

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 14.3.2023
COM(2023) 148 final

2023/0077 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2019/943 και (ΕΕ) 2019/942, καθώς και των οδηγιών (ΕΕ) 2018/2001 και (ΕΕ) 2019/944, με σκοπό τη βελτίωση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{SWD(2023) 58 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

1.1. Πλαίσιο πολιτικής

Οι τιμές της ενέργειας αυξήθηκαν σημαντικά καθ' όλη τη διάρκεια του 2021 και του 2022. Το γεγονός αυτό οφείλεται στη μείωση της προμήθειας αερίου, ιδίως μετά την έναρξη του πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τη χρήση της ενέργειας ως όπλου, καθώς και στις εγχώριες ελλείψεις υδροηλεκτρικής και πυρηνικής ενέργειας. Οι αυξήσεις των τιμών οφείλονταν επίσης στην αυξημένη ζήτηση ενέργειας, καθώς η παγκόσμια οικονομία ανέκαμπε μετά την πανδημία COVID-19. Αυτή η αύξηση τιμών έγινε γρήγορα αισθητή από τα νοικοκυριά, τη βιομηχανία και τις επιχειρήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ, ενώ οι κυβερνήσεις έλαβαν αμέσως μέτρα για τον μετριασμό της. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ΕΕ παρείχε ταχύτατα μια εργαλειοθήκη για τις τιμές της ενέργειας¹ με μέτρα για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών, ιδίως για τους πλέον ευάλωτους καταναλωτές (όπως εισοδηματική στήριξη, φορολογικές ελαφρύνσεις, μέτρα εξοικονόμησης και αποθήκευσης αερίου), καθώς και το σχέδιο REPowerEU² με περαιτέρω μέτρα και χρηματοδότηση για την ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, προκειμένου να μειωθεί η εξάρτηση από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα. Ακολούθησε η δημιουργία ενός προσωρινού καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων³ που θα επέτρεπε ορισμένα μέτρα για την άμβλυνση των επιπτώσεων των υψηλών τιμών, ένα ισχυρό καθεστώς αποθήκευσης αερίου⁴, αποτελεσματικά μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου⁵ και ηλεκτρικής ενέργειας⁶, ταχύτερες διαδικασίες

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Αντιμετώπιση της αύξησης των τιμών της ενέργειας: μια εργαλειοθήκη για δράση και στήριξη» [COM(2021) 660 final].

² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Σχέδιο REPowerEU» [COM(2022) 230].

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας» C 131 I/01, C/2022/1890.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1032 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2017/1938 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 σχετικά με την αποθήκευση αερίου (ΕΕ L 173 της 10.6.2022, σ. 17).

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (ΕΕ L 261 I της 7.10.2022, σ. 1).

αδειοδότησης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και δίκτυα⁷, και καθεστώτα περιορισμού των τιμών για την αποφυγή συγκυριακών υπερκερδών τόσο στην αγορά αερίου όσο και στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας⁸.

Αυτά τα βραχυπρόθεσμα μέτρα βοήθησαν τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τις άμεσες επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης. Ωστόσο, η κρίση κατέδειξε επίσης πόσο εκτεθειμένοι είναι οι καταναλωτές και οι βιομηχανίες, καθώς και την έλλειψη ανθεκτικότητάς μας στις εκτινάξεις των τιμών της ενέργειας. Ο αντίκτυπος της ηλεκτροπαραγωγής από ορυκτά καύσιμα στον καθορισμό των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας θεωρήθηκε υπερβολικός από τις επιχειρήσεις και τους πολίτες, ενώ η ικανότητα των κρατών μελών να αμβλύνουν τις βραχυπρόθεσμες τιμές με μακροπρόθεσμες συμβάσεις φαινόταν ανεπαρκής. Για τον λόγο αυτόν, η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανακοίνωσε στην ομιλία της για την κατάσταση της Ένωσης το 2022⁹ την ανάγκη ριζικής αναμόρφωσης του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Ενώ η εσωτερική αγορά ενέργειας της ΕΕ αποφέρει τεράστια οφέλη και ανάπτυξη σε ολόκληρη την Ευρώπη, η πρόσφατη ενεργειακή κρίση κατέδειξε ότι η βραχυπρόθεσμη προοπτική του σχεδιασμού της αγοράς ενέργειας μπορεί να αποσπάσει την προσοχή από γενικότερους, μακροπρόθεσμους στόχους. Η αντανάκλαση των βραχυπρόθεσμων τιμών στους λογαριασμούς των καταναλωτών οδήγησε σε απότομη άνοδο των τιμών, όπου οι λογαριασμοί ενέργειας πολλών καταναλωτών τριπλασιάστηκαν ή τετραπλασιάστηκαν, ακόμη και καθώς μειωνόταν το κόστος της αιολικής και της ηλιακής ενέργειας· η αιφνίδια έκθεση σε ευμετάβλητες και υψηλές τιμές οδήγησε ορισμένους προμηθευτές σε χρεοκοπία· πολλές βιομηχανικές επιχειρήσεις σε ενεργοβόρους τομείς αναγκάστηκαν να κλείσουν. Ως εκ τούτου, η πρόταση περιλαμβάνει δέσμη μέτρων που αποσκοπούν στη δημιουργία ενός «αναχώματος» μεταξύ των βραχυπρόθεσμων αγορών και των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας που πληρώνουν οι καταναλωτές, ιδίως μέσω της παροχής κινήτρων για τη σύναψη πιο μακροπρόθεσμων συμβάσεων, με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας των βραχυπρόθεσμων αγορών για την καλύτερη ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την ενίσχυση του ρόλου της ευελιξίας, καθώς και την ενδυνάμωση και προστασία των καταναλωτών.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2577 του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2022, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας (ΕΕ L 335 της 29.12.2022 σ. 36).

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (ΕΕ L 261 I της 7.10.2022, σ. 1).

⁹ SPEECH/22/5493.

Η πρόσφατη αστάθεια των τιμών ανέδειξε επίσης την έλλειψη ευελιξίας στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι τιμές καθορίζονται πολύ συχνά από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με τη χρήση αερίου, και δεδομένης της γενικής έλλειψης ευέλικτης προσφοράς με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, απόκρισης ζήτησης και αποθήκευσης ενέργειας. Καθώς στο σύστημα εισέρχεται περισσότερη αιολική και ηλιακή ενέργεια, θα χρειαστούν ευέλικτες τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών για την εξισορρόπηση της μεταβλητής προσφοράς με τη μεταβλητή ζήτηση. Παράλληλα με την παρούσα πρόταση, η Επιτροπή διατυπώνει συστάσεις για την προώθηση της καινοτομίας, των τεχνολογιών και της ισχύος αποθήκευσης.

Γενικότερα, η ευαισθησία της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας ως προς τις τιμές των ορυκτών καυσίμων ανέδειξε την ανάγκη να επιταχυνθεί η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε συνδυασμό με την ευελιξία του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας για τον εκτοπισμό των ορυκτών καυσίμων. Το σχέδιο REPowerEU παρέχει μια τέτοια ώθηση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και, παράλληλα, μια ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη και στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας. Βασίζεται στην προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας να βελτιώσει την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα μέσω της καινοτομίας και της μετάβασης σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών και ευθυγραμμίζεται στενά με το βιομηχανικό σχέδιο της Επιτροπής για την Πράσινη Συμφωνία. Για να διευκολυνθούν οι επενδύσεις που απαιτούνται ενόψει της πρόσφατης αστάθειας των τιμών, των ασυντόνιστων ρυθμιστικών παρεμβάσεων και των δικτυακών και κανονιστικών φραγμών εισόδου, απαιτείται ριζική μεταρρύθμιση. Τέλος, στην έκθεση για τα τελικά αποτελέσματα της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης, οι πολίτες ζήτησαν από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να λάβουν μέτρα για να «ενισχυθεί η ευρωπαϊκή ενεργειακή ασφάλεια και να επιτευχθεί η ενεργειακή ανεξαρτησία της ΕΕ» και για τη «μείωση της εξάρτησης της ΕΕ από ξένους παράγοντες σε οικονομικά στρατηγικούς τομείς», συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας¹⁰.

1.2. Στόχοι της πρότασης

Η πρόταση λαμβάνει υπόψη τις ανησυχίες των καταναλωτών, της βιομηχανίας και των επενδυτών σχετικά με την έκθεση σε ασταθείς βραχυπρόθεσμες τιμές, λόγω των υψηλών τιμών των ορυκτών καυσίμων. Θα βελτιστοποιήσει τον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, συμπληρώνοντας τις βραχυπρόθεσμες αγορές με την ενίσχυση του ρόλου των πιο μακροπρόθεσμων μέσων, επιτρέποντας στους καταναλωτές να επωφελούνται από

¹⁰ [Έκθεση για τα τελικά αποτελέσματα της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης](#) — Προτάσεις 3 και 17.

περισσότερες συμβάσεις σταθερής τιμής, και διευκολύνοντας τις επενδύσεις σε καθαρές τεχνολογίες. Κατ' επέκταση, αυτό σημαίνει ότι θα απαιτείται λιγότερη παραγωγή ορυκτών καυσίμων και θα οδηγήσει σε χαμηλότερες τιμές για τους καταναλωτές κατά τη διάρκεια της μελλοντικής κρίσης ορυκτών καυσίμων λόγω του χαμηλού λειτουργικού κόστους της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.

Η πρόταση παρουσιάζει μέτρα που θα προστατεύουν τους καταναλωτές από την εν λόγω αστάθεια και θα τους παρέχουν μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής συμβάσεων και πιο άμεση πρόσβαση σε ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές και χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Για τη βελτίωση των επενδυτικών όρων για τις επιχειρήσεις, ιδίως για εκείνες που έχουν ως στόχο την απανθρακοποίηση, προτείνει μέτρα για την αντιμετώπιση της έκθεσης σε βραχυπρόθεσμες εκτινάξεις των τιμών μέσω συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και περισσότερων υποχρεώσεων προληπτικής εποπτείας για τους προμηθευτές ενέργειας. Προτείνει επίσης μέτρα για τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίο ενσωματώνεται στη βραχυπρόθεσμη αγορά η ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές και πηγές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Μεταξύ αυτών, περιλαμβάνονται μέτρα για την ενίσχυση της χρήσης της απόκρισης ζήτησης και της αποθήκευσης, μεταξύ άλλων μορφών ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα. Η πρόταση βελτιώνει επίσης και αποσαφηνίζει την πρόσβαση σε μακροπρόθεσμες συμβάσεις για τους φορείς ανάπτυξης (τόσο για τις υποστηριζόμενες από το κράτος συμβάσεις, όπως οι συμβάσεις επί διαφοράς, όσο και για τις ιδιωτικές, όπως οι συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας), προκειμένου να παρέχονται εξασφαλισμένα και σταθερά έσοδα για τους φορείς ανάπτυξης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και από πηγές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, και να μειωθεί ο κίνδυνος και το κόστος κεφαλαίου, αποφεύγοντας παράλληλα τα συγκυριακά υπερκέρδη σε περιόδους υψηλών τιμών.

Παρότι ο σημερινός σχεδιασμός της αγοράς έχει οδηγήσει εδώ και πολλές δεκαετίες σε μια αποτελεσματική, ολοένα και πιο ενοποιημένη αγορά, η ενεργειακή κρίση έχει αναδείξει ορισμένες αδυναμίες που σχετίζονται με τα εξής: i) ανεπαρκή εργαλεία για την προστασία των καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων, από υψηλές βραχυπρόθεσμες τιμές· ii) την υπερβολική επιρροή των τιμών των ορυκτών καυσίμων στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και το γεγονός ότι η ανανεώσιμη ενέργεια χαμηλού κόστους και η ενέργεια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών δεν αντικατοπτρίζονται επαρκώς στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας· iii) τον αντίκτυπο της ακραίας αστάθειας των τιμών και των ρυθμιστικών παρεμβάσεων στις επενδύσεις· iv) την έλλειψη επαρκούς ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα (όπως η αποθήκευση ή η απόκριση ζήτησης) η οποία θα μπορούσε να

μειώσει την εξάρτηση από την παραγωγή ενέργειας με χρήση αερίου· v) την περιορισμένη επιλογή των τύπων συμβάσεων με προμηθευτές· vi) τις δυσκολίες άμεσης πρόσβασης σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μέσω της κοινής χρήσης της ενέργειας· και vii) την ανάγκη για αυστηρή παρακολούθηση της αγοράς ενέργειας με σκοπό την καλύτερη προστασία από καταχρηστικές πρακτικές στην αγορά.

Για την προστασία των καταναλωτών από την αστάθεια των τιμών, η πρόταση θα προβλέπει το δικαίωμα σύναψης συμβάσεων σταθερής τιμής, αλλά και συμβάσεων δυναμικής τιμολόγησης, καθώς και το δικαίωμα σύναψης πολλαπλών συμβάσεων και παροχής καλύτερων και σαφέστερων πληροφοριών για τις συμβάσεις. Στους καταναλωτές θα προσφέρεται ποικιλία συμβάσεων που θα ανταποκρίνονται όσο το δυνατόν καλύτερα στις ανάγκες τους. Με τον τρόπο αυτόν, οι καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων των μικρών επιχειρήσεων, μπορούν να εξασφαλίσουν εγγυημένες, μακροπρόθεσμες τιμές για τον μετριασμό των επιπτώσεων από ξαφνικές εκτινάξεις των τιμών και/ή μπορούν να επιλέξουν να συνάψουν συμβάσεις δυναμικής τιμολόγησης με τους προμηθευτές, εάν επιθυμούν να επωφεληθούν από τη μεταβλητότητα των τιμών για τη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας όταν αυτή είναι φθηνότερη (π.χ. για τη φόρτιση ηλεκτρικών αυτοκινήτων ή τη χρήση αντλιών θερμότητας). Ένας τέτοιος συνδυασμός δυναμικής και σταθερής τιμολόγησης επιτρέπει τη διατήρηση των κινήτρων της αγοράς για τους καταναλωτές ώστε να προσαρμόσουν τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ παράλληλα παρέχει μεγαλύτερη βεβαιότητα και σε όσους επιθυμούν να επενδύσουν σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (για παράδειγμα, ηλιακούς συλλέκτες στέγης), καθώς και σταθερότητα του κόστους. Εκτός από το υφιστάμενο πλαίσιο προστασίας για τους ενεργειακά φτωχούς και ευάλωτους καταναλωτές, η πρόταση θα παρέχει επίσης πρόσβαση σε ρυθμιζόμενες τιμές λιανικής για τα νοικοκυριά και τις ΜΜΕ σε περίπτωση κρίσης και θα σταθεροποιήσει τον κλάδο εφοδιασμού, επιβάλλοντας στους προμηθευτές την υποχρέωση να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες για την προστασία από τις εκτινάξεις των τιμών, με μεγαλύτερη χρήση προθεσμιακών συμβάσεων με τους παραγωγούς (κατοχύρωση μελλοντικών τιμών), και θα απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν καθεστώς ύστατου προμηθευτή. Η πρόταση θα δώσει μεγαλύτερη δύναμη στους καταναλωτές, δίνοντάς τους το δικαίωμα να μοιράζονται απευθείας την ανανεώσιμη ενέργεια, χωρίς να χρειάζεται να δημιουργούν ενεργειακές κοινότητες. Η αύξηση της κοινής χρήσης της ενέργειας (π.χ. κοινή χρήση με γείτονες της πλεονάζουσας ηλιακής ενέργειας από ηλιακούς συλλέκτες στέγης) μπορεί να βελτιώσει τη χρήση ανανεώσιμης ενέργειας χαμηλού κόστους και να εξασφαλίσει μεγαλύτερη πρόσβαση στην άμεση χρήση ανανεώσιμης ενέργειας για καταναλωτές οι οποίοι διαφορετικά δεν θα είχαν αυτή την πρόσβαση.

Για να ενισχύσει τη σταθερότητα και την προβλεψιμότητα του κόστους της ενέργειας, και κατ' επέκταση την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της ΕΕ, η οποία βρίσκεται

αντιμέτωπη με εξαιρετικά ασταθείς τιμές, η πρόταση αποσκοπεί στην ενίσχυση της πρόσβασης της αγοράς σε πιο σταθερές μακροπρόθεσμες συμβάσεις και αγορές. Οι συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΣΑΗΕ) —μακροπρόθεσμες ιδιωτικές συμβάσεις μεταξύ παραγωγού (συνήθως από ανανεώσιμες πηγές ή πηγές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών) και καταναλωτή— μπορούν να προστατεύσουν από την αστάθεια των τιμών, αλλά επί του παρόντος διατίθενται ως επί το πλείστον μόνο σε μεγάλους καταναλωτές ενέργειας σε πολύ λίγα κράτη μέλη. Ένας φραγμός στην ανάπτυξη αυτής της αγοράς είναι ο πιστωτικός κίνδυνος ότι ο καταναλωτής δεν θα είναι πάντα σε θέση να αγοράζει ηλεκτρική ενέργεια καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου. Για να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα μέσα για τη μείωση των χρηματοοικονομικών κινδύνων που συνδέονται με την αθέτηση πληρωμών από τους αγοραστές στο πλαίσιο των ΣΑΗΕ, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων εγγυήσεων σε τιμές αγοράς, είναι προσβάσιμα για τις εταιρείες που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου στην αγορά των ΣΑΗΕ και δεν αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες. Για να ενθαρρυνθεί περαιτέρω η ανάπτυξη της αγοράς για τις εν λόγω συμβάσεις, οι φορείς ανάπτυξης έργων παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας και ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών οι οποίοι συμμετέχουν σε διαγωνισμό δημόσιας στήριξης θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν μερίδιο της παραγωγής προς πώληση μέσω ΣΑΗΕ. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσπαθήσουν να εφαρμόσουν σε ορισμένους από αυτούς τους διαγωνισμούς κριτήρια αξιολόγησης, ώστε να παρέχουν κίνητρα για την πρόσβαση των πελατών που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου στην αγορά ΣΑΗΕ. Τέλος, η υποχρέωση των προμηθευτών να προβαίνουν σε κατάλληλη αντιστάθμιση κινδύνου μπορεί επίσης να τονώσει τη ζήτηση για ΣΑΗΕ (οι οποίες αποτελούν μέσο κατοχύρωσης των μελλοντικών τιμών).

Ορισμένες μορφές δημόσιας στήριξης εγγυώνται στους παραγωγούς ενέργειας μια ελάχιστη τιμή από την κυβέρνηση, αλλά τους επιτρέπουν να κερδίσουν παρ' όλα αυτά την πλήρη τιμή της αγοράς ακόμη και όταν αυτή η τιμή είναι πολύ υψηλή. Δεδομένων των πρόσφατων υψηλών τιμών, μεγάλο μέρος (φθηνής) δημόσια στηριζόμενης ενέργειας λαμβάνει αυτές τις υψηλές τιμές αγοράς. Για να περιοριστεί αυτό το γεγονός και έτσι να σταθεροποιηθούν οι τιμές, η στήριξη των επενδύσεων θα πρέπει να διαρθρωθεί ως «αμφίδρομη» (διμερής σύμβαση επί διαφοράς), η οποία καθορίζει μια ελάχιστη τιμή αλλά και μια μέγιστη τιμή, ώστε τυχόν έσοδα που υπερβαίνουν το ανώτατο όριο να επιστρέφονται. Η πρόταση θα εφαρμόζεται σε νέες επενδύσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες

περιλαμβάνουν επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής, επενδύσεις που αποσκοπούν στην αντικατάσταση εξοπλισμού υφιστάμενων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, επενδύσεις που αποσκοπούν στην επέκταση υφιστάμενων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής ή στην παράταση του χρόνου ζωής τους. Επιπλέον, η πρόταση θα απαιτεί τα ποσά αυτά να διοχετεύονται στη συνέχεια για τη στήριξη όλων των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας κατ' αναλογία προς την κατανάλωσή τους, ώστε να μετριάζονται οι επιπτώσεις των υψηλών τιμών.

Ένα ακόμη μέσο προστασίας έναντι των ασταθών τιμών είναι η χρήση μακροπρόθεσμων συμβάσεων που κατοχυρώνουν συγκεκριμένες μελλοντικές τιμές («προθεσμιακές συμβάσεις»). Η αγορά αυτή παρουσιάζει χαμηλή ρευστότητα σε πολλά κράτη μέλη, αλλά θα μπορούσε να τονωθεί σε ολόκληρη την ΕΕ, έτσι ώστε περισσότεροι προμηθευτές ή καταναλωτές να μπορούν να προφυλάσσονται από την υπερβολική αστάθεια των τιμών για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους. Η πρόταση θα δημιουργήσει περιφερειακές τιμές αναφοράς μέσω ενός κόμβου για την αύξηση της διαφάνειας των τιμών και θα υποχρεώσει τους διαχειριστές των συστημάτων να επιτρέπουν δικαιώματα μεταφοράς για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους, έτσι ώστε, εάν υπάρχει προθεσμιακή σύμβαση μεταξύ μερών σε διαπεριφερειακό ή διασυνοριακό επίπεδο, να μπορούν να διασφαλίσουν τη μεταφορά της ηλεκτρικής ενέργειας.

Τέλος, για να διασφαλιστεί ότι οι αγορές συμπεριφέρονται ανταγωνιστικά και οι τιμές καθορίζονται με διαφάνεια, θα ενισχυθεί η ικανότητα των ρυθμιστικών αρχών να παρακολουθούν την ακεραιότητα και τη διαφάνεια της αγοράς ενέργειας.

Ο τρίτος στόχος είναι η **τόνωση των επενδύσεων σε ανανεώσιμη ενέργεια**, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η χρήση αυτού του είδους της ενέργειας θα τριπλασιαστεί, σύμφωνα με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Αυτός ο στόχος θα επιτευχθεί εν μέρει με τη βελτίωση των αγορών για μακροπρόθεσμες συμβάσεις. Οι συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και οι συμβάσεις επί διαφοράς δεν παρέχουν μόνο σταθερές τιμές στους καταναλωτές, αλλά παρέχουν και αξιόπιστα έσοδα στους προμηθευτές ανανεώσιμης ενέργειας. Με τον τρόπο αυτόν, μειώνεται ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος που διατρέχουν, ενώ μειώνεται σημαντικά και το κόστος κεφαλαίου τους. Κατά συνέπεια, δημιουργείται ένας «ενάρετος» κύκλος όπου τα σταθερά έσοδα μειώνουν το κόστος και τονώνουν τη ζήτηση ανανεώσιμης ενέργειας.

Η ανανεώσιμη ενέργεια αποτελεί επίσης καλύτερη επένδυση όταν η ικανότητά της να παράγει ενέργεια δεν παρεμποδίζεται λόγω τεχνικών περιορισμών στο σύστημα. Όσο πιο

ευέλικτο είναι το σύστημα (παραγωγή που μπορεί να ξεκινήσει ή να διακοπεί ταχύτατα, αποθήκευση που μπορεί να απορροφήσει ή να μεταφέρει ενέργεια στο σύστημα, ή άμεσα ανταποκρινόμενοι καταναλωτές που μπορούν να αυξήσουν ή να μειώσουν τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας), τόσο πιο σταθερές μπορεί να είναι οι τιμές και τόσο μεγαλύτερη μπορεί να είναι η ανανεώσιμη ενέργεια που μπορεί να ενσωματώσει το σύστημα. Για τον λόγο αυτόν, η πρόταση απαιτεί από τα κράτη μέλη να αξιολογήσουν τις ανάγκες τους για ευελιξία του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας και να θέσουν στόχους για την κάλυψη αυτών των αναγκών. Τα κράτη μέλη μπορούν να σχεδιάσουν ή να επανασχεδιάσουν μηχανισμούς ισχύος προκειμένου να προωθήσουν την ευελιξία από πηγές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Επιπλέον, η πρόταση παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσπίσουν νέα καθεστώτα στήριξης για ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση από την πλευρά της ζήτησης και η αποθήκευση.

Οι διαχειριστές συστημάτων θα πρέπει επίσης να διαδραματίσουν ενισχυμένο ρόλο στην ενσωμάτωση των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας στο δίκτυο, εν μέρει αυξάνοντας τη διαφάνεια όσον αφορά τη διαθεσιμότητα της δυναμικότητας σύνδεσης στο δίκτυο. Πρώτον, αυτές οι σαφέστερες πληροφορίες θα ενισχύσουν την ικανότητα των φορέων ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας να αναπτύσσουν ανανεώσιμες μορφές ενέργειας σε περιοχές όπου το δίκτυο παρουσιάζει μικρότερη συμφόρηση. Δεύτερον, η ανανεώσιμη ενέργεια μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο συναλλαγών και να εξισορροπηθεί πιο αποτελεσματικά στο σύστημα, εάν οι συναλλαγές μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά μπορούν να πραγματοποιούνται πιο κοντά στον «πραγματικό χρόνο». Εάν οι προσφορές για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας γίνονται λεπτά πριν από την κατανάλωση και όχι ώρες πριν από την κατανάλωση, οι προσφορές των παραγωγών αιολικής και ηλιακής ενέργειας είναι πιο ακριβείς, μπορεί να καταναλωθεί περισσότερη αιολική και ηλιακή ενέργεια και μειώνεται το «κόστος ανισορροπίας» του συστήματος. Ως εκ τούτου, οι προθεσμίες των εμπορικών συναλλαγών θα προσεγγίσουν περισσότερο τον πραγματικό χρόνο.

Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής

Η προτεινόμενη πρωτοβουλία συνδέεται στενά και είναι συμπληρωματική προς τις νομοθετικές προτάσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, ενώ παράλληλα επιταχύνει την επίτευξη των στόχων απανθρακοποίησης που ορίζονται στο σχέδιο REPowerEU, ιδίως όσον αφορά την πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (στο εξής: RED II), η οποία αποτελεί το κύριο

μέσο της ΕΕ για την προώθηση της ανανεώσιμης ενέργειας. Η προτεινόμενη πρωτοβουλία είναι συμπληρωματική, με την έννοια ότι έχει ως στόχο να καταστήσει δυνατή την επιτάχυνση της χρήσης ανανεώσιμων μορφών ενέργειας. Η πρόταση επιδιώκει να εξασφαλίσει σταθερότερες μακροπρόθεσμες πηγές εσόδων για την αποδέσμευση περαιτέρω επενδύσεων σε ανανεώσιμη ενέργεια και σε ενέργεια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, βελτιώνοντας παράλληλα τη λειτουργία των βραχυπρόθεσμων αγορών, οι οποίες είναι καίριας σημασίας για την ενσωμάτωση των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας. Επιπλέον, η πρόταση επιδιώκει να καταστήσει δυνατή την κοινή χρήση της ενέργειας, ώστε να δοθεί στους καταναλωτές η δυνατότητα να συμμετέχουν στην αγορά και να επιταχυνθεί η διαδικασία της ενεργειακής μετάβασης.

Η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας μέσω των μηνυμάτων των τιμών, μέτρων ενεργειακής απόδοσης ή εθελοντικών προσπαθειών, μπορεί συχνά να είναι ο φθηνότερος, ασφαλέστερος και καθαρότερος τρόπος για να μειωθεί η εξάρτησή μας από τα ορυκτά καύσιμα, να στηριχθεί η ασφάλεια εφοδιασμού και να μειωθούν οι λογαριασμοί ενέργειας. Η πρόταση θα διευκολύνει την ενεργό συμμετοχή των καταναλωτών στην αγορά και την ανάπτυξη της απόκρισης ζήτησης. Θα επιτρέψει επίσης στην ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως είναι η ευελιξία από την πλευρά της ζήτησης και η αποθήκευση, να συμμετέχουν επί ίσοις όροις στον ανταγωνισμό, ώστε να μειωθεί σταδιακά ο ρόλος του φυσικού αερίου στη βραχυπρόθεσμη αγορά όσον αφορά την παροχή ευελιξίας. Ως εκ τούτου, η πρόταση συνάδει με την προτεινόμενη αύξηση του στόχου για την ενεργειακή απόδοση στο 13 % με ορίζοντα το 2030, όπως ορίζεται στις προτεινόμενες τροποποιήσεις των οδηγιών για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και την ενεργειακή απόδοση¹¹ που συνοδεύουν το σχέδιο REPowerEU¹².

Υπάρχει επίσης σημαντική σύνδεση μεταξύ της πρότασης και της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, η οποία αποτελεί το κύριο μέσο της ΕΕ για την επίτευξη των στόχων που αφορούν τα κτίρια και τις ανακαινίσεις, όπως ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Η πρόταση συνδέεται στενά ιδίως με διατάξεις σχετικά με την τοπική μέτρηση και την απόκριση ζήτησης, επιπλέον της πρότασης της Επιτροπής, στο πλαίσιο της δέσμης

¹¹ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, της οδηγίας 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση [COM(2022) 222 final].

¹² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Σχέδιο REPowerEU» [COM(2022) 230 final].

μέτρων για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, και εκφράζεται στην ανακοίνωση σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την ηλιακή ενέργεια, όσον αφορά τη σταδιακή υποχρεωτική ενσωμάτωση των ηλιακών φωτοβολταϊκών προκειμένου τα δημόσια, εμπορικά και οικιστικά κτίρια να καταστούν κλιματικά ουδέτερα.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Οι στόχοι της πρότασης για την προστασία και την ενδυνάμωση των καταναλωτών, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της ΕΕ και την τόνωση των επενδύσεων σε ανανεώσιμες μορφές ενέργειας και σε ενέργεια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών συνάδουν πλήρως με το πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και είναι συνεκτικές και συμπληρωματικές προς τις τρέχουσες πρωτοβουλίες, συμπεριλαμβανομένης της νομοθετικής πρότασης για μια «πράξη για τη βιομηχανία μηδενικών καθαρών εκπομπών», η οποία βρίσκεται παράλληλα σε διαδικασία έγκρισης. Απαντά στα ζητήματα που προσδιορίστηκαν στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών», η οποία εκδόθηκε την 1η Φεβρουαρίου 2023¹³, , και συγκεκριμένα στο γεγονός ότι η ανταγωνιστικότητα πολλών εταιρειών έχει αποδυναμωθεί σε μεγάλο βαθμό από τις υψηλές τιμές της ενέργειας και ότι οι μακροπρόθεσμες τιμολογιακές συμβάσεις θα μπορούσαν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο ώστε οι χρήστες ηλεκτρικής ενέργειας να επωφεληθούν από το πιο προβλέψιμο και χαμηλότερο κόστος της ανανεώσιμης ενέργειας. Τέλος, η νομοθετική πρόταση συμπληρώνει την υπό εξέλιξη αναθεώρηση των σχετικών κανονισμών για τις χρηματοπιστωτικές αγορές, όπως ο κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς¹⁴. Η πρόταση βασίζεται επίσης στη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα, βάσει της οποίας τα κράτη μέλη καλούνται να συνεχίσουν την κινητοποίηση δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδοτικής στήριξης για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις στον τομέα της κινητικότητας και να προωθούν ευκαιρίες εξοικονόμησης κόστους που συνδέονται με την κυκλική οικονομία¹⁵.

¹³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών» [COM(2023) 62 final].

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 1).

¹⁵ Σύσταση του Συμβουλίου της 16ης Ιουνίου 2022 (2022/C 243/04).

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 194 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το οποίο παρέχει τη νομική βάση για την εισήγηση μέτρων που αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της λειτουργίας της αγοράς ενέργειας, στην προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς και στην ανάπτυξη νέων και ανανεώσιμων μορφών ενέργειας¹⁶. Στον τομέα της ενέργειας, η ΕΕ έχει συντρέχουσα αρμοδιότητα σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 στοιχείο θ) της ΣΛΕΕ.

• Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Η ανάγκη για δράση σε επίπεδο ΕΕ

Η άνευ προηγουμένου κρίση στις τιμές της ενέργειας έφερε στο προσκήνιο τις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ. Παρά το αυξανόμενο μερίδιο ηλεκτρικής ενέργειας χαμηλού κόστους από ανανεώσιμες πηγές σε ολόκληρη την ΕΕ, η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ορυκτά καύσιμα εξακολουθεί να επηρεάζει συνολικά τους λογαριασμούς ενέργειας. Τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ βίωσαν εκτόξευση των τιμών της ενέργειας κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Πρόκειται για ζήτημα ενωσιακής κλίμακας, το οποίο μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με την ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ. Η αυξημένη ενοποίηση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ απαιτεί καλύτερο συντονισμό μεταξύ των εθνικών φορέων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της παρακολούθησης και της εποπτείας της αγοράς. Οι εθνικές πολιτικές παρεμβάσεις στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας έχουν άμεσο αντίκτυπο στα γειτονικά κράτη μέλη λόγω της ενεργειακής αλληλεξάρτησης, των διασυνδέσεων του δικτύου και της υπό εξέλιξη ενοποίησης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Για να διαφυλαχθεί η λειτουργία του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας και του εμπορίου και των επενδύσεων σε διασυνοριακό επίπεδο, αλλά και για να επιταχυνθεί, με συντονισμένο τρόπο, η ενεργειακή μετάβαση προς ένα πιο ενοποιημένο και ενεργειακά αποδοτικότερο ενεργειακό σύστημα που θα βασίζεται στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, απαιτείται κοινή προσέγγιση.

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις προβλέπουν μια ισορροπία μεταξύ των υποχρεώσεων και της ευελιξίας που παρέχεται στα κράτη μέλη σχετικά με τον τρόπο επίτευξης των κύριων επιδιωκόμενων στόχων, δηλαδή να διασφαλιστεί ότι το χαμηλότερο κόστος της ηλεκτρικής

¹⁶ Άρθρο 194 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα αποτυπώνεται στους λογαριασμούς των καταναλωτών και να ενισχυθεί η ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας.

Επιπλέον, ο στόχος των προτεινόμενων μέτρων μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ και όχι σε επίπεδο μεμονωμένων κρατών μελών, δεδομένου ότι η προτεινόμενη δράση απαιτεί αλλαγές στο υφιστάμενο ενωσιακό πλαίσιο για τον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/943 για την ηλεκτρική ενέργεια και στην οδηγία (ΕΕ) 2019/944 για την ηλεκτρική ενέργεια, καθώς και στο υφιστάμενο πλαίσιο REMIT.

- **Ενωσιακή προστιθέμενη αξία**

Η δράση της ΕΕ για την αντιμετώπιση των αδυναμιών στον υφιστάμενο σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας προσδίδει προστιθέμενη αξία, διότι είναι πιο αποδοτική και αποτελεσματική από τις δράσεις των μεμονωμένων κρατών μελών, με αποτέλεσμα να αποφεύγεται μια αποσπασματική προσέγγιση. Τα μέτρα που προτείνονται για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που εντοπίστηκαν θα είναι πιο φιλόδοξα και αποδοτικά από άποψη κόστους εάν καθοδηγούνται από ένα κοινό νομικό και πολιτικό πλαίσιο. Επιπλέον, η ανάληψη δράσης σε επίπεδο κρατών μελών θα ήταν εφικτή μόνο υπό τους περιορισμούς του υφιστάμενου ενωσιακού πλαισίου για τον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, όπως ορίζεται στον κανονισμό για την ηλεκτρική ενέργεια και στην οδηγία για την ηλεκτρική ενέργεια, καθώς και στον κανονισμό REMIT, και δεν θα ήταν σε θέση να επιτύχει τις αναγκαίες αλλαγές στο εν λόγω πλαίσιο. Κατά συνέπεια, οι στόχοι της παρούσας πρωτοβουλίας δεν μπορούν να επιτευχθούν μόνο από τα ίδια τα κράτη μέλη, και σε αυτό ακριβώς το σημείο παρέχει προστιθέμενη αξία η δράση σε επίπεδο ΕΕ.

- **Αναλογικότητα**

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του κανονισμού για την ηλεκτρική ενέργεια, της οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια, του κανονισμού REMIT και του κανονισμού για τον ACER θεωρούνται αναλογικές.

Τα προτεινόμενα μέτρα για την παροχή κινήτρων όσον αφορά τη χρήση μακροπρόθεσμων συμβάσεων, όπως οι συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και οι διμερείς συμβάσεις επί διαφοράς, μπορεί να οδηγήσουν σε αύξηση του διοικητικού κόστους και του φόρτου για τις επιχειρήσεις και τις εθνικές διοικητικές αρχές. Ωστόσο, οι προβλεπόμενες οικονομικές επιπτώσεις είναι αναγκαίες και αναλογικές για την επίτευξη του στόχου της παροχής κινήτρων για τη χρήση των εν λόγω μακροπρόθεσμων συμβάσεων και της διασφάλισης ότι οι λογαριασμοί ενέργειας των ευρωπαϊκών νοικοκυριών και επιχειρήσεων, καθώς και τα έσοδα

από τεχνολογίες με χαμηλό μεταβλητό κόστος που δεν χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα, εξαρτώνται σε μικρότερο βαθμό από τη διακύμανση των τιμών σε βραχυπρόθεσμες αγορές και, ως εκ τούτου, διατηρούνται πιο σταθερά για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους.

Τα μέτρα που προβλέπονται για τη βελτίωση της ρευστότητας και της ενοποίησης των αγορών ενδέχεται επίσης να έχουν βραχυπρόθεσμο αντίκτυπο στις επιχειρήσεις, δεδομένου ότι αυτές θα πρέπει να προσαρμοστούν στις νέες ρυθμίσεις για τις εμπορικές συναλλαγές. Ωστόσο, τα μέτρα αυτά θεωρούνται αναγκαία προκειμένου να επιτευχθούν οι προβλεπόμενοι στόχοι που αφορούν τη διασφάλιση καλύτερης ενσωμάτωσης των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας και της ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και τη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα για ευελιξία και, εν τέλει, την επίτευξη ουδέτερου ισοζυγίου εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στην Ένωση με χαμηλότερο κόστος για τους καταναλωτές. Είναι επίσης αναλογικά προς τους στόχους αυτούς, δεδομένου ότι ο αντίκτυπος στις επιχειρήσεις φαίνεται ελάχιστος σε σύγκριση με το ισχύον πλαίσιο, ενώ τα οικονομικά οφέλη της μεταρρύθμισης θα υπερβούν σε μεγάλο βαθμό κάθε βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη διοικητική αναδιοργάνωση.

Είναι επίσης αναλογικό προς τους επιδιωκόμενους στόχους να μην προβλέπονται μέτρα για την τροποποίηση των υφιστάμενων διατάξεων του κανονισμού για την ηλεκτρική ενέργεια και της οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια, όταν τυχόν ζητήματα που εντοπίζονται σε σχέση με υφιστάμενες διατάξεις μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω του τρόπου εφαρμογής ή υλοποίησής τους. Μια τέτοια περίπτωση σχετίζεται με τα μέτρα που αφορούν την επάρκεια των πόρων στο κεφάλαιο IV του κανονισμού για την ηλεκτρική ενέργεια, ιδίως τη διαδικασία θέσπισης μηχανισμών ισχύος από τα κράτη μέλη, οι οποίοι θα μπορούσαν να απλουστευθούν χωρίς τροποποίηση των σχετικών διατάξεων.

Τα μέτρα που προβλέπονται για την ενίσχυση της θέσης, των δικαιωμάτων και της προστασίας των καταναλωτών θα διευρύνουν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους προμηθευτές και στους διαχειριστές δικτύων. Ωστόσο, ο πρόσθετος φόρτος είναι αναγκαίος και αναλογικός για την επίτευξη των στόχων που αφορούν τη διασφάλιση της πρόσβασης των καταναλωτών σε καλύτερη πληροφόρηση και ποικιλία προσφορών, την απεξάρτηση των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας από τις βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις στις αγορές ενέργειας και την επανεξισορρόπηση του κινδύνου μεταξύ προμηθευτών και καταναλωτών.

Τα μέτρα που προβλέπονται για τη βελτίωση του πλαισίου του κανονισμού REMIT ενδέχεται να αυξήσουν τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων για τους συμμετέχοντες στην αγορά λόγω

του ευρύτερου πεδίου εφαρμογής του κανονισμού REMIT. Τα μέτρα αυτά είναι αναγκαία για την επίτευξη του στόχου της αύξησης της διαφάνειας και των ικανοτήτων παρακολούθησης και της εξασφάλισης αποτελεσματικότερης διερεύνησης των διασυνοριακών υποθέσεων στην ΕΕ και επιβολής της νομοθεσίας, ώστε οι καταναλωτές και οι συμμετέχοντες στην αγορά να έχουν εμπιστοσύνη στην ακεραιότητα των αγορών ενέργειας, οι τιμές να αντικατοπτρίζουν μια δίκαιη και ανταγωνιστική αλληλεπίδραση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης και να μην μπορούν να αντληθούν κέρδη από κατάχρηση της αγοράς. Είναι επίσης αναλογικά προς τον εν λόγω στόχο, δεδομένου ότι τα οφέλη όσον αφορά την ποιότητα της παρακολούθησης και της εποπτείας της αγοράς θα υπερβαίνουν τυχόν βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες διοικητικές δαπάνες.

Τέλος, η συνολική προτεινόμενη δέσμη μέτρων θεωρείται κατάλληλη δεδομένης της πρωταρχικής επιτακτικής ανάγκης να επιτευχθεί κλιματική ουδετερότητα με το ελάχιστο δυνατό κόστος για τους καταναλωτές, και παράλληλα να υπάρχει εγγυημένη ασφάλεια εφοδιασμού.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Η πρόταση θα τροποποιήσει τον κανονισμό για την ηλεκτρική ενέργεια, την οδηγία για την ηλεκτρική ενέργεια, τον κανονισμό REMIT, τον κανονισμό για τον ACER και την οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Δεδομένου ότι η πρόταση αποσκοπεί στην προσθήκη περιορισμένου αριθμού νέων διατάξεων και στην τροποποίηση περιορισμένου αριθμού υφιστάμενων διατάξεων στις εν λόγω πράξεις, η προσφυγή σε τροποποιητική πράξη είναι επαρκής. Για τον ίδιο λόγο, κρίνεται επίσης σκόπιμο να χρησιμοποιηθεί τροποποιητικός κανονισμός για την εισαγωγή τροποποιήσεων τόσο στους υφιστάμενους κανονισμούς όσο και στις υφιστάμενες οδηγίες.

3. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας της παρούσας πρωτοβουλίας, η Επιτροπή διεξήγαγε δημόσια διαβούλευση από τις 23 Ιανουαρίου 2023 έως τις 13 Φεβρουαρίου 2023. Η διαβούλευση ήταν ανοικτή σε όλους.

Η Επιτροπή έλαβε 1 369 απαντήσεις στο πλαίσιο αυτής της διαβούλευσης. Πάνω από 700 από αυτές προέρχονται από πολίτες, περίπου 450 από επιχειρήσεις και επιχειρηματικές ενώσεις, περίπου 40 από εθνικές ή τοπικές διοικήσεις ή από εθνικές ρυθμιστικές αρχές και περίπου 70 από διαχειριστές δικτύων. Επίσης, συμμετείχαν περίπου 20 ενεργειακές

κοινότητες, 15 συνδικαλιστικές οργανώσεις και 20 οργανώσεις καταναλωτών. Απαντήσεις επίσης υποβλήθηκαν από σημαντικό αριθμό ΜΚΟ, ομάδων προβληματισμού και ερευνητικών ή άλλων ακαδημαϊκών οργανισμών. Μια επισκόπηση των απόψεων των ενδιαφερόμενων μερών είναι διαθέσιμη στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία.

Επιπλέον, στις 15 Φεβρουαρίου 2023 η Επιτροπή διοργάνωσε διαδικτυακή στοχευμένη συνεδρίαση διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, στην οποία συμμετείχαν περίπου 70 παράγοντες της αγοράς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, διαχειριστές δικτύων, ο ACER και εθνικές ρυθμιστικές αρχές, ομάδες προβληματισμού και πανεπιστημιακοί. Η διαβούλευση κατέδειξε συνολικά ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν ότι:

- Οι βραχυπρόθεσμες αγορές και ο μηχανισμός τιμολόγησης που βασίζεται στην τιμολόγηση με βάση το οριακό κόστος θα πρέπει να διατηρηθούν, καθώς λειτουργούν καλά και παρέχουν τα σωστά μηνύματα τιμών. Οι βραχυπρόθεσμες αγορές (επόμενης ημέρας και ενδοημερήσια) είναι καλά ανεπτυγμένες και προκύπτουν από πολυετή εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για την ενέργεια.
- Οι βραχυπρόθεσμες αγορές πρέπει να συμπληρωθούν με μέσα που θα παρέχουν κίνητρα για πιο μακροπρόθεσμα μηνύματα τιμών, όπως αυτά που αναφέρονται σε διαβούλευση με την Επιτροπή, ιδίως με συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΣΑΗΕ), συμβάσεις επί διαφοράς και βελτιωμένες προθεσμιακές αγορές. Θα πρέπει να επιτευχθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ των διαφόρων εργαλείων. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να υπάρχουν υποχρεωτικά συστήματα, ενώ επίσης θα πρέπει να διατηρηθεί η ελευθερία επιλογής των σχετικών συμβάσεων.
- Αναγνωρίστηκαν τα οφέλη των λύσεων ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση, ιδίως στο πλαίσιο του αυξανόμενου μεριδίου των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας. Η συμμετοχή τους στην αγορά θα πρέπει να διευκολυνθεί.
- Οι προθεσμιακές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να προσαρμοστούν στο υψηλό μερίδιο των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας. Επιπλέον, θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην τοπική διάσταση και στην ανάπτυξη των δικτύων. Οι προκλήσεις αυτές θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με τις λύσεις που παρουσιάστηκαν στη δημόσια διαβούλευση.

- Η προστασία των καταναλωτών είναι απαραίτητη, όπως και η οικονομική προσιτότητα της ενέργειας, αλλά η διατήρηση των μηνυμάτων για την απόκριση ζήτησης είναι εξίσου σημαντική. Θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα εφαρμογής αναδυόμενων λύσεων, όπως οι ενεργειακές κοινότητες, η αυτοκατανάλωση και η κοινή χρήση της ενέργειας, και να δοθούν σχετικά κίνητρα.

- **Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής**

Δεδομένου του επείγοντος χαρακτήρα της πρωτοβουλίας, καταρτίστηκε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής αντί εκτίμησης επιπτώσεων. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής στο οποίο βασίζεται η παρούσα πρόταση παρουσιάζει την επεξήγηση και το σκεπτικό των προτάσεων της Επιτροπής για διαρθρωτική αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας που αντιμετωπίζουν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις, και για την εξασφάλιση ασφαλούς, καθαρής και οικονομικά προσιτής ενέργειας για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις στο μέλλον, ενώ παράλληλα παρουσιάζει τα διαθέσιμα στοιχεία που αποδεικνύουν τη συνάφεια των προτεινόμενων μέτρων.

Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η δέσμη προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων αναμένεται να βελτιώσει σημαντικά τη δομή και τη λειτουργία της ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Αποτελεί ένα ακόμη δομικό στοιχείο για την επίτευξη των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας ενώ, επιπλέον, καταγράφει τις αδυναμίες που έφερε στο προσκήνιο η ενεργειακή κρίση και επιδιώκει να τις αντιμετωπίσει.

Το έγγραφο αποδεικνύει ότι η μεταρρύθμιση θα συμβάλει στην προστασία και την ενδυνάμωση των καταναλωτών που σήμερα βρίσκονται αντιμέτωποι με υψηλές και ασταθείς τιμές, δημιουργώντας ένα «ανάχωμα» μεταξύ αυτών και των βραχυπρόθεσμων αγορών. Η παρούσα πρόταση θα αποσυνδέσει τις υψηλές τιμές των τεχνολογιών ορυκτών καυσίμων που λειτουργούν στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από τους λογαριασμούς ενέργειας των καταναλωτών και των επιχειρήσεων. Οι πιο μακροπρόθεσμες ευκαιρίες σύναψης συμβάσεων με τη μορφή ΣΑΗΕ, συμβάσεων επί διαφοράς και προθεσμιακών αγορών θα διασφαλίσουν ότι το μέρος του λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας που εκτίθεται σε βραχυπρόθεσμες αγορές μπορεί να μειωθεί σημαντικά. Επιπλέον, η επιβολή της υποχρέωσης αντιστάθμισης για τους προμηθευτές και της υποχρέωσης να προσφέρουν επίσης συμβάσεις σταθερής τιμής θα αυξήσει σημαντικά τις επιλογές για τη μείωση της έκθεσης στην αστάθεια των τιμών για τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας. Οι καταναλωτές θα έχουν επίσης καλύτερη πληροφόρηση σχετικά με τις προσφορές προτού τις υπογράψουν, ενώ τα κράτη μέλη θα

έχουν την υποχρέωση να ορίσουν ύστατους προμηθευτές. Επιπλέον, μπορούν να καταστήσουν δυνατή την πρόσβαση σε ρυθμιζόμενες τιμές λιανικής σε περίπτωση κρίσης. Το δικαίωμα κοινής χρήσης της ενέργειας είναι ένα νέο χαρακτηριστικό που θα ενδυναμώσει τους καταναλωτές και θα στηρίξει την αποκεντρωμένη ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας, καθώς παρέχει στους καταναλωτές μεγαλύτερο έλεγχο επί των λογαριασμών ενέργειάς τους.

Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο η μεταρρύθμιση αυτή θα ενισχύσει επίσης την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ κατά τρόπο πλήρως συμπληρωματικό προς την πράξη για τη βιομηχανία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη αγορών ΣΑΗΕ, εξασφαλίζοντας έτσι τη μακροπρόθεσμη πρόσβαση της βιομηχανίας σε οικονομικά προσιτή και καθαρή ηλεκτρική ενέργεια. Οι βελτιώσεις στις προθεσμιακές αγορές θα εξασφαλίσουν πολύ μεγαλύτερη πρόσβαση σε διασυνοριακές ανανεώσιμες μορφές ενέργειας για τις βιομηχανίες και τους προμηθευτές έως και τρία έτη νωρίτερα, γεγονός που αποτελεί σημαντική βελτίωση σε σύγκριση με σήμερα. Συνολικά, τα καθεστώτα δημόσιας στήριξης για την ανανεώσιμη ενέργεια θα αυξήσουν την ενεργειακή ανεξαρτησία στα κράτη μέλη και τη διείσδυση των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας στο σύστημα, ενώ παράλληλα θα στηρίζουν τις τοπικές θέσεις εργασίας και δεξιότητες.

Το έγγραφο καταδεικνύει ότι η μεταρρύθμιση αυτή θα επιταχύνει την ανάπτυξη των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας και θα αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητες των λύσεων σταθερής ισχύος παραγωγής και ευελιξίας που θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να ενσωματώσουν ακόμη υψηλότερα επίπεδα ανανεώσιμων μορφών ενέργειας. Η Επιτροπή προτείνει στα κράτη μέλη να αξιολογήσουν την ανάγκη τους για ευελιξία του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας και να επιτρέψουν την εισαγωγή νέων καθεστώτων στήριξης για την απόκριση ζήτησης και την αποθήκευση. Η πρόταση εισάγει επίσης πρόσθετες δυνατότητες για πραγματοποίηση των εμπορικών συναλλαγών ανανεώσιμης ενέργειας πιο κοντά στον πραγματικό χρόνο σε διασυνοριακό και εθνικό επίπεδο. Με τον τρόπο αυτόν, η αγορά μπορεί να στηρίξει καλύτερα την ενσωμάτωση των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας και την επιχειρηματική σκοπιμότητα λύσεων ευελιξίας που μπορούν να συμβάλουν στην ασφάλεια του εφοδιασμού.

Τέλος, το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο η παρούσα πρόταση ανταποκρίνεται στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να αξιολογηθούν τρόποι βελτιστοποίησης της λειτουργίας του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο πλαίσιο της ενεργειακής κρίσης. Αποσκοπεί στην προστασία των

καταναλωτών, δημιουργώντας ένα «ανάχωμα» μεταξύ αυτών και των βραχυπρόθεσμων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας μέσω πιο μακροπρόθεσμων συμβάσεων, και στην αποτελεσματικότερη λειτουργία των εν λόγω βραχυπρόθεσμων αγορών για λύσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ευελιξίας, με καλύτερη ρυθμιστική εποπτεία. Η παρούσα πρόταση διασφαλίζει ότι οι κανόνες της αγοράς παραμένουν κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ώστε να προωθηθεί η οικονομικά αποδοτική απανθρακοποίηση του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και να αυξηθεί η ανθεκτικότητά του στην αστάθεια των τιμών της ενέργειας.

- **Σύλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Η προετοιμασία της παρούσας νομοθετικής πρότασης και του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής βασίζεται σε μεγάλο όγκο υλικού, το οποίο αναφέρεται στις υποσημειώσεις του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, καθώς και στις απαντήσεις στη δημόσια διαβούλευση.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η παρούσα πρόταση ενδέχεται να έχει αντίκτυπο σε ορισμένα θεμελιώδη δικαιώματα που προβλέπονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, ιδίως: στην επιχειρηματική ελευθερία (άρθρο 16) και στο δικαίωμα ιδιοκτησίας (άρθρο 17). Ωστόσο, όπως εξηγείται ανωτέρω, στον βαθμό που τα προτεινόμενα μέτρα περιορίζουν την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων, οι επιπτώσεις αυτές θεωρούνται αναγκαίες και αναλογικές για την επίτευξη των στόχων της πρότασης και, ως εκ τούτου, συνιστούν θεμιτούς περιορισμούς των εν λόγω δικαιωμάτων οι οποίοι επιτρέπονται βάσει του Χάρτη.

Αφετέρου, η πρόταση ενισχύει την προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως ο σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής (άρθρο 7), το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 8), η απαγόρευση των διακρίσεων (άρθρο 21), η πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (άρθρο 36), η ενσωμάτωση υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος (άρθρο 37) και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής (άρθρο 47), ιδίως μέσω σειράς διατάξεων που αφορούν την ενδυνάμωση, τα δικαιώματα και την προστασία των καταναλωτών.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις της οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια, του κανονισμού για την ηλεκτρική ενέργεια, του κανονισμού REMIT και του κανονισμού για τον ACER επικεντρώνονται σε ό,τι θεωρείται αναγκαίο για την αντιμετώπιση των αδυναμιών του

τρέχοντος σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο πλαίσιο της ενεργειακής κρίσης και για τη συμβολή τους στους φιλόδοξους στόχους της Ένωσης για το κλίμα με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Δεν συνιστούν πλήρη αναθεώρηση των εν λόγω πράξεων.

Η πρόταση μπορεί να αυξήσει τις διοικητικές απαιτήσεις για τις εθνικές διοικητικές αρχές και τις επιχειρήσεις, έστω και με αναλογικό τρόπο, όπως εξηγείται ανωτέρω. Για παράδειγμα, τα προτεινόμενα μέτρα για την παροχή κινήτρων όσον αφορά τη χρήση μακροπρόθεσμων συμβάσεων, όπως οι συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και οι διμερείς συμβάσεις επί διαφοράς, μπορεί να οδηγήσουν σε αύξηση του διοικητικού κόστους και του φόρτου για τις επιχειρήσεις και τις εθνικές διοικητικές αρχές. Ωστόσο, οι προβλεπόμενες οικονομικές επιπτώσεις θα ωφελήσουν οπωσδήποτε τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές.

Τα μέτρα που προβλέπονται για τη βελτίωση της ρευστότητας και της ενοποίησης των αγορών ενδέχεται επίσης να έχουν βραχυπρόθεσμο αντίκτυπο στις επιχειρήσεις, δεδομένου ότι αυτές θα πρέπει να προσαρμοστούν στις νέες ρυθμίσεις για τις εμπορικές συναλλαγές. Ωστόσο, θεωρούνται ελάχιστες σε σύγκριση με το ισχύον πλαίσιο, ενώ τα οικονομικά οφέλη της μεταρρύθμισης θα υπερβούν σε μεγάλο βαθμό κάθε βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη διοικητική αναδιοργάνωση.

Τα μέτρα που προβλέπονται για ενδυνάμωση, την ενίσχυση των δικαιωμάτων και της προστασίας των καταναλωτών θα διευρύνουν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους προμηθευτές και τους διαχειριστές δικτύων με στόχο τη βελτίωση των επιλογών, την αύξηση της προστασίας και τη διευκόλυνση της ενεργού συμμετοχής των καταναλωτών, ιδίως των νοικοκυριών, στην αγορά. Ωστόσο, οι πρόσθετες επιβαρύνσεις είναι ελάχιστες, καθώς τα εν λόγω πλαίσια έχουν ήδη δρομολογηθεί σε ολόκληρη την Ευρώπη και, ως εκ τούτου, απαιτείται εξορθολογισμός των κανόνων.

Τα μέτρα που προβλέπονται για τη βελτίωση του πλαισίου του κανονισμού REMIT ενδέχεται να αυξήσουν τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων για ορισμένους συμμετέχοντες στην αγορά, αλλά με αναλογικό τρόπο. Ωστόσο, θεωρούνται ελάχιστες σε σύγκριση με το ισχύον πλαίσιο, δεδομένου ότι τα οφέλη όσον αφορά την ποιότητα της παρακολούθησης και της εποπτείας της αγοράς θα υπερβαίνουν τυχόν βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες διοικητικές δαπάνες.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Οι δημοσιονομικές επιπτώσεις που συνδέονται με την πρόταση για τη βελτίωση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ αφορούν τους πόρους του Οργανισμού

Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και της ΓΔ Ενέργειας, οι οποίοι περιγράφονται στο νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο που συνοδεύει την πρόταση. Ουσιαστικά, για τα νέα καθήκοντα που θα αναλάβει ο ACER θα απαιτηθούν 4 επιπλέον ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ) για τον ACER από το 2025 και μετά, καθώς και οι αντίστοιχοι χρηματοδοτικοί πόροι. Ο φόρτος εργασίας της ΓΔ Ενέργειας θα αυξηθεί κατά 3 ΙΠΑ.

Οι δημοσιονομικές επιπτώσεις που συνδέονται με την πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού REMIT αφορούν τους πόρους του Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και της ΓΔ Ενέργειας, οι οποίοι περιγράφονται στο νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο που συνοδεύει την πρόταση. Ουσιαστικά, τα νέα καθήκοντα που θα αναλάβει ο ACER, ιδίως όσον αφορά τις ενισχυμένες εξουσίες έρευνας, απαιτούν τη σταδιακή εισαγωγή 25 πρόσθετων ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ) στον ACER από το 2025, καθώς και των αντίστοιχων χρηματοδοτικών πόρων, παρότι το μεγαλύτερο μέρος του πρόσθετου προσωπικού θα χρηματοδοτείται από τέλη. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να προσαρμοστεί η απόφαση (ΕΕ) 2020/2152 της Επιτροπής, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με τα τέλη που πρέπει να καταβάλλονται στον ACER για τα καθήκοντα που αυτός αναλαμβάνει στο πλαίσιο του κανονισμού REMIT. Ο φόρτος εργασίας της ΓΔ Ενέργειας θα αυξηθεί κατά 2 ΙΠΑ.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και τη συμμόρφωση των κρατών μελών και άλλων φορέων με τα μέτρα που τελικά θα θεσπιστούν, και θα λάβει μέτρα επιβολής εφόσον και όταν απαιτείται. Για σκοπούς παρακολούθησης και εφαρμογής, η Επιτροπή θα υποστηρίζεται κυρίως από τον ACER, ιδίως σε σχέση με τον κανονισμό REMIT. Η Επιτροπή θα συνεργάζεται επίσης με τον ACER και τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές σε σχέση με τον κανονισμό για την ηλεκτρική ενέργεια και την οδηγία για την ηλεκτρική ενέργεια.

Επιπλέον, για να διευκολυνθεί η εφαρμογή, η Επιτροπή θα είναι διαθέσιμη για διμερείς συναντήσεις και κλήσεις με τα κράτη μέλη σε περίπτωση συγκεκριμένων ζητημάτων.

- **Επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Οι τροποποιήσεις που αφορούν τον κανονισμό για την ηλεκτρική ενέργεια παρέχουν διευκρινίσεις σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και το αντικείμενο του κανονισμού, τονίζοντας τη σημασία των μη στρεβλωμένων μηνυμάτων της αγοράς για την παροχή αυξημένης ευελιξίας, καθώς και τον ρόλο των μακροπρόθεσμων επενδύσεων για τον μετριασμό της αστάθειας των βραχυπρόθεσμων τιμών της αγοράς στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας των καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένων των ενεργοβόρων βιομηχανιών, των ΜΜΕ και των νοικοκυριών. Αποσαφηνίζει ορισμένες βασικές αρχές για τις συναλλαγές στην αγορά επόμενης ημέρας και στην ενδοημερήσια αγορά. Προβλέπει νέους κανόνες σχετικά με την προμήθεια απόκρισης ζήτησης από τους ΔΣΜ με τη μορφή προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών, καθώς και κανόνες που επιτρέπουν στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και στους διαχειριστές συστημάτων διανομής να χρησιμοποιούν δεδομένα από ειδικές συσκευές μέτρησης. Θεσπίζει νέους κανόνες σχετικά με τις προθεσμιακές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, με σκοπό τη βελτίωση της ρευστότητάς τους. Περιλαμβάνει νέους κανόνες που αποσκοπούν στην αποσαφήνιση και την παροχή κινήτρων για τον ρόλο και τη χρήση πιο μακροπρόθεσμων συμβάσεων με τη μορφή συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και διμερών συμβάσεων επί διαφοράς. Προβλέπει νέους κανόνες σχετικά με την αξιολόγηση των αναγκών ευελιξίας από τα κράτη μέλη, τη δυνατότητά τους να θεσπίζουν καθεστώτα στήριξης της ευελιξίας και αρχές σχεδιασμού για τα εν λόγω καθεστώτα στήριξης της ευελιξίας. Εισάγει επίσης νέες απαιτήσεις διαφάνειας για τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς όσον αφορά τη διαθέσιμη δυναμικότητα για νέες συνδέσεις στο δίκτυο.

Οι τροποποιήσεις που αφορούν την οδηγία για την ηλεκτρική ενέργεια προβλέπουν νέους κανόνες για την προστασία και την ενδυνάμωση των καταναλωτών. Η τροποποίηση σχετικά με την ελεύθερη επιλογή του προμηθευτή εισάγει νέες απαιτήσεις προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πελάτες είναι σε θέση να έχουν περισσότερους από έναν προμηθευτές στις εγκαταστάσεις τους, μέσω της δυνατότητας χρήσης πολλαπλών μετρητών (οι οποίοι ενίοτε καλούνται επιμέρους μετρητές) για ένα μόνο σημείο σύνδεσης.

Οι τροποποιήσεις σχετικά με την ενδυνάμωση και την προστασία των καταναλωτών διασφαλίζουν ότι στους πελάτες προσφέρεται ποικιλία συμβάσεων που ταιριάζουν καλύτερα στις ανάγκες τους, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλοι οι πελάτες έχουν τουλάχιστον μία προσφορά καθορισμένης διάρκειας και σταθερής τιμής. Επιπλέον, στους πελάτες πρέπει να παρέχονται σαφείς προσυμβατικές πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω προσφορές.

Θεσπίζεται επίσης νέο δικαίωμα για τα νοικοκυριά και τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να συμμετέχουν σε κοινή χρήση της ενέργειας — δηλαδή η αυτοκατανάλωση από ενεργούς πελάτες της ανανεώσιμης ενέργειας που παράγεται ή αποθηκεύεται εκτός εγκαταστάσεων, από εγκαταστάσεις τις οποίες είτε έχουν στην κατοχή τους, είτε τις μισθώνουν, είτε ενοικιάζουν το σύνολο ή μέρος τους, ή τους έχουν μεταβιβαστεί από άλλον ενεργό πελάτη.

Θεσπίζονται επίσης σημαντικές νέες μορφές προστασίας για τους πελάτες, ώστε να διασφαλίζεται η συνεχής παροχή ηλεκτρικής ενέργειας —συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης για τα κράτη μέλη να ορίζουν ύστατους προμηθευτές οι οποίοι θα αναλαμβάνουν την ευθύνη για τους πελάτες των προμηθευτών που αδυνατούν να τηρήσουν τις υποχρεώσεις τους— και η προστασία των ευάλωτων πελατών από πιθανή αποσύνδεσή τους. Οι προμηθευτές θα υποχρεούνται επίσης να εφαρμόζουν συστήματα διαχείρισης κινδύνου για τον περιορισμό του κινδύνου αθέτησης υποχρεώσεων, εφαρμόζοντας κατάλληλες στρατηγικές αντιστάθμισης κινδύνου. Αυτές οι στρατηγικές θα εποπτεύονται από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές.

Οι τροποποιήσεις της οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια εισάγουν νέες απαιτήσεις διαφάνειας για τους διαχειριστές συστημάτων διανομής όσον αφορά τη διαθέσιμη δυναμικότητα για νέες συνδέσεις στο δίκτυο. Αποσαφηνίζεται ο ρόλος των ρυθμιστικών αρχών όσον αφορά τον ενιαίο μηχανισμό κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719.

Οι τροποποιήσεις που αφορούν τον κανονισμό REMIT προσαρμόζουν το πεδίο εφαρμογής του στις τρέχουσες και εξελισσόμενες συνθήκες της αγοράς, διευρύνοντας, μεταξύ άλλων, το πεδίο εφαρμογής της υποβολής δεδομένων στις νέες αγορές εξισορρόπησης ηλεκτρικής ενέργειας και στις συζευγμένες αγορές, καθώς και στις αλγοριθμικές συναλλαγές. Εξασφαλίζεται ισχυρότερη, πιο εδραιωμένη και τακτική συνεργασία μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών ενέργειας και των χρηματοπιστωτικών ρυθμιστικών αρχών, συμπεριλαμβανομένου του ACER και της ESMA όσον αφορά τα παράγωγα ενεργειακά προϊόντα χονδρικής. Θα βελτιωθεί επίσης η διαδικασία συλλογής προνομιακών πληροφοριών και η διαφάνεια της αγοράς με την ενίσχυση της εποπτείας του ACER και την προσαρμογή του ορισμού των προνομιακών πληροφοριών. Οι τροποποιήσεις του κανονισμού REMIT ενισχύουν την εποπτεία των μερών που υποβάλλουν δεδομένα, όπως οι εγγεγραμμένοι μηχανισμοί αναφοράς και τα πρόσωπα που κατ' επάγγελμα διεκπεραιώνουν συναλλαγές. Οι τροποποιήσεις βελτιώνουν τις δυνατότητες κοινοχρησίας δεδομένων μεταξύ του ACER, των αρμόδιων εθνικών αρχών και της Επιτροπής. Η τροποποίηση του κανονισμού REMIT

προβλέπει ενίσχυση του ρόλου του ACER στις έρευνες σημαντικών διασυνοριακών υποθέσεων για την καταπολέμηση των παραβιάσεων του κανονισμού REMIT. Θέτει επίσης το πλαίσιο για την εναρμόνιση των προστίμων που καθορίζουν οι ρυθμιστικές αρχές σε εθνικό επίπεδο.

Οι τροποποιήσεις που αφορούν τον κανονισμό για τον ACER αποσκοπούν στην αποσαφήνιση του ρόλου του ACER όσον αφορά τον ενιαίο μηχανισμό κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719 και όσον αφορά τους νέους κανόνες που θεσπίστηκαν στον κανονισμό για την ηλεκτρική ενέργεια σχετικά με τις προθεσμιακές αγορές και τα καθεστώτα στήριξης της ευελιξίας. Αποσαφηνίζουν επίσης τον ρόλο και τις αρμοδιότητες του ACER σύμφωνα με την τροποποίηση του κανονισμού REMIT. Η τροποποίηση της οδηγίας RED II αποσκοπεί στην αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής των κανόνων σχετικά με τα είδη των καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που μπορούν να θεσπίσουν τα κράτη μέλη.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2019/943 και (ΕΕ) 2019/942, καθώς και των οδηγιών (ΕΕ) 2018/2001 και (ΕΕ) 2019/944, με σκοπό τη βελτίωση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 194 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Από τον Σεπτέμβριο του 2021 έχουν παρατηρηθεί πολύ υψηλές τιμές και αστάθεια στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας. Όπως εξηγείται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) στην αξιολόγηση του σχεδιασμού της χονδρικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ τον Απρίλιο του 2022¹⁷, το φαινόμενο αυτό αποτελεί κυρίως συνέπεια της υψηλής τιμής του αερίου, το οποίο χρησιμοποιείται ως εισροή για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.
- (2) Η κλιμάκωση της ρωσικής στρατιωτικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας, η οποία είναι συμβαλλόμενο μέρος της Ενεργειακής Κοινότητας, καθώς και οι σχετικές διεθνείς κυρώσεις που επιβάλλονται από τον Φεβρουάριο του 2022 έχουν διαταράξει τις παγκόσμιες αγορές ενέργειας, έχουν επιδεινώσει το πρόβλημα των υψηλών τιμών του αερίου και έχουν σημαντικές δευτερογενείς επιπτώσεις στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας. Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία προκάλεσε επίσης αβεβαιότητα όσον αφορά τον εφοδιασμό με άλλα βασικά προϊόντα, όπως ο λιθάνθρακας και το αργό πετρέλαιο, τα οποία χρησιμοποιούνται σε

¹⁷ Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER), Final Assessment of the EU Wholesale Electricity Market Design (Τελική αξιολόγηση του σχεδιασμού της χονδρικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ), Απρίλιος 2022.

εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τεράστιες πρόσθετες αυξήσεις στην αστάθεια του επιπέδου των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας.

- (3) Ως απάντηση στην κατάσταση αυτή, η ανακοίνωση σχετικά με τις τιμές της ενέργειας που παρουσίασε η Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2021 περιείχε μια εργαλειοθήκη μέτρων που μπορούν να χρησιμοποιήσουν η ΕΕ και τα κράτη μέλη της για την αντιμετώπιση των άμεσων επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας στα νοικοκυριά και στις επιχειρήσεις (συμπεριλαμβανομένων μέτρων εισοδηματικής στήριξης, φορολογικών ελαφρύνσεων, εξοικονόμησης και αποθήκευσης αερίου) και για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας έναντι εκτίναξης των τιμών στο μέλλον. Στην ανακοίνωσή της, της 8ης Μαρτίου 2022, με τίτλο «REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο οικονομικά προσιτή, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια»¹⁸, η Επιτροπή περιέγραψε μια σειρά πρόσθετων μέτρων για την ενίσχυση της εργαλειοθήκης και την αντιμετώπιση των αυξανόμενων τιμών της ενέργειας. Στις 23 Μαρτίου 2022, η Επιτροπή θέσπισε επίσης προσωρινό καθεστώς κρατικών ενισχύσεων με το οποίο επέτρεψε τη χορήγηση ορισμένων επιδοτήσεων με σκοπό να αμβλύνει τις επιπτώσεις των υψηλών τιμών της ενέργειας¹⁹.
- (4) Στις 18 Μαΐου 2022, η Επιτροπή παρουσίασε το σχέδιο REPowerEU²⁰ με το οποίο θεσπίστηκαν πρόσθετα μέτρα που είχαν ως επίκεντρο την εξοικονόμηση ενέργειας, τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού και την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας, με στόχο την απεξάρτηση της Ένωσης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης πρότασης για αύξηση του στόχου της Ένωσης για το 2030 όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στο 45 %. Επιπλέον, στην ανακοίνωση σχετικά με τις βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις στην αγορά ενέργειας και τις μακροπρόθεσμες βελτιώσεις στον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας²¹, εκτός από τον καθορισμό πρόσθετων βραχυπρόθεσμων μέτρων για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας, προσδιορίστηκαν πιθανοί τομείς για τη βελτίωση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και ανακοινώθηκε η πρόθεση να αξιολογηθούν οι τομείς αυτοί με σκοπό την αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου.
- (5) Για την επείγουσα αντιμετώπιση της κρίσης των τιμών και των ανησυχιών για την ασφάλεια, αλλά και για την αντιμετώπιση της εκτίναξης των τιμών για τους πολίτες, και με βάση σειρά προτάσεων της Επιτροπής, η Ένωση ενέκρινε ένα ισχυρό καθεστώς αερίου²², αποτελεσματικά μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας²³, καθεστώτα περιορισμού των

¹⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτή οικονομικά, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια» [COM(2022) 108 final].

¹⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας» C 131 I/01, C/2022/1890.

²⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Σχέδιο REPowerEU» [COM(2022) 230].

²¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις στην αγορά ενέργειας και μακροπρόθεσμες βελτιώσεις στον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας – σχέδιο δράσης» [COM(2022) 236 final].

²² Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1032 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2017/1938 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 σχετικά με την αποθήκευση αερίου (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 173 της 30.6.2022, σ. 17).

²³ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1) και κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης

τιμών για την αποφυγή συγκυριακών υπερκερδών τόσο στην αγορά αερίου όσο και στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας²⁴ και μέτρα για την επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης για εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας²⁵.

- (6) Η ικανοποιητική ενοποίηση μιας αγοράς που βασίζεται στη δέσμη μέτρων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» η οποία εγκρίθηκε το 2018 και το 2019²⁶ θα επιτρέψει στην Ένωση να αποκομίσει τα οικονομικά οφέλη μιας ενιαίας αγοράς ενέργειας υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, διασφαλίζοντας την ασφάλεια του εφοδιασμού και διατηρώντας τη διαδικασία απανθρακοποίησης. Η διασυνοριακή διασυνδεσιμότητα εξασφαλίζει επίσης ασφαλέστερη, πιο αξιόπιστη και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας.
- (7) Ο σημερινός σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας έχει επίσης συμβάλει στην εμφάνιση νέων και καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών και μέτρων στις λιανικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, υποστηρίζοντας την ενεργειακή απόδοση και τη χρήση της ανανεώσιμης ενέργειας και ενισχύοντας τη δυνατότητα επιλογής, ώστε οι καταναλωτές να μπορούν να μειώσουν τους λογαριασμούς ενέργειας, μεταξύ άλλων μέσω εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής μικρής κλίμακας και αναδυόμενων υπηρεσιών για την παροχή απόκρισης ζήτησης. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ψηφιοποίησης του ενεργειακού συστήματος, όπως η ενεργός συμμετοχή των καταναλωτών, θα πρέπει να αποτελέσει βασικό στοιχείο των μελλοντικών μας αγορών και συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας. Ταυτόχρονα, είναι αναγκαίο να γίνονται σεβαστές οι επιλογές των καταναλωτών και να τους παρέχεται η δυνατότητα να επωφελούνται από διάφορους τύπους συμβάσεων.
- (8) Ωστόσο, στο πλαίσιο της ενεργειακής κρίσης, ο σημερινός σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αποκάλυψε επίσης ότι υπάρχουν ορισμένες σημαντικές αδυναμίες που συνδέονται με τον αντίκτυπο των υψηλών και ευμετάβλητων τιμών των ορυκτών καυσίμων στις βραχυπρόθεσμες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες εκθέτουν τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις σε σημαντικές εκτινάξεις των τιμών με επιπτώσεις στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας.
- (9) Η ταχύτερη ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας και των καθαρών ευέλικτων τεχνολογιών αποτελεί τον πλέον βιώσιμο και οικονομικά αποδοτικό τρόπο για τη διαρθρωτική μείωση της

Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (EE L 261 της 7.10.2022, σ. 1).

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (EE L 261 της 7.10.2022, σ. 1).

²⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2577 του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2022, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας (EE L 335 της 29.12.2022 σ. 36).

²⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα (EE L 328 της 21.12.2018, σ. 1)· οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (αναδιατύπωση) (EE L 328 της 21.12.2018, σ. 82)· οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση (EE L 328 της 21.12.2018, σ. 210)· κανονισμός (ΕΕ) 2019/942 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, για την ίδρυση Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (αναδιατύπωση) (EE L 158 της 14.6.2019, σ. 22)· κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (αναδιατύπωση) (EE L 158 της 14.6.2019, σ. 54)· οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (αναδιατύπωση) (EE L 158 της 14.6.2019, σ. 125).

ζήτησης ορυκτών καυσίμων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και για άμεση κατανάλωση μέσω του εξηλεκτρισμού και της ενοποίησης του ενεργειακού συστήματος. Χάρη στο χαμηλό λειτουργικό κόστος τους, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μπορούν να επηρεάσουν θετικά τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας σε ολόκληρη την Ένωση και να μειώσουν την άμεση κατανάλωση των ορυκτών καυσίμων.

- (10) Οι αλλαγές στον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι θα αποφέρουν στους καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων των πλέον ευάλωτων, τα οφέλη από την αυξανόμενη ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας και την ενεργειακή μετάβαση στο σύνολό της, και, κατ' επέκταση, θα τους προστατεύσουν από ενεργειακές κρίσεις και θα αποτρέψουν τον κίνδυνο της ενεργειακής φτώχειας για περισσότερα νοικοκυριά. Αναμένεται να μετριάσουν τον αντίκτυπο των υψηλών τιμών των ορυκτών καυσίμων, ιδίως του αερίου, στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας, με στόχο να μπορέσουν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις να αποκομίσουν μακροπρόθεσμα τα οφέλη της οικονομικά προσιτής και εξασφαλισμένης ενέργειας από βιώσιμες ανανεώσιμες πηγές και πηγές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.
- (11) Η μεταρρύθμιση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αναμένεται να ωφελήσει όχι μόνο τους οικιακούς καταναλωτές αλλά και την ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών της Ένωσης, διευκολύνοντας τις δυνατότητές τους να πραγματοποιήσουν τις απαιτούμενες επενδύσεις σε καθαρή τεχνολογία για να επιτύχουν την πορεία μετάβασής τους σε μηδενικές καθαρές εκπομπές. Η ενεργειακή μετάβαση στην Ένωση πρέπει να υποστηριχθεί από μια ισχυρή παραγωγική βάση χρήση καθαρής τεχνολογίας. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα στηρίζουν τον οικονομικά προσιτό εξηλεκτρισμό της βιομηχανίας και τη θέση της Ένωσης ως παγκόσμιας ηγέτιδας δύναμης όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία στις τεχνολογίες καθαρής ενέργειας.
- (12) Όταν οι βραχυπρόθεσμες αγορές λειτουργούν εύρυθμα και αποτελεσματικά, αποτελούν βασικό εργαλείο για την ενσωμάτωση της ανανεώσιμης ενέργειας και των πηγών ευελιξίας στην αγορά και διευκολύνουν την ενοποίηση του ενεργειακού συστήματος με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.
- (13) Οι ενδοημερήσιες αγορές είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ενσωμάτωση των μεταβλητών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας με το ελάχιστο δυνατό κόστος, καθώς παρέχουν στους συμμετέχοντες στην αγορά τη δυνατότητα να διαπραγματεύονται ελλείψεις ή πλεονάσματα ηλεκτρικής ενέργειας πιο κοντά στον χρόνο παράδοσης. Δεδομένου ότι οι παραγωγοί μεταβλητής ανανεώσιμης ενέργειας είναι σε θέση να υπολογίζουν με ακρίβεια την παραγωγή τους μόνο κοντά στον χρόνο παράδοσης, είναι πολύ σημαντικό να διαθέτουν τον μέγιστο αριθμό ευκαιριών συναλλαγών μέσω της πρόσβασης σε ρευστή αγορά όσο το δυνατόν πιο κοντά στον χρόνο παράδοσης της ηλεκτρικής ενέργειας.
- (14) Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό για τις ενδοημερήσιες αγορές να προσαρμοστούν στη συμμετοχή των μεταβλητών τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας, όπως η ηλιακή και η αιολική ενέργεια, καθώς και στη συμμετοχή της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης και της αποθήκευσης. Η ρευστότητα των ενδοημερήσιων αγορών θα πρέπει να βελτιωθεί με την κοινή χρήση των βιβλίων παραγγελιών μεταξύ των διαχειριστών αγοράς εντός μιας ζώνης προσφοράς, ακόμη και όταν η διαζωνική δυναμικότητα ορίζεται σε μηδέν ή μετά τη χρονική στιγμή λήξης προσφορών της ενδοημερήσιας αγοράς. Επιπλέον, η χρονική στιγμή λήξης προσφορών της ενδοημερήσιας αγοράς θα πρέπει να οριστεί πιο κοντά στον χρόνο παράδοσης, ώστε να μεγιστοποιηθούν οι ευκαιρίες των συμμετεχόντων στην αγορά να διαπραγματεύονται ελλείψεις και πλεονάσματα ηλεκτρικής ενέργειας και να συμβάλλουν στην καλύτερη ενσωμάτωση των μεταβλητών ανανεώσιμων μορφών ενέργειας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας.

- (15) Επιπλέον, οι βραχυπρόθεσμες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι μπορούν να συμμετέχουν και οι πάροχοι υπηρεσιών ευελιξίας μικρής κλίμακας, μειώνοντας το ελάχιστο μέγεθος υποβολής προσφοράς.
- (16) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική ενσωμάτωση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από μεταβλητές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και να μειωθεί η ανάγκη ηλεκτροπαραγωγής από ορυκτά καύσιμα σε περιόδους κατά τις οποίες υπάρχει υψηλή ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας σε συνδυασμό με χαμηλά επίπεδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από μεταβλητές ανανεώσιμες πηγές, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να σχεδιάζουν ένα προϊόν εξομάλυνσης των αιχμών, το οποίο θα επιτρέπει στην απόκριση ζήτησης να συμβάλλει στη μείωση των αιχμών της κατανάλωσης στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας σε συγκεκριμένες ώρες της ημέρας. Το προϊόν εξομάλυνσης των αιχμών αναμένεται να συμβάλει στη μεγιστοποίηση της ενσωμάτωσης στο σύστημα της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές, μετατοπίζοντας την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας σε στιγμές της ημέρας με υψηλότερη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Δεδομένου ότι το προϊόν εξομάλυνσης των αιχμών αποσκοπεί στη μείωση και τη μετατόπιση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω προϊόντος θα πρέπει να περιορίζεται στην απόκριση από την πλευρά της ζήτησης. Η προμήθεια του προϊόντος εξομάλυνσης των αιχμών θα πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο ώστε να μην επικαλύπτεται από την ενεργοποίηση προϊόντων εξισορρόπησης που αποσκοπούν στη διατήρηση σταθερής συχνότητας του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας. Για την επαλήθευση των όγκων της ενεργοποιημένης μείωσης της ζήτησης, ο διαχειριστής του συστήματος μεταφοράς θα πρέπει να χρησιμοποιεί μια γραμμή βάσης που να αντικατοπτρίζει την αναμενόμενη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς την ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης των αιχμών.
- (17) Προκειμένου να είναι σε θέση να συμμετέχουν ενεργά στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και να παρέχουν την ευελιξία τους, οι καταναλωτές εξοπλίζονται σταδιακά με έξυπνα συστήματα μέτρησης. Ωστόσο, σε ορισμένα κράτη μέλη η ανάπτυξη των έξυπνων συστημάτων μέτρησης εξακολουθεί να είναι αργή. Στις περιπτώσεις όπου δεν έχουν ακόμη εγκατασταθεί έξυπνα συστήματα μέτρησης και στις περιπτώσεις που τα έξυπνα συστήματα μέτρησης δεν παρέχουν επαρκές επίπεδο λεπτομέρειας δεδομένων, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν δεδομένα από ειδικές συσκευές μέτρησης για την παρατηρησιμότητα και την εκκαθάριση υπηρεσιών ευελιξίας, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση ενέργειας. Η δυνατότητα της χρήσης δεδομένων από ειδικές συσκευές μέτρησης για σκοπούς παρατηρησιμότητας και εκκαθάρισης αναμένεται να διευκολύνει την ενεργό συμμετοχή των καταναλωτών στην αγορά και την ανάπτυξη της απόκρισης ζήτησης. Η χρήση δεδομένων από αυτές τις ειδικές συσκευές μέτρησης θα πρέπει να συνοδεύεται από απαιτήσεις ποιότητας σχετικά με τα δεδομένα.
- (18) Ο παρών κανονισμός θεσπίζει νομική βάση για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τηρούνται όλες οι αρχές και οι υποχρεώσεις προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που ορίζονται στον ΓΚΠΔ, μεταξύ άλλων σχετικά με την ελαχιστοποίηση των δεδομένων. Όταν ο στόχος του παρόντος κανονισμού μπορεί να επιτευχθεί χωρίς επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι πάροχοι θα πρέπει να βασίζονται σε ανωνυμοποιημένα και συγκεντρωτικά δεδομένα.
- (19) Οι καταναλωτές και οι προμηθευτές χρειάζονται αποτελεσματικές και αποδοτικές προθεσμιακές αγορές για να καλύψουν τη μακροπρόθεσμη έκθεσή τους στις τιμές και να μειώσουν την εξάρτηση από τις βραχυπρόθεσμες τιμές. Για να διασφαλιστεί ότι οι

καταναλωτές ενέργειας σε ολόκληρη την ΕΕ μπορούν να απολαύσουν πλήρως τα πλεονεκτήματα των ενοποιημένων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και του ανταγωνισμού σε ολόκληρη την Ένωση, η λειτουργία της προθεσμιακής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης θα πρέπει να βελτιωθεί μέσω της δημιουργίας περιφερειακών εικονικών κόμβων, προκειμένου να ξεπεραστεί ο υφιστάμενος κατακερματισμός της αγοράς και η χαμηλή ρευστότητα που παρατηρείται σε πολλές ζώνες προσφοράς. Οι περιφερειακοί εικονικοί κόμβοι θα πρέπει να καλύπτουν περισσότερες από μία ζώνες προσφοράς, διασφαλίζοντας παράλληλα επαρκή συσχέτιση των τιμών. Ορισμένες ζώνες προσφοράς ενδεχομένως να μην καλύπτονται από εικονικό κόμβο όσον αφορά τη συμβολή στην τιμή αναφοράς του κόμβου. Ωστόσο, οι συμμετέχοντες στην αγορά από αυτές τις ζώνες προσφοράς θα πρέπει να εξακολουθούν να είναι σε θέση να αντισταθμίζουν τους κινδύνους μέσω κόμβου.

- (20) Οι εικονικοί κόμβοι θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη συγκεντρωτική τιμή πολλαπλών ζωνών προσφοράς και να παρέχουν τιμή αναφοράς, η οποία θα πρέπει να χρησιμοποιείται από τους διαχειριστές της αγοράς για την προσφορά προθεσμιακών προϊόντων αντιστάθμισης κινδύνου. Στο πλαίσιο αυτό, οι εικονικοί κόμβοι δεν θα πρέπει να νοούνται ως οντότητες που οργανώνουν ή εκτελούν συναλλαγές. Οι περιφερειακοί εικονικοί κόμβοι, παρέχοντας έναν δείκτη τιμών αναφοράς, θα πρέπει να επιτρέπουν τη συγκέντρωση ρευστότητας και να παρέχουν καλύτερες ευκαιρίες αντιστάθμισης κινδύνων στους συμμετέχοντες στην αγορά.
- (21) Για να ενισχυθούν οι δυνατότητες αντιστάθμισης κινδύνου των συμμετεχόντων στην αγορά, θα πρέπει να διευρυνθεί ο ρόλος του ενιαίου μηχανισμού κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719 της Επιτροπής. Ο ενιαίος μηχανισμός κατανομής θα πρέπει να προσφέρει τη δυνατότητα διαπραγμάτευσης χρηματοπιστωτικών μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς μεταξύ των διαφόρων ζωνών προσφοράς και των περιφερειακών εικονικών κόμβων. Οι εντολές που υποβάλλουν οι συμμετέχοντες στην αγορά για χρηματοπιστωτικά δικαιώματα μεταφοράς αντιστοιχίζονται με ταυτόχρονη κατανομή μακροπρόθεσμης διαζωνικής δυναμικότητας. Η εν λόγω αντιστοίχιση και κατανομή θα πρέπει να πραγματοποιούνται σε τακτική βάση, ώστε να διασφαλίζεται επαρκής ρευστότητα και, ως εκ τούτου, αποτελεσματικές δυνατότητες αντιστάθμισης κινδύνων για τους συμμετέχοντες στην αγορά. Τα μακροπρόθεσμα δικαιώματα μεταφοράς θα πρέπει να εκδίδονται με συχνές ληκτότητες (από τον επόμενο μήνα έως τουλάχιστον τρία έτη αργότερα), προκειμένου να ευθυγραμμίζονται με τον τυπικό χρονικό ορίζοντα αντιστάθμισης κινδύνου των συμμετεχόντων στην αγορά. Ο ενιαίος μηχανισμός κατανομής θα πρέπει να υπόκειται σε παρακολούθηση και επιβολή, ώστε να διασφαλίζεται η ορθή εκτέλεση των καθηκόντων του.
- (22) Τα τιμολόγια δικτύου θα πρέπει να παρέχουν κίνητρα στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής ώστε να χρησιμοποιούν υπηρεσίες ευελιξίας μέσω της περαιτέρω ανάπτυξης καινοτόμων λύσεων για τη βελτιστοποίηση του υφιστάμενου δικτύου και να προμηθεύονται υπηρεσίες ευελιξίας, ιδίως απόκριση ζήτησης ή αποθήκευση. Για τον σκοπό αυτόν, τα τιμολόγια δικτύου θα πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις λειτουργικές και κεφαλαιουχικές δαπάνες των διαχειριστών συστημάτων ή έναν αποδοτικό συνδυασμό των δύο ώστε να μπορούν να διαχειρίζονται το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Αυτό θα συμβάλει περαιτέρω στην ενσωμάτωση των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας με το ελάχιστο δυνατό κόστος για το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας και θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς πελάτες να αποτιμήσουν την αξία των λύσεων ευελιξίας.
- (23) Οι υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η υπεράκτια αιολική ενέργεια, η ωκεάνια ενέργεια και τα πλωτά φωτοβολταϊκά συστήματα, θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην οικοδόμηση ενός συστήματος ηλεκτροπαραγωγής που θα βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε

ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στη διασφάλιση της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικά εμπόδια στην ευρύτερη και αποτελεσματική ανάπτυξή τους, τα οποία εμποδίζουν τη μαζική κλιμάκωση που απαιτείται για την επίτευξη των στόχων αυτών. Παρόμοια εμπόδια θα μπορούσαν να ανακύψουν και για άλλες υπεράκτιες τεχνολογίες στο μέλλον. Στα εμπόδια αυτά περιλαμβάνονται οι επενδυτικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τα μοναδικά τοπογραφικά χαρακτηριστικά των υπεράκτιων υβριδικών έργων που συνδέονται με περισσότερες από μία αγορές. Προκειμένου να μειωθεί ο επενδυτικός κίνδυνος για τους εν λόγω φορείς ανάπτυξης υπεράκτιων έργων και να διασφαλιστεί ότι τα έργα σε υπεράκτια ζώνη προσφοράς έχουν πλήρη πρόσβαση στις γύρω αγορές, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς θα πρέπει να εγγυώνται την πρόσβαση του υπεράκτιου έργου στη δυναμικότητα της αντίστοιχης υβριδικής γραμμής διασύνδεσης για όλες τις αγοραίες χρονικές μονάδες. Εάν οι διαθέσιμες δυναμικότητες μεταφοράς μειωθούν στον βαθμό που δεν μπορεί να παραδοθεί στην αγορά η πλήρης ποσότητα ηλεκτροπαραγωγής την οποία θα μπορούσε να εξαγάγει σε διαφορετική περίπτωση το υπεράκτιο έργο, ο διαχειριστής οι ή διαχειριστές του συστήματος μεταφοράς που είναι υπεύθυνοι για την ανάγκη περιορισμού της δυναμικότητας θα πρέπει, στο μέλλον, να έχουν τη δυνατότητα να αποζημιώνουν τον διαχειριστή του υπεράκτιου έργου αναλόγως, με χρήση του εισοδήματος συμφόρησης. Η αντιστάθμιση αυτή θα πρέπει να συνδέεται μόνο με την παραγωγική ικανότητα που διατίθεται στην αγορά, η οποία μπορεί να εξαρτάται από τις καιρικές συνθήκες και αποκλείει τις εργασίες διακοπής λειτουργίας και συντήρησης του υπεράκτιου έργου. Οι λεπτομέρειες, συμπεριλαμβανομένων των όρων υπό τους οποίους μπορεί να λήξει η ισχύς του μέτρου, πρόκειται να καθοριστούν σε εκτελεστικό κανονισμό.

- (24) Στη χονδρική αγορά επόμενης ημέρας αποστέλλονται εντολές κατανομής πρώτα στους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με το μικρότερο οριακό κόστος, αλλά η τιμή που λαμβάνουν όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά καθορίζεται από τον τελευταίο σταθμό που απαιτείται για την κάλυψη της ζήτησης, ο οποίος είναι ο σταθμός με το υψηλότερο οριακό κόστος κατά την εκκαθάριση της αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό, η ενεργειακή κρίση απέδειξε ότι η αύξηση των τιμών του αερίου και του λιθάνθρακα μπορεί να οδηγήσει σε έκτακτες και διαρκείς αυξήσεις των τιμών στις οποίες υποβάλλουν προσφορές οι εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής με χρήση αερίου και άνθρακα στη χονδρική αγορά της επόμενης ημέρας. Το γεγονός αυτό με τη σειρά του έχει οδηγήσει σε εξαιρετικά υψηλές τιμές στην αγορά επόμενης ημέρας σε ολόκληρη την Ένωση, καθώς οι εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής με χρήση αερίου και άνθρακα είναι συχνά οι μονάδες με το υψηλότερο οριακό κόστος που απαιτείται για την κάλυψη της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας.
- (25) Δεδομένου του ρόλου της τιμής στην αγορά επόμενης ημέρας ως βάσης αναφοράς για την τιμή σε άλλες χονδρικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, και του γεγονότος ότι όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά λαμβάνουν την τιμή εκκαθάρισης, οι τεχνολογίες με σημαντικά χαμηλότερο οριακό κόστος καταγράφουν σταθερά υψηλά έσοδα.
- (26) Για την επίτευξη των στόχων απανθρακοποίησης της Ένωσης και των στόχων που καθορίζονται στο σχέδιο REPowerEU, ώστε η ΕΕ να καταστεί περισσότερο ενεργειακά ανεξάρτητη, θα πρέπει να επιταχύνει την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με πολύ ταχύτερο ρυθμό. Λαμβανομένων υπόψη των επενδυτικών αναγκών που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων αυτών, η αγορά θα πρέπει να διασφαλίσει την καθιέρωση ενός μακροπρόθεσμου τιμολογιακού μηνύματος.
- (27) Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσπαθήσουν να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες αγοράς για μακροπρόθεσμα αγορακεντρικά μέσα, όπως οι συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΣΑΗΕ). Οι ΣΑΗΕ είναι διμερείς συμφωνίες αγοράς μεταξύ

παραγωγών και αγοραστών ηλεκτρικής ενέργειας. Παρέχουν μακροπρόθεσμη σταθερότητα τιμών στον πελάτη και την αναγκαία βεβαιότητα για τον παραγωγό ώστε να λάβει την επενδυτική απόφαση. Ωστόσο, λίγα μόνο κράτη μέλη διαθέτουν ενεργές αγορές ΣΑΗΕ, ενώ οι αγοραστές συνήθως είναι αποκλειστικά μεγάλες εταιρείες, μεταξύ άλλων επειδή οι εν λόγω συμβάσεις αντιμετωπίζουν ορισμένα εμπόδια, ιδίως τη δυσκολία κάλυψης του κινδύνου αθέτησης πληρωμών από τον αγοραστή σε αυτές τις μακροπρόθεσμες συμβάσεις. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη να δημιουργηθεί μια δυναμική αγορά ΣΑΗΕ κατά τον καθορισμό των πολιτικών για την επίτευξη των στόχων απανθρακοποίησης που καθορίζονται στα ενοποιημένα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα.

- (28) Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα κράτη μέλη αξιολογούν τους κανονιστικούς και διοικητικούς φραγμούς για τις μακροπρόθεσμες ΣΑΗΕ από ανανεώσιμες πηγές και εξαλείφουν τους αδικαιολόγητους φραγμούς σε τέτοιες συμβάσεις και διευκολύνουν την υιοθέτηση τέτοιων συμβάσεων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη περιγράφουν τις πολιτικές και τα μέτρα που διευκολύνουν την υιοθέτηση των ΣΑΗΕ στα ενοποιημένα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Με την επιφύλαξη της εν λόγω υποχρέωσης υποβολής δεδομένων σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο που επηρεάζει την αγορά των ΣΑΗΕ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα μέσα για τη μείωση των χρηματοοικονομικών κινδύνων που συνδέονται με την αθέτηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων πληρωμής του αγοραστή στο πλαίσιο των ΣΑΗΕ είναι προσβάσιμα για τις εταιρείες που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου στην εν λόγω αγορά και δεν αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες σύμφωνα με τα άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν να θεσπίσουν ένα σύστημα εγγυήσεων σε τιμές αγοράς. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμπεριλάβουν διατάξεις για να αποφευχθεί η μείωση της ρευστότητας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, για παράδειγμα με τη χρήση χρηματοδοτικών ΣΑΗΕ. Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να παρέχουν στήριξη σε ΣΑΗΕ για την αγορά ενέργειας που παράγεται από ορυκτά καύσιμα. Ενώ η προεπιλεγμένη προσέγγιση θα πρέπει να είναι η απαγόρευση των διακρίσεων μεταξύ των καταναλωτών, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν να προσανατολίσουν τα μέσα αυτά σε συγκεκριμένες κατηγορίες καταναλωτών, εφαρμόζοντας αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον δυνητικό ρόλο των μέσων που παρέχονται σε επίπεδο Ένωσης, για παράδειγμα από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ).
- (29) Τα κράτη μέλη έχουν στη διάθεσή τους διάφορα μέσα για τη στήριξη της ανάπτυξης των αγορών ΣΑΗΕ κατά τον σχεδιασμό και την κατανομή της δημόσιας στήριξης. Η δυνατότητα των φορέων ανάπτυξης έργων ανανεώσιμης ενέργειας που συμμετέχουν σε διαγωνισμό δημόσιας στήριξης να δεσμεύουν μερίδιο της παραγωγής προς πώληση μέσω ΣΑΗΕ θα συμβάλει στην προώθηση και την ανάπτυξη των αγορών ΣΑΗΕ. Επιπλέον, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των εν λόγω προσφορών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσπαθήσουν να εφαρμόσουν κριτήρια για την παροχή κινήτρων πρόσβασης στην αγορά συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε φορείς που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου, όπως οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), δίνοντας προτεραιότητα στους προσφέροντες που αναλαμβάνουν τη δέσμευση να υπογράψουν ΣΑΗΕ για μέρος της παραγωγής του έργου από έναν ή περισσότερους δυνητικούς αγοραστές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά ΣΑΗΕ.
- (30) Όταν τα κράτη μέλη αποφασίζουν να στηρίζουν δημόσια χρηματοδοτούμενες νέες επενδύσεις («καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών») στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από μη ορυκτά καύσιμα για την επίτευξη των στόχων απανθρακοποίησης της Ένωσης, τα εν λόγω καθεστώτα θα πρέπει να διαρθρώνονται μέσω διμερών συμβάσεων επί διαφοράς, ώστε να περιλαμβάνουν, εκτός από την εγγύηση εσόδων,

έναν προς τα άνω περιορισμό των αγοραίων εσόδων από τα σχετικά πάγια στοιχεία παραγωγής. Οι νέες επενδύσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να περιλαμβάνουν επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής, επενδύσεις που αποσκοπούν στην αντικατάσταση εξοπλισμού υφιστάμενων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, επενδύσεις που αποσκοπούν στην επέκταση υφιστάμενων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής ή στην παράταση του χρόνου ζωής τους.

- (31) Αυτές οι διμερείς συμβάσεις επί διαφοράς θα διασφαλίσουν ότι τα έσοδα των παραγωγών που προέρχονται από νέες επενδύσεις στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες λαμβάνουν δημόσια στήριξη θα εξαρτώνται λιγότερο από τις ευμετάβλητες τιμές της παραγωγής με βάση τα ορυκτά καύσιμα, η οποία συνήθως καθορίζει την τιμή στην αγορά επόμενης ημέρας.
- (32) Ωστόσο, στον βαθμό που ο περιορισμός στον καθορισμό καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή διμερών συμβάσεων επί διαφοράς περιορίζει τα είδη των καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών που μπορούν να υιοθετήσουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, θα πρέπει να περιορίζονται σε τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, μη ορυκτών καυσίμων, με χαμηλό και σταθερό λειτουργικό κόστος και σε τεχνολογίες που συνήθως δεν παρέχουν ευελιξία στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, εξαιρώντας τις τεχνολογίες που βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο διείσδυσης στην αγορά. Αυτό είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο η οικονομική βιωσιμότητα των τεχνολογιών παραγωγής με υψηλό οριακό κόστος και για να διατηρηθούν τα κίνητρα των τεχνολογιών που μπορούν να προσφέρουν ευελιξία στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, για την υποβολή προσφορών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας με βάση το κόστος ευκαιρίας τους. Επιπλέον, ο περιορισμός στον καθορισμό καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή διμερών συμβάσεων επί διαφοράς δεν θα πρέπει να ισχύει για αναδυόμενες τεχνολογίες για τις οποίες μπορεί να υπάρχουν άλλα είδη καθεστώτων άμεσης στήριξης των τιμών που να είναι καταλληλότερα για να ενθαρρύνουν την υιοθέτησή τους. Ο περιορισμός δεν θα πρέπει να θίγει την πιθανή εξαίρεση για εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας και έργα επίδειξης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των κοινοτήτων ανανεώσιμης ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 7 της εν λόγω οδηγίας.
- (33) Δεδομένης της ανάγκης να παρέχεται κανονιστική ασφάλεια στους παραγωγούς, η υποχρέωση των κρατών μελών να εφαρμόζουν καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με τη μορφή διμερών συμβάσεων επί διαφοράς θα πρέπει να ισχύει μόνο στις νέες επενδύσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τις πηγές που προσδιορίζονται στην αιτιολογική σκέψη ανωτέρω.
- (34) Χάρη στον προς τα άνω περιορισμό των αγοραίων εσόδων, τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή διμερών συμβάσεων επί διαφοράς αναμένεται να αποτελέσουν πρόσθετη πηγή εσόδων για τα κράτη μέλη σε περιόδους υψηλών τιμών της ενέργειας. Για να μετριαστούν περαιτέρω οι επιπτώσεις των υψηλών τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας στους λογαριασμούς ενέργειας των καταναλωτών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα έσοδα που εισπράττονται από τους παραγωγούς οι οποίοι υπόκεινται σε καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή διμερών συμβάσεων επί διαφοράς μετακυλίνουν σε όλους τους τελικούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών, των ΜΜΕ και των βιομηχανικών καταναλωτών, με βάση την κατανάλωσή τους. Η αναδιανομή των εσόδων θα πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που να διασφαλίζει ότι οι καταναλωτές εξακολουθούν να είναι σε κάποιο βαθμό εκτεθειμένοι στο μήνυμα των τιμών, ώστε, όταν οι τιμές είναι υψηλές, να μειώνουν την κατανάλωσή τους ή να τη μετατοπίζουν σε περιόδους χαμηλότερων τιμών (οι οποίες είναι συνήθως περίοδοι με υψηλότερο μερίδιο παραγωγής από ΑΠΕ). Τα κράτη μέλη θα

πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ισότιμοι όροι ανταγωνισμού και ο ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων προμηθευτών δεν επηρεάζονται από την αναδιανομή των εσόδων στους τελικούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας.

- (35) Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών, ανεξάρτητα από τη μορφή τους, δεν υπονομεύουν την αποτελεσματική, ανταγωνιστική και ρευστή λειτουργία των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, και παράλληλα διατηρούν τα κίνητρα των παραγωγών να αντιδρούν στα μηνύματα της αγοράς, συμπεριλαμβανομένης της διακοπής της παραγωγής όταν οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι χαμηλότερες από το λειτουργικό τους κόστος, αλλά και τα κίνητρα των τελικών καταναλωτών για μείωση της κατανάλωσης όταν οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι υψηλές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα καθεστώτα στήριξης δεν αποτελούν εμπόδιο για την ανάπτυξη εμπορικών συμβάσεων, όπως οι ΣΑΗΕ.
- (36) Ως εκ τούτου, οι διμερείς συμβάσεις επί διαφοράς και οι συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας διαδραματίζουν συμπληρωματικό ρόλο στην προώθηση της ενεργειακής μετάβασης και στην αξιοποίηση των οφελών της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στους καταναλωτές. Με την επιφύλαξη των απαιτήσεων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να αποφασίζουν ποια μέσα θα χρησιμοποιήσουν για την επίτευξη των στόχων απανθρακοποίησης. Μέσω των ΣΑΗΕ, οι ιδιώτες επενδυτές συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη ανανεώσιμης ενέργειας και ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, εξασφαλίζοντας παράλληλα χαμηλές και σταθερές τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας μακροπρόθεσμα. Ομοίως, μέσω των διμερών συμβάσεων επί διαφοράς, ο ίδιος στόχος επιτυγχάνεται από δημόσιους φορείς για λογαριασμό των καταναλωτών. Και τα δύο μέσα είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης για απανθρακοποίηση μέσω της ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας και ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, με παράλληλη προώθηση των οφελών της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας χαμηλού κόστους για τους καταναλωτές.
- (37) Η επιτάχυνση της διάδοσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας απαιτεί αυξανόμενη διαθεσιμότητα λύσεων ευελιξίας προκειμένου να διασφαλιστεί η ενσωμάτωσή τους στο δίκτυο και να δοθεί η δυνατότητα στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας και στο δίκτυο να προσαρμοστούν στη μεταβλητότητα της παραγωγής και της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας σε διάφορους χρονικούς ορίζοντες. Οι ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν περιοδικά την ανάγκη για ευελιξία στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας με βάση τα στοιχεία που υποβάλλουν οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής. Η αξιολόγηση των αναγκών ευελιξίας του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλες τις υφιστάμενες και προγραμματισμένες επενδύσεις (συμπεριλαμβανομένων των υφιστάμενων πάγιων στοιχείων που δεν είναι ακόμη συνδεδεμένα με το δίκτυο) σε πηγές ευελιξίας, όπως η ευέλικτη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, οι γραμμές διασύνδεσης, η απόκριση από την πλευρά της ζήτησης, η αποθήκευση ενέργειας ή η παραγωγή ανανεώσιμων καυσίμων, δεδομένης της ανάγκης απανθρακοποίησης του ενεργειακού συστήματος. Σε αυτή τη βάση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν έναν εθνικό στόχο για ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση από την πλευρά της ζήτησης και η αποθήκευση, ο οποίος θα πρέπει επίσης να αντικατοπτρίζεται στα ενοποιημένα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα.
- (38) Για την επίτευξη του εθνικού στόχου για ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως οι επενδυτικές ανάγκες σε απόκριση από την πλευρά της ζήτησης και σε αποθήκευση, τα κράτη μέλη μπορούν να σχεδιάσουν ή να επανασχεδιάσουν τους μηχανισμούς ισχύος προκειμένου να δημιουργήσουν έναν πράσινο και ευέλικτο μηχανισμό ισχύος. Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν μηχανισμό ισχύος σύμφωνα με τους υφιστάμενους κανόνες θα πρέπει να προωθούν τη

συμμετοχή ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση από την πλευρά της ζήτησης και η αποθήκευση, εισάγοντας πρόσθετα κριτήρια ή χαρακτηριστικά στον σχεδιασμό.

- (39) Για τη στήριξη των στόχων περιβαλλοντικής προστασίας, ως ανώτατο όριο θα πρέπει να θεωρείται το όριο εκπομπών CO₂ που ορίζεται στο άρθρο 22 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να καθορίσουν τεχνικά πρότυπα επιδόσεων και όρια εκπομπών CO₂ που περιορίζουν τη συμμετοχή σε μηχανισμούς ισχύος μόνο σε ευέλικτες τεχνολογίες χωρίς ορυκτά καύσιμα, σε πλήρη ευθυγράμμιση με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας²⁷, οι οποίες ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν πράσινα κριτήρια στους μηχανισμούς ισχύος.
- (40) Επιπλέον, εάν τα κράτη μέλη δεν εφαρμόζουν μηχανισμό ισχύος ή εάν τα πρόσθετα κριτήρια ή χαρακτηριστικά στον σχεδιασμό του μηχανισμού ισχύος δεν επαρκούν για την επίτευξη του εθνικού στόχου για τις επενδυτικές ανάγκες απόκρισης ζήτησης και αποθήκευσης, θα μπορούσαν να εφαρμόσουν καθεστώτα στήριξης της ευελιξίας που συνίστανται σε πληρωμές για τη διαθέσιμη ισχύ ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση από την πλευρά της ζήτησης και η αποθήκευση.
- (41) Η σύνδεση νέων εγκαταστάσεων παραγωγής και ζήτησης, ιδίως σταθμών παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συχνά αντιμετωπίζει καθυστερήσεις στις διαδικασίες σύνδεσης με το δίκτυο. Ένας από τους λόγους για τις καθυστερήσεις αυτές είναι η έλλειψη διαθέσιμης δυναμικότητας του δικτύου στην τοποθεσία που έχει επιλέξει ο επενδυτής, γεγονός που συνεπάγεται την ανάγκη επεκτάσεων ή ενισχύσεων του δικτύου για τη σύνδεση των εγκαταστάσεων με το σύστημα με ασφαλή τρόπο. Μια νέα απαίτηση για τους διαχειριστές συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας, τόσο σε επίπεδο μεταφοράς όσο και σε επίπεδο διανομής, να δημοσιεύουν και να επικαιροποιούν πληροφορίες σχετικά με τη δυναμικότητα του δικτύου που είναι διαθέσιμη στις περιοχές λειτουργίας τους θα συμβάλει στη λήψη αποφάσεων από τους επενδυτές με βάση τις πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα δυναμικότητας του δικτύου εντός του συστήματος και, ως εκ τούτου, στην απαιτούμενη επιτάχυνση της ανάπτυξης της ανανεώσιμης ενέργειας.
- (42) Επιπλέον, για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των χρονοβόρων διαδικασιών απάντησης στα αιτήματα σύνδεσης με το δίκτυο, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής θα πρέπει να παρέχουν σαφείς και διαφανείς πληροφορίες στους χρήστες του συστήματος σχετικά με την κατάσταση και την επεξεργασία των αιτημάτων σύνδεσής τους. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής θα πρέπει να επιδιώκουν να παρέχουν τις εν λόγω πληροφορίες εντός τριών μηνών από την υποβολή του αιτήματος.
- (43) Κατά τη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης, οι καταναλωτές ήταν εκτεθειμένοι σε εξαιρετικά ασταθείς τιμές στην χονδρική αγορά ενέργειας και είχαν περιορισμένες ευκαιρίες συμμετοχής στην αγορά ενέργειας. Κατά συνέπεια, πολλά νοικοκυριά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξόφληση των λογαριασμών τους. Εκείνοι που πλήττονται περισσότερο είναι οι εύρωστοι και οι ενεργειακά φτωχοί καταναλωτές²⁸, αλλά και τα νοικοκυριά μεσαίου εισοδήματος έχουν εκτεθεί σε τέτοιες δυσκολίες. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να επικαιροποιηθούν τα

²⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας» (ΕΕ C 80 της 18.2.2022, σ. 1).

²⁸ Υπάρχουν συγκεκριμένες ομάδες που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να πληγούν από ενεργειακή φτώχεια ή είναι πιο εύρωστες στις δυσμενείς επιπτώσεις της ενεργειακής φτώχειας, όπως οι γυναίκες, τα άτομα με αναπηρία, οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά και τα άτομα με μειονοτικό φυλετικό ή εθνικό υπόβαθρο.

δικαιώματα και τα μέσα προστασίας των καταναλωτών, ώστε οι καταναλωτές να μπορούν να επωφεληθούν από την ενεργειακή μετάβαση, οι λογαριασμοί ηλεκτρικής ενέργειας να αποσυνδεθούν από τις βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις των τιμών στις αγορές ενέργειας και να επανεξισορροπηθεί ο κίνδυνος μεταξύ προμηθευτών και καταναλωτών.

- (44) Οι καταναλωτές θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ευρύ φάσμα προσφορών, ώστε να μπορούν να επιλέξουν τη σύμβαση που καλύπτει τις ανάγκες τους. Ωστόσο, οι προμηθευτές έχουν μειώσει τις προσφορές τους, οι συμβάσεις σταθερής τιμής σπανίζουν και η ποικιλία των προσφορών είναι πλέον περιορισμένη. Οι καταναλωτές θα πρέπει πάντα να έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν μια οικονομικά προσιτή σύμβαση σταθερής τιμής και ορισμένου χρόνου και οι προμηθευτές δεν θα πρέπει να τροποποιούν μονομερώς τους όρους και τις προϋποθέσεις πριν από τη λήξη της εν λόγω σύμβασης.
- (45) Όταν οι προμηθευτές δεν διασφαλίζουν ότι το χαρτοφυλάκιο ηλεκτρικής ενέργειας αντισταθμίζεται επαρκώς έναντι κινδύνων, οι αλλαγές στις τιμές χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να τους εκθέσουν σε οικονομικό κίνδυνο και, κατ' επέκταση σε κίνδυνο αθέτησης των υποχρεώσεών τους, με αποτέλεσμα το κόστος να μετακυλιστεί στους καταναλωτές και σε άλλους χρήστες του δικτύου. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι προμηθευτές αντισταθμίζονται κατάλληλα έναντι κινδύνων όταν προσφέρουν συμβάσεις σταθερής τιμής. Μια κατάλληλη στρατηγική αντιστάθμισης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την πρόσβαση των προμηθευτών στην παραγωγή και την κεφαλαιοποίηση των ιδίων, καθώς και την έκθεσή τους σε μεταβολές των τιμών της αγοράς χονδρικής.
- (46) Οι καταναλωτές θα πρέπει να είναι σε θέση να επιλέγουν τον προμηθευτή που τους προσφέρει την τιμή και την υπηρεσία που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες τους. Η πρόοδος στην τεχνολογία μέτρησης και τοπικής μέτρησης σε συνδυασμό με την τεχνολογία των πληροφοριών και επικοινωνιών σημαίνει ότι πλέον είναι τεχνικά εφικτό να υπάρχουν περισσότεροι από ένας προμηθευτές για μία μόνο εγκατάσταση. Εάν το επιθυμούν, οι πελάτες θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αυτές τις δυνατότητες για την επιλογή χωριστού προμηθευτή, ιδίως για την ηλεκτροδότηση συσκευών όπως αντλίες θερμότητας ή ηλεκτρικά οχήματα που έχουν ιδιαίτερα υψηλή κατανάλωση ή που έχουν επίσης τη δυνατότητα να μετατοπίζουν αυτόματα την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας ανάλογα με τα μηνύματα των τιμών. Επιπλέον, με ειδικές συσκευές μέτρησης ταχείας απόκρισης οι οποίες είναι συνδεδεμένες ή ενσωματωμένες σε συσκευές με ευέλικτα και ελεγχόμενα φορτία, οι τελικοί καταναλωτές μπορούν να συμμετέχουν σε άλλα συστήματα απόκρισης ζήτησης βάσει κινήτρων τα οποία παρέχουν υπηρεσίες ευελιξίας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής. Συνολικά, οι ρυθμίσεις αυτές αναμένεται να συμβάλουν στην αυξημένη υιοθέτηση της απόκρισης ζήτησης και στην ενδυνάμωση των καταναλωτών, επιτρέποντάς τους να έχουν μεγαλύτερο έλεγχο επί της χρήσης ενέργειας και των λογαριασμών τους, και παρέχοντας παράλληλα στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας πρόσθετη ευελιξία για την αντιμετώπιση των διακυμάνσεων της ζήτησης και της προσφοράς.
- (47) Λόγω της αυξανόμενης πολυπλοκότητας των προσφορών ενέργειας και των διαφορετικών πρακτικών εμπορικής προώθησης, οι καταναλωτές συχνά δυσκολεύονται να κατανοήσουν πλήρως τι συμφωνούν. Ειδικότερα, υπάρχει έλλειψη σαφήνειας σχετικά με τον τρόπο καθορισμού της τιμής, τους όρους ανανέωσης της σύμβασης, τις συνέπειες της καταγγελίας της σύμβασης ή τους λόγους αλλαγής των όρων από τον προμηθευτή. Ως εκ τούτου, οι βασικές πληροφορίες σχετικά με τις προσφορές ενέργειας θα πρέπει να παρέχονται στους καταναλωτές από προμηθευτές ή συμμετέχοντες στην αγορά που δραστηριοποιούνται στη σωρευτική εκπροσώπηση με περιεκτικό και εύκολα κατανοητό τρόπο πριν από την υπογραφή της σύμβασης.

- (48) Για να εξασφαλιστεί ο αδιάλειπτος εφοδιασμός για τους καταναλωτές σε περίπτωση αδυναμίας του προμηθευτή να τηρήσει τις υποχρεώσεις του, τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεούνται να ορίζουν ύστατους προμηθευτές που μπορούν να αντιμετωπίζονται ως φορείς παροχής καθολικής υπηρεσίας. Ο προμηθευτής αυτός μπορεί να είναι το τμήμα πωλήσεων μιας κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης που εκτελεί επίσης και καθήκοντα διανομής, υπό την προϋπόθεση ότι ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις διαχωρισμού του άρθρου 35 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ωστόσο, αυτό δεν συνεπάγεται υποχρέωση των κρατών μελών να προμηθεύουν σε καθορισμένη ελάχιστη τιμή.
- (49) Η κοινή χρήση της ενέργειας μπορεί να δημιουργήσει ανθεκτικότητα έναντι των επιπτώσεων των υψηλών και ευμετάβλητων τιμών χονδρικής στους λογαριασμούς ενέργειας των καταναλωτών, ενδυναμώνει μια ευρύτερη ομάδα καταναλωτών που διαφορετικά δεν θα είχαν τη δυνατότητα να γίνουν ενεργοί πελάτες λόγω οικονομικών ή χωρικών περιορισμών, όπως οι ενεργειακά φτωχοί και ευάλωτοι καταναλωτές, και οδηγεί σε αυξημένη χρήση ανανεώσιμων μορφών ενέργειας μέσω της κινητοποίησης πρόσθετων ιδιωτικών επενδύσεων κεφαλαίου και της διαφοροποίησης των τρόπων αποζημίωσης. Με την ενσωμάτωση κατάλληλων τιμολογιακών μηνυμάτων και εγκαταστάσεων αποθήκευσης, η κοινή χρήση ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να θέσει τις βάσεις για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων ευελιξίας των μικρότερων καταναλωτών.
- (50) Οι ενεργοί πελάτες που έχουν στην κατοχή τους, μισθώνουν ή ενοικιάζουν εγκαταστάσεις αποθήκευσης ή παραγωγής θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να μοιράζονται την πλεονάζουσα παραγωγή και να ενθαρρύνουν άλλους καταναλωτές να δραστηριοποιούνται ή να μοιράζονται την ανανεώσιμη ενέργεια που παράγεται ή αποθηκεύεται σε από κοινού μισθωμένες, ενοικιαζόμενες ή ιδιόκτητες εγκαταστάσεις, είτε απευθείας είτε μέσω τρίτου διαμεσολαβητή. Η συμφωνία κοινής χρήσης της ενέργειας είτε βασίζεται σε σύναψη ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ ενεργών πελατών είτε οργανώνεται μέσω νομικού προσώπου. Το νομικό πρόσωπο που ενσωματώνει τα κριτήρια μιας κοινότητας ανανεώσιμης ενέργειας, όπως ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ή μιας ενεργειακής κοινότητας πολιτών, όπως ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, μπορεί να μοιράζεται με τα μέλη του την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από εγκαταστάσεις τις οποίες έχει υπό την πλήρη ιδιοκτησία του. Το πλαίσιο προστασίας και ενδυνάμωσης για την κοινή χρήση της ενέργειας θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στους ενεργειακά φτωχούς και ευάλωτους καταναλωτές.
- (51) Η κοινή χρήση ενέργειας καθιστά λειτουργική τη συλλογική κατανάλωση της αυτοπαραγόμενης ή αποθηκευμένης ηλεκτρικής ενέργειας που διοχετεύεται στο δίκτυο από περισσότερους από έναν ενεργούς πελάτες που ενεργούν από κοινού. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν την κατάλληλη υποδομή ΤΠ ώστε να καταστεί δυνατή η διοικητική αντιστοίχιση εντός ορισμένου χρονικού πλαισίου κατανάλωσης με αυτοπαραγόμενη ή αποθηκευμένη ανανεώσιμη ενέργεια για τον υπολογισμό της ενεργειακής συνιστώσας του λογαριασμού ενέργειας. Η εκροή των εν λόγω εγκαταστάσεων θα πρέπει να κατανέμεται μεταξύ των συγκεντρωτικών προφίλ φορτίου των καταναλωτών βάσει στατικών, μεταβλητών ή δυναμικών μεθόδων υπολογισμού που μπορούν να προκαθορίζονται ή να συμφωνούνται από τους ενεργούς πελάτες.
- (52) Οι ευάλωτοι πελάτες θα πρέπει να προστατεύονται επαρκώς από τυχόν αποσύνδεσή τους από την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και, επίσης, δεν θα πρέπει να βρίσκονται σε θέση που να τους υποχρεώνει να αποσυνδεθούν. Ο ρόλος των προμηθευτών και όλων των αρμόδιων εθνικών αρχών για τον προσδιορισμό κατάλληλων μέτρων, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, τα οποία θα πρέπει να διατίθενται σε ευάλωτους πελάτες για τη διαχείριση της

χρήσης και του κόστους της ενέργειας που καταναλώνουν, παραμένει ουσιαστικής σημασίας, μεταξύ άλλων μέσω στενής συνεργασίας με τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

- (53) Οι δημόσιες παρεμβάσεις στον καθορισμό των τιμών για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας συνιστούν κατά βάση μέτρο που στρεβλώνει την αγορά. Ως εκ τούτου, οι παρεμβάσεις αυτές μπορούν να πραγματοποιούνται μόνον ως υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας και υπόκεινται σε ειδικούς όρους. Σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, οι ρυθμιζόμενες τιμές είναι δυνατό να παρέχονται στα ενεργειακά φτωχά και ευάλωτα νοικοκυριά, μεταξύ άλλων κάτω του κόστους, και, ως μεταβατικό μέτρο, στα νοικοκυριά και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Σε περιόδους κρίσης, όταν αυξάνονται σημαντικά οι τιμές χονδρικής και λιανικής της ηλεκτρικής ενέργειας και αυτό έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ευρύτερη οικονομία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επεκτείνουν, προσωρινά, την εφαρμογή ρυθμιζόμενων τιμών και στις ΜΜΕ. Τόσο για τα νοικοκυριά όσο και για τις ΜΜΕ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν προσωρινά τη δυνατότητα να καθορίζουν ρυθμιζόμενες τιμές κάτω του κόστους, εφόσον αυτό δεν δημιουργεί στρέβλωση μεταξύ προμηθευτών, και εφόσον οι προμηθευτές αποζημιώνονται για το κόστος της προμήθειας κάτω του κόστους. Ωστόσο, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η εν λόγω ρύθμιση των τιμών είναι στοχευμένη και δεν δημιουργεί κίνητρα για αύξηση της κατανάλωσης. Ως εκ τούτου, η εν λόγω ρύθμιση των τιμών θα πρέπει να περιορίζεται στο 80 % της μέσης κατανάλωσης των νοικοκυριών όσον αφορά τα νοικοκυριά και στο 70 % της κατανάλωσης του προηγούμενου έτους όσον αφορά τις ΜΜΕ. Η Επιτροπή θα πρέπει να καθορίζει πότε υφίσταται κρίση στις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και, κατά συνέπεια, πότε τίθεται σε εφαρμογή αυτή η δυνατότητα. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να διευκρινίζει τη διάρκεια ισχύος της εν λόγω απόφασης, κατά την οποία ισχύει η προσωρινή παράταση των ρυθμιζόμενων τιμών, και η οποία μπορεί να διαρκέσει έως ένα έτος. Στον βαθμό που οποιοδήποτε από τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό συνιστά κρατική ενίσχυση, οι διατάξεις που αφορούν τα εν λόγω μέτρα δεν θίγουν την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της ΣΛΕΕ.
- (54) Τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό ισχύουν επίσης με την επιφύλαξη της εφαρμογής της οδηγίας 2014/65/ΕΕ, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012.
- (55) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/942 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και η οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου θα πρέπει να τροποποιηθούν αναλόγως.
- (56) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού δεν μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών,

Άρθρο 1

Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/943 τροποποιείται ως εξής:

1) Το άρθρο 1 τροποποιείται ως εξής:

α] το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«β) ο καθορισμός θεμελιωδών αρχών για εύρυθμες, ενοποιημένες αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες να επιτρέπουν την χωρίς διακρίσεις πρόσβαση στην αγορά για όλους τους παρόχους πηγών ενέργειας και τους πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας, να επιτρέπουν την ανάπτυξη προθεσμιακών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας ώστε να μπορούν οι προμηθευτές και οι καταναλωτές να αντισταθμίζουν ή να προστατεύονται από τον κίνδυνο της μελλοντικής αστάθειας των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, να ενδυναμώνουν τη θέση των καταναλωτών, να εξασφαλίζουν την ανταγωνιστικότητα στην παγκόσμια αγορά, να ενισχύουν την ευελιξία μέσω της απόκρισης ζήτησης, της αποθήκευσης ενέργειας και άλλων λύσεων ευελιξίας με βάση μη ορυκτές πηγές ενέργειας, να εξασφαλίζουν την ενεργειακή απόδοση, να διευκολύνουν τη συγκέντρωση κατανεμημένης ζήτησης και προσφοράς, και να καθιστούν δυνατή την ενοποίηση της αγοράς και του τομέα και την αποζημίωση, με βάση την αγορά, της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές»·

β] προστίθεται το ακόλουθο στοιχείο:

«ε) η στήριξη μακροπρόθεσμων επενδύσεων στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και η παροχή στους καταναλωτές της δυνατότητας να καταστήσουν τους λογαριασμούς ενέργειας λιγότερο εξαρτημένους από τις διακυμάνσεις των τιμών των βραχυπρόθεσμων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως των τιμών των ορυκτών καυσίμων μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.»

2) Στο άρθρο 2 προστίθενται τα ακόλουθα σημεία:

«72) «ώρα αιχμής»: η ώρα με την υψηλότερη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας σε συνδυασμό με χαμηλό επίπεδο ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, λαμβανομένων υπόψη των διαζωνικών ανταλλαγών·

73) «εξομάλυνση αιχμών»: η ικανότητα των συμμετεχόντων στην αγορά να μειώνουν την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας τις ώρες αιχμής, οι οποίες καθορίζονται από τον διαχειριστή συστήματος μεταφοράς·

74) «προϊόν εξομάλυνσης αιχμών»: προϊόν βασιζόμενο στην αγορά μέσω του οποίου οι συμμετέχοντες στην αγορά μπορούν να παρέχουν εξομάλυνση αιχμών στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς·

75) «εικονικός κόμβος»: μη υλική περιοχή που καλύπτει περισσότερες από μία ζώνες προσφοράς για την οποία καθορίζεται τιμή δείκτη βάσει μιας μεθοδολογίας·

76) «αμφίδρομη σύμβαση επί διαφοράς»: σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ φορέα εκμετάλλευσης εγκατάστασης ηλεκτροπαραγωγής και αντισυμβαλλομένου, συνήθως δημόσιου φορέα, ο οποίος παρέχει τόσο προστασία ελάχιστης αμοιβής όσο και όριο υπερβάλλουσας αμοιβής· η σύμβαση αποσκοπεί στη διατήρηση των κινήτρων ώστε η εγκατάσταση ηλεκτροπαραγωγής να λειτουργεί και να συμμετέχει αποτελεσματικά στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και να συμμορφώνεται προς τις αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 και στο άρθρο 4 παράγραφος 3 πρώτο και τρίτο εδάφιο της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001·

77) «σύμβαση αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας» ή «ΣΑΗΕ»: σύμβαση βάσει της οποίας νομικό ή φυσικό πρόσωπο συμφωνεί να αγοράζει ηλεκτρική ενέργεια από παραγωγό ηλεκτρικής ενέργειας σε αγοραία βάση·

78) «αγοραία έσοδα»: πραγματοποιηθέντα έσοδα τα οποία εισπράττει ένας παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας ως αντάλλαγμα για την πώληση και την παράδοση ηλεκτρικής ενέργειας στην Ένωση, ανεξάρτητα από τη συμβατική μορφή υπό την οποία πραγματοποιείται η εν λόγω ανταλλαγή, εξαιρουμένης τυχόν στήριξης που χορηγείται από τα κράτη μέλη·

79) «ειδική συσκευή μέτρησης»: συσκευή προσαρτημένη σε περιουσιακό στοιχείο ή ενσωματωμένη σε αυτό, η οποία πωλεί υπηρεσίες απόκρισης ζήτησης ή υπηρεσίες ευελιξίας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας ή σε διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής·

80) «ευελιξία»: η ικανότητα ενός συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας να προσαρμόζεται στη μεταβλητότητα των μοτίβων παραγωγής και κατανάλωσης και στη διαθεσιμότητα δικτύου, εντός των σχετικών χρονικών πλαισίων της αγοράς.»

3) Το άρθρο 7 τροποποιείται ως εξής:

α] η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι NEMO, ή διορισμένη από αυτούς οντότητα, οργανώνουν από κοινού τη διαχείριση των ενοποιημένων αγορών επόμενης ημέρας και ενδοημερήσιων αγορών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/1222. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι NEMO συνεργάζονται σε ενωσιακό επίπεδο ή, εφόσον ενδείκνυται, σε περιφερειακή βάση, προκειμένου να μεγιστοποιείται η αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των συναλλαγών επόμενης ημέρας και των ενδοημερήσιων συναλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης. Η υποχρέωση συνεργασίας δεν θίγει την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου περί ανταγωνισμού. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους που σχετίζονται με τις συναλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και οι NEMO υπόκεινται σε ρυθμιστική εποπτεία από τις ρυθμιστικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 59 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 και από τον ACER σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/942.»

β] η παράγραφος 2 τροποποιείται ως εξής:

i) το στοιχείο γ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

γ) μεγιστοποιούν τις ευκαιρίες για όλους τους συμμετέχοντες στην αγορά να συμμετέχουν χωρίς διακρίσεις σε διαζωνικές και ενδοζωνικές συναλλαγές, όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον πραγματικό χρόνο και σε όλες τις ζώνες προσφοράς·

ii) παρεμβάλλεται το ακόλουθο στοιχείο γα):

«γα) οργανώνονται με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ο επιμερισμός της ρευστότητας μεταξύ όλων των NEMO, τόσο για τις διαζωνικές όσο και για τις ενδοζωνικές συναλλαγές·»

4) προστίθενται τα ακόλουθα άρθρα 7α και 7β:

«Άρθρο 7α

Προϊόν εξομάλυνσης αιχμών

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 40 παράγραφοι 5 και 6 της οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς μπορούν να προμηθεύονται προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών προκειμένου να επιτυγχάνεται μείωση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες αιχμής.
2. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς που επιδιώκουν την προμήθεια προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών υποβάλλουν στη ρυθμιστική αρχή του οικείου κράτους μέλους πρόταση στην οποία καθορίζονται το μέγεθος και οι όροι για την προμήθεια του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών. Η πρόταση του διαχειριστή συστήματος μεταφοράς πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- α) ο προσδιορισμός του μεγέθους του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών βασίζεται σε ανάλυση της ανάγκης για πρόσθετη υπηρεσία με σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας του εφοδιασμού. Η ανάλυση λαμβάνει υπόψη ένα πρότυπο ή στόχο αξιοπιστίας και διαφανή κριτήρια σταθερότητας του δικτύου εγκεκριμένα από τη ρυθμιστική αρχή. Ο προσδιορισμός του μεγέθους λαμβάνει υπόψη την πρόβλεψη της ζήτησης, την πρόβλεψη της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την πρόβλεψη άλλων πηγών ευελιξίας στο σύστημα. Το μέγεθος του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών περιορίζεται ώστε να διασφαλίζεται ότι τα αναμενόμενα οφέλη του προϊόντος δεν υπερβαίνουν το κόστος βάσει προβολής·
 - β) η προμήθεια προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών βασίζεται σε αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια που δεν εισάγουν διακρίσεις και περιορίζεται στην απόκριση ζήτησης·
 - γ) η προμήθεια του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών πραγματοποιείται με τη χρήση ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, με επιλογή βάσει του χαμηλότερου κόστους εκπλήρωσης προκαθορισμένων τεχνικών και περιβαλλοντικών κριτηρίων·
 - δ) οι συμβάσεις για προϊόν εξομάλυνσης αιχμών συνάπτονται το αργότερο δύο ημέρες πριν από την ενεργοποίησή του και η συμβατική περίοδος δεν υπερβαίνει τη μία ημέρα·
 - ε) η ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών δεν μειώνει τη διαζωνική δυναμικότητα·
 - στ) η ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών πραγματοποιείται μετά το κλείσιμο της αγοράς επόμενης ημέρας και πριν από την έναρξη της αγοράς εξισορρόπησης·
 - ζ) το προϊόν εξομάλυνσης αιχμών δεν συνεπάγεται την έναρξη παραγωγής πίσω από το σημείο μέτρησης.
3. Η πραγματική μείωση της κατανάλωσης που προκύπτει από την ενεργοποίηση προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών μετράται σε σχέση με γραμμή βάσης που αντικατοπτρίζει την αναμενόμενη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς την ενεργοποίηση του προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς αναπτύσσουν βασική μεθοδολογία σε διαβούλευση με τους συμμετέχοντες στην αγορά και την υποβάλλουν στη ρυθμιστική αρχή.
4. Οι ρυθμιστικές αρχές εγκρίνουν την πρόταση των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς που επιδιώκουν την προμήθεια προϊόντος εξομάλυνσης αιχμών και τη βασική μεθοδολογία που υποβάλλονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 ή ζητούν από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς να τροποποιήσουν την πρόταση όταν δεν πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στις εν λόγω παραγράφους.

Άρθρο 7β

Ειδική συσκευή μέτρησης

1. «Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής να χρησιμοποιούν δεδομένα από ειδικές συσκευές μέτρησης για την παρατηρησιμότητα και την εκκαθάριση των υπηρεσιών απόκρισης της ζήτησης και ευελιξίας, μεταξύ άλλων από συστήματα αποθήκευσης.
2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν απαιτήσεις για μια διαδικασία επικύρωσης δεδομένων ειδικών συσκευών μέτρησης για τον έλεγχο και τη διασφάλιση της ποιότητας των αντίστοιχων δεδομένων.»

5) Το άρθρο 8 τροποποιείται ως εξής:

α) η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Οι NEMO επιτρέπουν στους συμμετέχοντες στην αγορά να πραγματοποιούν συναλλαγές ενέργειας όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον πραγματικό χρόνο, και τουλάχιστον έως τη χρονική στιγμή λήξης προσφορών στη διαζωνική ενδοημερήσια αγορά. Έως την 1η Ιανουαρίου 2028, η χρονική στιγμή λήξης προσφορών στη διαζωνική ενδοημερήσια αγορά είναι το νωρίτερο 30 λεπτά νωρίτερα από τον πραγματικό χρόνο.»

β) η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Οι NEMO παρέχουν προϊόντα για συναλλαγές στις αγορές επόμενης ημέρας και στις ενδοημερήσιες αγορές τα οποία είναι αρκετά μικρά σε μέγεθος, με ελάχιστο μέγεθος υποβολής προσφοράς 100 kW ή λιγότερο, ώστε να καθίσταται δυνατή η αποτελεσματική συμμετοχή της απόκρισης από την πλευρά της ζήτησης, της αποθήκευσης ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μικρής κλίμακας, μεταξύ άλλων και της απευθείας συμμετοχής των πελατών.»

6] Το άρθρο 9 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

Άρθρο 9

Προθεσμιακές αγορές

1. Έως την 1η Δεκεμβρίου 2024, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας υποβάλλει στον ACER, κατόπιν διαβούλευσης με την ESMA, πρόταση για τη δημιουργία περιφερειακών εικονικών κόμβων για την προθεσμιακή αγορά. Η πρόταση:
 - α) καθορίζει το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των εικονικών κόμβων για την προθεσμιακή αγορά, συμπεριλαμβανομένων των ζωνών προσφοράς που συγκροτούν αυτούς τους κόμβους, με στόχο τη μεγιστοποίηση της συσχέτισης τιμών μεταξύ των τιμών αναφοράς και των τιμών των ζωνών προσφοράς που αποτελούν εικονικούς κόμβους·
 - β) περιλαμβάνει μεθοδολογία για τον υπολογισμό των τιμών αναφοράς για τους εικονικούς κόμβους για την προθεσμιακή αγορά, με στόχο τη μεγιστοποίηση των συσχετίσεων μεταξύ της τιμής αναφοράς και των τιμών των ζωνών προσφοράς που αποτελούν εικονικό κόμβο· η μεθοδολογία αυτή εφαρμόζεται σε όλους τους εικονικούς κόμβους και βασίζεται σε προκαθορισμένα αντικειμενικά κριτήρια·
 - γ) περιλαμβάνει ορισμό των χρηματοοικονομικών μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς από τις ζώνες προσφοράς στους εικονικούς κόμβους για την προθεσμιακή αγορά·

- δ) μεγιστοποιεί τις ευκαιρίες διαπραγμάτευσης για προϊόντα αντιστάθμισης κινδύνου που παραπέμπουν στους εικονικούς κόμβους για την προθεσμιακή αγορά, καθώς και για μακροπρόθεσμα δικαιώματα μεταφοράς από ζώνες προσφοράς σε εικονικούς κόμβους.
2. Εντός έξι μηνών από την παραλαβή της πρότασης για τη δημιουργία περιφερειακών εικονικών κόμβων για την προθεσμιακή αγορά, ο ACER την αξιολογεί και είτε την εγκρίνει είτε την τροποποιεί. Στην τελευταία περίπτωση, ο ACER διαβουλεύεται με το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας πριν από την έγκριση των τροποποιήσεων. Η εγκριθείσα πρόταση δημοσιεύεται στον ιστότοπο του ACER.
3. Ο ενιαίος μηχανισμός κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719 έχει τη νομική μορφή που αναφέρεται στο παράρτημα II της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
4. Ο ενιαίος μηχανισμός κατανομής:
- α) παρέχει τη δυνατότητα διαπραγμάτευσης μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς μεταξύ κάθε ζώνης προσφοράς και εικονικού κόμβου· όταν μια ζώνη προσφοράς δεν αποτελεί μέρος εικονικού κόμβου, μπορεί να εκδίδει χρηματοοικονομικά μακροπρόθεσμα δικαιώματα μεταφοράς σε εικονικό κόμβο ή σε άλλες ζώνες προσφοράς που αποτελούν μέρος της ίδιας περιφέρειας υπολογισμού δυναμικότητας·
 - β) κατανέμει τη μακροπρόθεσμη διαζωνική δυναμικότητα σε τακτική βάση και με διαφανή, βασιζόμενο στην αγορά και χωρίς διακρίσεις τρόπο· η συχνότητα κατανομής της μακροπρόθεσμης διαζωνικής δυναμικότητας υποστηρίζει την αποτελεσματική λειτουργία της προθεσμιακής αγοράς·
 - γ) παρέχει τη δυνατότητα διαπραγμάτευσης χρηματοοικονομικών δικαιωμάτων μεταφοράς που επιτρέπουν στους κατόχους των εν λόγω χρηματοοικονομικών δικαιωμάτων μεταφοράς να εξαλείψουν την έκθεση σε θετικές και αρνητικές διαφορές τιμών και με συχνές ληκτότητες έως και τουλάχιστον τρία έτη νωρίτερα.
5. Όταν μια ρυθμιστική αρχή θεωρεί ότι δεν υπάρχουν επαρκείς διαθέσιμες ευκαιρίες αντιστάθμισης του κινδύνου για τους συμμετέχοντες στην αγορά, και κατόπιν διαβούλευσης με τις σχετικές αρμόδιες για τις χρηματοπιστωτικές αγορές αρχές σε περίπτωση που οι προθεσμιακές αγορές αφορούν χρηματοπιστωτικά μέσα όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 15), μπορεί να απαιτεί από τα χρηματιστήρια ηλεκτρικής ενέργειας ή τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς να εφαρμόζουν πρόσθετα μέτρα, όπως δραστηριότητες ειδικής διαπραγμάτευσης, για τη βελτίωση της ρευστότητας της προθεσμιακής αγοράς. Με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης περί ανταγωνισμού καθώς και της οδηγίας (ΕΕ) 2014/65 και των κανονισμών (ΕΕ) 648/2012 και 600/2014, οι διαχειριστές αγοράς είναι ελεύθεροι να αναπτύσσουν προθεσμιακά προϊόντα αντιστάθμισης κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων μακροπρόθεσμων προϊόντων αντιστάθμισης κινδύνου, ώστε να παρέχουν στους συμμετέχοντες στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των ιδιοκτητών εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κατάλληλες δυνατότητες για την αντιστάθμιση των χρηματοοικονομικών κινδύνων από τις διακυμάνσεις των τιμών. Τα κράτη μέλη δεν απαιτούν να μπορεί να περιορίζεται αυτή η δραστηριότητα αντιστάθμισης σε συναλλαγές εντός ενός κράτους μέλους ή μίας ζώνης προσφοράς.

7) Το άρθρο 18 τροποποιείται ως εξής:

α] η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Οι μεθοδολογίες τιμολόγησης απηχούν σταθερά κόστη για τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής και εξετάζουν το ενδεχόμενο χρήσης κεφαλαίου και λειτουργικών δαπανών για την παροχή κατάλληλων κινήτρων στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, συμπεριλαμβανομένων των προληπτικών επενδύσεων, προκειμένου να αυξηθεί η αποδοτικότητα, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής απόδοσης, να προαχθεί η ενοποίηση της αγοράς και η ασφάλεια εφοδιασμού, να στηριχθεί η χρήση υπηρεσιών ευελιξίας, οι αποδοτικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων λύσεις βελτιστοποίησης του υφιστάμενου δικτύου και διευκόλυνσης της απόκρισης ζήτησης και των συναφών ερευνητικών δραστηριοτήτων, και να διευκολυνθεί η καινοτομία προς το συμφέρον των καταναλωτών σε πεδία όπως της ψηφιοποίησης, των υπηρεσιών ευελιξίας και της διασύνδεσης».

β] η παράγραφος 8 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«8. Οι μεθοδολογίες τιμολογίων μεταφοράς και διανομής παρέχουν κίνητρα στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής για την πιο αποδοτική οικονομικά λειτουργία και την ανάπτυξη των δικτύων τους, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής υπηρεσιών. Για τον σκοπό αυτόν, οι ρυθμιστικές αρχές αναγνωρίζουν τις σχετικές δαπάνες ως επιλέξιμες, τις περιλαμβάνουν στα τιμολόγια μεταφοράς και διανομής και καθιερώνουν στόχους επιδόσεων προκειμένου να παρέχονται κίνητρα στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής για να βελτιώνουν την αποδοτικότητα στα δίκτυά τους, μεταξύ άλλων μέσω της ενεργειακής απόδοσης, της χρήσης υπηρεσιών ευελιξίας και της ανάπτυξης έξυπνων δικτύων και έξυπνων συστημάτων μέτρησης.»

γ] στην παράγραφο 9, το στοιχείο στ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«στ) τις μεθόδους για τη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τον καθορισμό και τη διάρθρωση των τιμολογίων, συμπεριλαμβανομένων των προληπτικών επενδύσεων».

δ] στην παράγραφο 9, προστίθεται το ακόλουθο στοιχείο θ):

«θ) κίνητρα για αποδοτικές επενδύσεις σε δίκτυα, μεταξύ άλλων σε πόρους ευελιξίας και ευέλικτες συμφωνίες σύνδεσης.»

8] στο άρθρο 19, η παράγραφος 2 τροποποιείται ως εξής:

α] το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

η διατήρηση ή αύξηση των διαζωνικών δυναμικοτήτων μέσω βελτιστοποίησης της χρήσης υφιστάμενων γραμμών διασύνδεσης χάρη σε συντονισμένα διορθωτικά μέτρα, κατά περίπτωση· ή η κάλυψη δαπανών που προκύπτουν από επενδύσεις στο δίκτυο για τη μείωση της συμφόρησης των γραμμών διασύνδεσης· ή

β] προστίθεται το ακόλουθο στοιχείο γ):

«γ) η αποζημίωση διαχειριστών υπεράκτιων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής σε υπεράκτια ζώνη προσφοράς, εάν η πρόσβαση σε διασυνδεδεμένες αγορές έχει μειωθεί με τρόπο που ένας ή περισσότεροι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς δεν έχουν καταστήσει διαθέσιμη επαρκή δυναμικότητα στη γραμμή διασύνδεσης ή στα κρίσιμα στοιχεία δικτύου που επηρεάζουν τη δυναμικότητα της γραμμής διασύνδεσης, με αποτέλεσμα ο διαχειριστής του υπεράκτιου σταθμού να μην είναι σε θέση να εξάγει την ηλεκτροπαραγωγική του ικανότητα στην αγορά.»

9] Παρεμβάλλεται το ακόλουθο κεφάλαιο IIIα:

Κεφάλαιο IIIα

Ειδικά επενδυτικά κίνητρα για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης για την απανθρακοποίηση

Άρθρο 19α

Συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

1. Τα κράτη μέλη διευκολύνουν τις συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΣΑΗΕ) με σκοπό την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο ενοποιημένο εθνικό τους σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα όσον αφορά τη διάσταση της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές που αναφέρεται στο άρθρο 4 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, διατηρώντας παράλληλα ανταγωνιστικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας που διαθέτουν ρευστότητα.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε μέσα όπως συστήματα εγγυήσεων σε τιμές αγοράς, για τη μείωση των χρηματοοικονομικών κινδύνων που συνδέονται με την αθέτηση πληρωμών από τους αγοραστές στο πλαίσιο των ΣΑΗΕ, να είναι διαθέσιμα και προσβάσιμα σε πελάτες που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου στην αγορά ΣΑΗΕ και δεν αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες σύμφωνα με τα άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τα μέσα σε επίπεδο Ένωσης. Τα κράτη μέλη καθορίζουν ποιες κατηγορίες πελατών αφορούν τα εν λόγω μέσα, εφαρμόζοντας κριτήρια που δεν εισάγουν διακρίσεις.
3. Τα συστήματα εγγυήσεων για τις ΣΑΗΕ που υποστηρίζονται από τα κράτη μέλη περιλαμβάνουν διατάξεις για την αποφυγή της μείωσης της ρευστότητας στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και δεν παρέχουν στήριξη για την αγορά παραγωγής από ορυκτά καύσιμα.

4. Κατά τον σχεδιασμό των καθεστώτων στήριξης για την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, τα κράτη μέλη επιτρέπουν τη συμμετοχή έργων που δεσμεύουν μέρος της ηλεκτρικής ενέργειας προς πώληση μέσω ΣΑΗΕ ή άλλων ρυθμίσεων βασιζόμενων στην αγορά και προσπαθούν να κάνουν χρήση κριτηρίων αξιολόγησης για την παροχή κινήτρων πρόσβασης στην αγορά ΣΑΗΕ για τους πελάτες που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου. Ειδικότερα, τα εν λόγω κριτήρια αξιολόγησης μπορεί να δίνουν προτεραιότητα στους προσφέροντες που υποβάλλουν υπογεγραμμένη ΣΑΗΕ ή δέσμευση υπογραφής ΣΑΗΕ για μέρος της παραγωγής του έργου από έναν ή περισσότερους δυνητικούς αγοραστές που αντιμετωπίζουν φραγμούς εισόδου στην αγορά ΣΑΗΕ.
5. Οι ΣΑΗΕ προσδιορίζουν τη ζώνη προσφοράς παράδοσης και την ευθύνη για την εξασφάλιση των διαζωνικών δικαιωμάτων μεταφοράς σε περίπτωση αλλαγής της ζώνης προσφοράς σύμφωνα με το άρθρο 14.
6. Οι ΣΑΗΕ καθορίζουν τους όρους υπό τους οποίους οι πελάτες και οι παραγωγοί μπορούν να αποχωρήσουν από τις ΣΑΗΕ, όπως τυχόν ισχύοντα τέλη εξόδου και προθεσμίες προειδοποίησης, σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία περί ανταγωνισμού.

Άρθρο 19β

Καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών για νέες επενδύσεις στην παραγωγή

1. Τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών για νέες επενδύσεις στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τις πηγές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 λαμβάνουν τη μορφή αμφίδρομης σύμβασης επί διαφοράς. Οι νέες επενδύσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβάνουν επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής, επενδύσεις που αποσκοπούν στην αντικατάσταση εξοπλισμού υφιστάμενων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, επενδύσεις που αποσκοπούν στην επέκταση υφιστάμενων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής ή στην παράταση του χρόνου ζωής τους.
2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται σε νέες επενδύσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τις ακόλουθες πηγές:
 - α) αιολική ενέργεια·
 - β) ηλιακή ενέργεια·
 - γ) γεωθερμική ενέργεια·
 - δ) υδροηλεκτρική ενέργεια χωρίς ταμιευτήρα·
 - ε) πυρηνική ενέργεια·
3. Τα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς:
 - α) σχεδιάζονται έτσι ώστε τα έσοδα που εισπράττονται όταν η τιμή της αγοράς υπερβαίνει την τιμή άσκησης να κατανέμονται σε όλους τους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας με βάση το μερίδιό τους στην κατανάλωση (ίδιο κόστος/επιστροφή ανά MWh που καταναλώνεται)·
 - β) διασφαλίζουν ότι η διανομή των εσόδων στους τελικούς πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε να μην εξαλείφονται τα κίνητρα των καταναλωτών να μειώσουν την κατανάλωσή τους ή να τη μετατοπίσουν σε περιόδους κατά τις οποίες οι

τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι χαμηλές και να μην υπονομεύεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας·

Άρθρο 19γ

Αξιολόγηση των αναγκών ευελιξίας

1. Έως την 1η Ιανουαρίου 2025 και στη συνέχεια ανά διετία, η ρυθμιστική αρχή κάθε κράτους μέλους αξιολογεί και συντάσσει έκθεση σχετικά με την ανάγκη ευελιξίας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας για περίοδο τουλάχιστον 5 ετών, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης οικονομικά αποδοτικής επίτευξης της ασφάλειας του εφοδιασμού και απανθρακοποίησης του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας, λαμβάνοντας υπόψη την ενοποίηση των διαφόρων τομέων. Η έκθεση βασίζεται στα δεδομένα και τις αναλύσεις που παρέχουν οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής του εν λόγω κράτους μέλους σύμφωνα με την παράγραφο 2 και χρησιμοποιεί τη μεθοδολογία σύμφωνα με την παράγραφο 3.
2. Η έκθεση περιλαμβάνει αξιολόγηση της ανάγκης ευελιξίας για την ενσωμάτωση της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας και εξετάζει, ειδικότερα, το δυναμικό της ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση, για την κάλυψη αυτής της ανάγκης, τόσο σε επίπεδο μεταφοράς όσο και σε επίπεδο διανομής. Στην έκθεση γίνεται διάκριση μεταξύ εποχικών, ημερήσιων και ωριαίων αναγκών ευελιξίας.
3. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής κάθε κράτους μέλους παρέχουν στη ρυθμιστική αρχή τα δεδομένα και τις αναλύσεις που απαιτούνται για την εκπόνηση της έκθεσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1.
4. Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και ο φορέας ΔΣΔ της ΕΕ συντονίζουν τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής όσον αφορά τα δεδομένα και τις αναλύσεις που πρέπει να παρέχονται σύμφωνα με την παράγραφο 2. Ειδικότερα:
 - α) καθορίζουν το είδος και τον μορφότυπο των δεδομένων που παρέχουν οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής στις ρυθμιστικές αρχές·
 - β) αναπτύσσουν μεθοδολογία για την ανάλυση των αναγκών ευελιξίας από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς και διανομής, λαμβάνοντας υπόψη τουλάχιστον όλες τις υφιστάμενες πηγές ευελιξίας και τις προγραμματισμένες επενδύσεις σε επίπεδο διασύνδεσης, μεταφοράς και διανομής, καθώς και την ανάγκη απανθρακοποίησης του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας.
5. Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και ο φορέας ΔΣΔ της ΕΕ συνεργάζονται στενά μεταξύ τους όσον αφορά τον συντονισμό των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς και διανομής.
6. Έως την 1η Μαρτίου 2024, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και ο φορέας ΔΣΔ της ΕΕ υποβάλλουν από κοινού στον ACER πρόταση σχετικά με το είδος και τον μορφότυπο των δεδομένων που πρέπει να υποβληθούν στις ρυθμιστικές αρχές και τη μεθοδολογία που αναφέρεται στην παράγραφο 3. Εντός τριών μηνών από την παραλαβή της πρότασης, ο ACER είτε εγκρίνει είτε τροποποιεί την πρόταση. Στην τελευταία περίπτωση, ο ACER διαβουλεύεται με το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και τον φορέα ΔΣΔ της ΕΕ πριν από την έγκριση των τροποποιήσεων. Η εγκριθείσα πρόταση δημοσιεύεται στον ιστότοπο του ACER.

7. Οι ρυθμιστικές αρχές υποβάλλουν τις εκθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στον ACER και τις δημοσιεύουν. Εντός 12 μηνών από την παραλαβή των εκθέσεων, ο ACER εκδίδει έκθεση στην οποία τις αναλύει και διατυπώνει συστάσεις για ζητήματα διασυνοριακού ενδιαφέροντος όσον αφορά τις διαπιστώσεις των ρυθμιστικών αρχών.

Άρθρο 19δ

Ενδεικτικός εθνικός στόχος για απόκριση ζήτησης και αποθήκευση

Με βάση την έκθεση της ρυθμιστικής αρχής σύμφωνα με το άρθρο 19γ παράγραφος 1, κάθε κράτος μέλος καθορίζει ενδεικτικό εθνικό στόχο για την απόκριση ζήτησης και την αποθήκευση. Αυτός ο ενδεικτικός εθνικός στόχος αποτυπώνεται επίσης στα ενοποιημένα εθνικά σχέδια των κρατών μελών για την ενέργεια και το κλίμα στη διάσταση «εσωτερική αγορά ενέργειας» σύμφωνα με τα άρθρα 3, 4 και 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 και στις ενοποιημένες διετείς εκθέσεις προόδου τους σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

Άρθρο 19ε

Καθεστώς στήριξης της ευελιξίας

1. Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν μηχανισμό ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 21 εξετάζουν το ενδεχόμενο προώθησης της συμμετοχής ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση, εισάγοντας πρόσθετα κριτήρια ή χαρακτηριστικά στον σχεδιασμό του μηχανισμού δυναμικότητας.
2. Όταν τα μέτρα που θεσπίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 για την προώθηση της συμμετοχής, σε μηχανισμούς ισχύος, μορφών ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών ευελιξίας που προσδιορίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 19δ, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν καθεστώς στήριξης της ευελιξίας που συνίστανται σε πληρωμές για τη διαθέσιμη ισχύ ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση.
3. Τα κράτη μέλη που δεν εφαρμόζουν μηχανισμό ισχύος μπορούν να εφαρμόζουν καθεστώς στήριξης της ευελιξίας που συνίστανται σε πληρωμές για τη διαθέσιμη ισχύ ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση.

Άρθρο 19στ

Αρχές σχεδιασμού καθεστώτων στήριξης της ευελιξίας

Το καθεστώς στήριξης ευελιξίας χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως η απόκριση ζήτησης και η αποθήκευση, που εφαρμόζεται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 19ε παράγραφοι 2 και 3:

- α) δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την αντιμετώπιση των προσδιορισμένων αναγκών ευελιξίας με οικονομικά αποδοτικό τρόπο·

- β) περιορίζεται σε νέες επενδύσεις στην ευελιξία χωρίς ορυκτά καύσιμα, όπως στην απόκριση από την πλευρά της ζήτησης και στην αποθήκευση·
- γ) δεν πρέπει να συνεπάγεται έναρξη παραγωγής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα πίσω από το σημείο μέτρησης·
- δ) επιλέγει παρόχους ισχύος μέσω ανοικτής, διαφανούς, ανταγωνιστικής και οικονομικά αποδοτικής διαδικασίας που δεν εισάγει διακρίσεις·
- ε) αποτρέπει αδικαιολόγητες στρεβλώσεις στην αποτελεσματική λειτουργία των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης κινήτρων αποτελεσματικής λειτουργίας και ενδείξεων τιμών και της έκθεσης σε διακύμανση των τιμών και σε κίνδυνο αγοράς·
- στ) παρέχει κίνητρα ενσωμάτωσης στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας με βάση και γνώμονα την αγορά, αποφεύγοντας παράλληλα τις περιττές στρεβλώσεις των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και λαμβάνοντας υπόψη το κόστος που ενδέχεται να προκύψει λόγω της ενσωμάτωσης της ανανεώσιμης ενέργειας στο σύστημα και τη σταθερότητα του δικτύου.
- ζ) καθορίζει ένα ελάχιστο επίπεδο συμμετοχής στην αγορά όσον αφορά την ενεργοποιημένη ενέργεια, το οποίο λαμβάνει υπόψη τις τεχνικές ιδιαιτερότητες της αποθήκευσης και της απόκρισης ζήτησης·
- η) επιβάλλει κατάλληλες κυρώσεις στους παρόχους ισχύος που δεν τηρούν το ελάχιστο επίπεδο συμμετοχής στην αγορά που αναφέρεται στο στοιχείο ζ) ή δεν ακολουθούν αποτελεσματικά κίνητρα λειτουργίας και ενδείξεις τιμών·
- θ) είναι ανοικτή σε διασυνοριακή συμμετοχή.»·

10) στο άρθρο 37 παράγραφος 1, το στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«α) διενέργεια συντονισμένου υπολογισμού της δυναμικότητας σύμφωνα με τις μεθοδολογίες που αναπτύσσονται δυνάμει της κατευθυντήριας γραμμής για τη μελλοντική κατανομή δυναμικότητας, της κατευθυντήριας γραμμής για την κατανομή της δυναμικότητας και τη διαχείριση της συμφόρησης και της κατευθυντήριας γραμμής για την εξισορρόπηση της ηλεκτρικής ενέργειας που εκδίδονται βάσει του άρθρου 18 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 714/2009·»·

11) Το άρθρο 50 τροποποιείται ως εξής:

α) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 4α:

«4α. Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς δημοσιεύουν, με σαφή και διαφανή τρόπο, πληροφορίες σχετικά με τη δυναμικότητα που είναι διαθέσιμη για νέες συνδέσεις στις αντίστοιχες περιοχές λειτουργίας τους, μεταξύ άλλων σε περιοχές με συμφόρηση, εάν μπορούν να εξυπηρετηθούν ευέλικτες συνδέσεις αποθήκευσης ενέργειας, και επικαιροποιούν τις πληροφορίες αυτές τακτικά, τουλάχιστον ανά τρίμηνο.

Οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς παρέχουν επίσης σαφείς και διαφανείς πληροφορίες στους χρήστες του συστήματος σχετικά με την κατάσταση και την επεξεργασία των αιτήσεων σύνδεσής τους. Παρέχουν τις πληροφορίες αυτές εντός τριών μηνών από την υποβολή της αίτησης »:

12) στο άρθρο 57, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 3:

«3. Οι διαχειριστές συστημάτων διανομής και μεταφοράς συνεργάζονται μεταξύ τους για τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τη διαθέσιμη δυναμικότητα για νέες συνδέσεις στις αντίστοιχες περιοχές λειτουργίας τους με συνεπή τρόπο και για την παροχή επαρκούς λεπτομερούς προβολής στους φορείς ανάπτυξης νέων ενεργειακών έργων και σε άλλους δυνητικούς χρήστες του δικτύου.»

13) στο άρθρο 59 παράγραφος 1, το στοιχείο β) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«β), κανόνες για την κατανομή δυναμικότητας και τη διαχείριση της συμφόρησης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 και των άρθρων 7 έως 10, των άρθρων 13 έως 17, του άρθρου 19 και των άρθρων 35 έως 37 του παρόντος κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων κανόνων περί της μεθοδολογίας και των διαδικασιών υπολογισμού δυναμικότητας επόμενης ημέρας, των ενδοημερησίων συναλλαγών και μελλοντικής κατανομής, των μοντέλων δικτύου, της διαμόρφωσης ζώνης προσφοράς, της ανακατανομής και αντίρροπης συναλλαγής, των αλγόριθμων συναλλαγών, της ενιαίας σύζευξης επόμενης ημέρας και της ενιαίας ενδοημερησίας σύζευξης, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας διαχείρισης από μία μεμονωμένη οντότητα, της παγίωσης της κατανεμημένης διαζωνικής δυναμικότητας, της διανομής των εσόδων συμφόρησης, της κατανομής χρηματοοικονομικών μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς από τον ενιαίο μηχανισμό κατανομής, της αντιστάθμισης κινδύνων διαζωνικής μεταφοράς, των διαδικασιών υποβολής προσφορών, και του κόστους διαχείρισης της κατανομής δυναμικότητας και διαχείρισης της συμφόρησης.»

14) προστίθεται το ακόλουθο άρθρο 69α:

Άρθρο 69α

Αλληλεπίδραση με τη χρηματοπιστωτική νομοθεσία της Ένωσης

Καμία διάταξη του παρόντος κανονισμού δεν παρεκκλίνει από τις διατάξεις της οδηγίας 2014/65, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 600/2014, όταν οι συμμετέχοντες στην αγορά ή οι διαχειριστές της αγοράς ασκούν δραστηριότητες που σχετίζονται ιδίως με χρηματοπιστωτικά μέσα, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 15) της οδηγίας 2014/65/ΕΕ.

15) στο παράρτημα I, το σημείο 1.2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1.2. Ο συντονισμένος υπολογισμός δυναμικότητας πραγματοποιείται για όλα τα χρονικά πλαίσια κατανομής».

Άρθρο 2

Τροποποιήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας

Η οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας τροποποιείται ως εξής:

1) Το άρθρο 2 τροποποιείται ως εξής:

α) τα σημεία 8 και 49 αντικαθίστανται από το ακόλουθο κείμενο:

- «8) “ενεργός πελάτης”: τελικός πελάτης ή η ομάδα τελικών πελατών που δρουν από κοινού οι οποίοι καταναλώνουν ή αποθηκεύουν ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται στους χώρους τους εντός καθορισμένων ορίων ή αυτοπαραγόμενη ή κοινόχρηστη ηλεκτρική ενέργεια σε άλλους χώρους εντός της ίδιας ζώνης προσφοράς, ή πωλούν αυτοπαραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια ή συμμετέχουν σε προγράμματα ευελιξίας ή ενεργειακής απόδοσης, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω δραστηριότητες δεν αποτελούν την κύρια εμπορική ή επαγγελματική τους δραστηριότητα.»
- «49) “επικουρική υπηρεσία μη σχετική με τη συχνότητα”: υπηρεσία που χρησιμοποιείται από διαχειριστή συστήματος μεταφοράς ή διαχειριστή συστήματος διανομής για τον έλεγχο τάσης σταθερής κατάστασης, ταχείες εγχύσεις έργου ρεύματος, αδράνεια για σταθερότητα των τοπικών δικτύων, ρεύμα βραχυκυκλώσεως, ικανότητα επανεκκίνησης από ολική διακοπή, ικανότητα λειτουργίας νησίδας και εξομάλυνση αιχμών.»

β) προστίθενται τα ακόλουθα σημεία:

15α) «σύμβαση ορισμένου χρόνου για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε σταθερή τιμή »: σύμβαση προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ προμηθευτή και τελικού πελάτη, η οποία εγγυάται τους ίδιους συμβατικούς όρους, συμπεριλαμβανομένης της τιμής, ενώ μπορεί, στο πλαίσιο σταθερής τιμής, να περιλαμβάνει ευέλικτο στοιχείο, για παράδειγμα, με διακυμάνσεις τιμών αιχμής και εκτός αιχμής·

10α) « κοινή χρήση ηλεκτρικής ενέργειας»: η αυτοκατανάλωση ανανεώσιμης ενέργειας από ενεργούς πελάτες, η οποία είτε:

- α) παράγεται ή αποθηκεύεται εκτός των εγκαταστάσεων ή σε χώρους μεταξύ τους από εγκατάσταση που έχουν στην ιδιοκτησία τους, μισθώνουν, ενοικιάζουν εν όλω ή εν μέρει· είτε
- β) περιλαμβάνεται σε δικαίωμα το οποίο τους έχει μεταβιβαστεί από άλλον ενεργό πελάτη είτε δωρεάν είτε έναντι τιμήματος.

10β) «εμπορία μεταξύ ομοτίμων» ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές: η εμπορία μεταξύ ομοτίμων όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 18 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001.

24α) « ύστατος προμηθευτής »: προμηθευτής που ορίζεται από κράτος μέλος για να αναλάβει την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες προμηθευτή που έχει παύσει να λειτουργεί·

2) το άρθρο 4 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 4

Ελευθερία επιλογής προμηθευτή

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε όλοι οι πελάτες να είναι ελεύθεροι να αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια από τον προμηθευτή της επιλογής τους. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλοι οι πελάτες είναι ελεύθεροι να συνάπτουν ταυτόχρονα περισσότερες από μία συμβάσεις προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και ότι, για τον σκοπό αυτόν, οι πελάτες δικαιούνται να διαθέτουν περισσότερα από ένα σημεία μέτρησης και τιμολόγησης που καλύπτονται από το ενιαίο σημείο σύνδεσης για τις εγκαταστάσεις τους.»

3) Το άρθρο 11 τροποποιείται ως εξής:

α) ο τίτλος αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Δικαίωμα σύναψης σύμβασης ορισμένου χρόνου, σταθερής τιμής και δυναμικής τιμολόγησης ηλεκτρικής ενέργειας»·

β) η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι το εθνικό ρυθμιστικό πλαίσιο παρέχει τη δυνατότητα στους προμηθευτές να παρέχουν συμβάσεις ορισμένου χρόνου, σταθερής τιμής και δυναμικής τιμολόγησης ηλεκτρικής ενέργειας. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι τελικοί πελάτες που διαθέτουν έξυπνο μετρητή μπορούν να ζητούν τη σύναψη σύμβασης δυναμικής τιμολόγησης ηλεκτρικής ενέργειας και ότι όλοι οι τελικοί πελάτες μπορούν να ζητούν τη σύναψη σύμβασης ηλεκτρικής ενέργειας ορισμένου χρόνου, σταθερής τιμής, διάρκειας τουλάχιστον ενός έτους, από τουλάχιστον έναν προμηθευτή και από κάθε προμηθευτή που έχει περισσότερους από 200 000 τελικούς πελάτες.

γ) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 1α:

1α. Πριν από τη σύναψη ή την παράταση οποιασδήποτε σύμβασης, παρέχεται στους τελικούς πελάτες περίληψη των βασικών όρων της σύμβασης με εμφανή τρόπο και με περιεκτική και απλή διατύπωση. Η εν λόγω περίληψη περιλαμβάνει τουλάχιστον πληροφορίες σχετικά με τη συνολική τιμή, τις προσφορές, τις πρόσθετες υπηρεσίες και τις εκπτώσεις και περιλαμβάνει τα δικαιώματα που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 3 στοιχεία α), β), δ), ε) και στ). Η Επιτροπή παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τις πληροφορίες αυτές.

δ) η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι τελικοί πελάτες έχουν ολοκληρωμένη ενημέρωση από τους προμηθευτές σχετικά με τις ευκαιρίες, το κόστος και τους κινδύνους που συνεπάγεται αυτή η σύμβαση δυναμικής τιμολόγησης ηλεκτρικής ενέργειας και διασφαλίζουν ότι οι προμηθευτές υποχρεούνται να ενημερώνουν καταλλήλως τους τελικούς πελάτες, επίσης σχετικά με την ανάγκη εγκατάστασης κατάλληλου μετρητή ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ρυθμιστικές αρχές παρακολουθούν τις εξελίξεις της αγοράς, αξιολογούν τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν από τα νέα προϊόντα και τις νέες υπηρεσίες, και αντιμετωπίζουν τις καταχρηστικές πρακτικές.

4) Παρεμβάλλονται τα ακόλουθα άρθρα:

«Άρθρο 15α»

Δικαίωμα στην κοινή χρήση ηλεκτρικής ενέργειας

1. Όλα τα νοικοκυριά, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και οι δημόσιοι φορείς έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στην κοινή χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας ως ενεργοί πελάτες.

- α) Οι ενεργοί πελάτες δικαιούνται να μοιράζονται μεταξύ τους την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές βάσει ιδιωτικών συμφωνιών ή μέσω νομικής οντότητας.
 - β) Οι ενεργοί πελάτες μπορούν να χρησιμοποιούν τρίτο μέρος που έχει την ιδιότητα ιδιοκτήτη ή διαχειριστή για την εγκατάσταση, λειτουργία, συμπεριλαμβανομένης της μέτρησης και της συντήρησης, εγκατάστασης αποθήκευσης ή παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με σκοπό τη διευκόλυνση της κοινής χρήσης της ενέργειας, χωρίς το εν λόγω τρίτο μέρος να θεωρείται ενεργός πελάτης.
 - γ) Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ενεργοί πελάτες που συμμετέχουν σε κοινή χρήση ενέργειας:
 - δ) δικαιούνται να συμψηφίζουν την κοινόχρηστη ηλεκτρική ενέργεια με τη συνολική μετρηθείσα κατανάλωσή τους εντός χρονικού διαστήματος που δεν υπερβαίνει την περίοδο εκκαθάρισης ανισορροπιών ισοζυγίου και με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων φόρων, εισφορών και τελών δικτύου·
 - ε) επωφελούνται από όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των καταναλωτών ως τελικών πελατών δυνάμει της παρούσας οδηγίας, εκτός από την περίπτωση κοινής χρήσης της ενέργειας μεταξύ νοικοκυριών με εγκατεστημένη δυναμικότητα έως 10,8 kW και έως 50 kW για πολυκατοικίες που χρησιμοποιούν συμφωνίες εμπορίας μεταξύ ομοτίμων·
 - στ) έχουν πρόσβαση σε υποδείγματα συμβάσεων με δίκαιους και διαφανείς όρους και προϋποθέσεις για συμφωνίες εμπορίας μεταξύ ομοτίμων μεταξύ νοικοκυριών και για συμφωνίες μίσθωσης, ενοικίασης ή επένδυσης σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης και παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με σκοπό την κοινή χρήση της ενέργειας· σε περίπτωση διαφορών που προκύπτουν σχετικά με τις εν λόγω συμφωνίες, οι τελικοί πελάτες έχουν πρόσβαση σε εξωδικαστική επίλυση διαφορών σύμφωνα με το άρθρο 26·
 - ζ) δεν υπόκεινται σε άδικη μεταχείριση που δημιουργεί διακρίσεις από συμμετέχοντες στην αγορά ή από τα υπεύθυνα για την ισορροπία μέρη τους·
 - η) ενημερώνονται για τη δυνατότητα αλλαγών στις ζώνες προσφοράς σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943 και για το γεγονός ότι το δικαίωμα κοινής χρήσης ενέργειας περιορίζεται εντός της ίδιας ζώνης προσφοράς.
 - θ) Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι σχετικοί διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς ή διανομής ή άλλοι ορισθέντες φορείς:
 - ι) παρακολουθούν, συλλέγουν, επικυρώνουν και κοινοποιούν δεδομένα μέτρησης που σχετίζονται με την κοινόχρηστη ηλεκτρική ενέργεια στους σχετικούς τελικούς πελάτες και συμμετέχοντες στην αγορά τουλάχιστον κάθε μήνα, και σύμφωνα με το άρθρο 23·
 - ια) παρέχουν σχετικό αρμόδιο επικοινωνίας για την καταχώριση ρυθμίσεων κοινής χρήσης ενέργειας, λαμβάνουν πληροφορίες για τα σχετικά σημεία μέτρησης, τις αλλαγές στη θέση και τη συμμετοχή και, κατά περίπτωση, επικυρώνουν τις μεθόδους υπολογισμού με σαφή, διαφανή και έγκαιρο τρόπο.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα που δεν εισάγουν διακρίσεις για να διασφαλίσουν ότι τα ενεργειακά φτωχά και ευάλωτα νοικοκυριά μπορούν να έχουν πρόσβαση σε συστήματα κοινής χρήσης ενέργειας. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν μέτρα χρηματοδοτικής στήριξης ή ποσοστώσεις κατανομής της παραγωγής.

«Άρθρο 18α

Διαχείριση κινδύνου από τους προμηθευτές

1. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές διασφαλίζουν ότι οι προμηθευτές διαθέτουν και εφαρμόζουν κατάλληλες στρατηγικές αντιστάθμισης για τον περιορισμό του κινδύνου που ενέχουν οι μεταβολές στη προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας χονδρικής στην οικονομική βιωσιμότητα των συμβάσεών τους με τους πελάτες, διατηρώντας παράλληλα τη ρευστότητα και τα μηνύματα των τιμών από τις βραχυπρόθεσμες αγορές.
2. Οι στρατηγικές αντιστάθμισης κινδύνου των προμηθευτών μπορεί να περιλαμβάνουν τη χρήση συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Όταν υπάρχουν επαρκώς ανεπτυγμένες αγορές για συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που επιτρέπουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν να καλύπτεται ένα ποσοστό της έκθεσης των προμηθευτών στον κίνδυνο μεταβολών των τιμών χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας με τη χρήση συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας για ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές οι οποίες αντιστοιχούν στη διάρκεια της έκθεσης των προμηθευτών σε κίνδυνο από την πλευρά των καταναλωτών, υπό την προϋπόθεση της συμμόρφωσης με το ενωσιακό δίκαιο περί ανταγωνισμού.
3. Τα κράτη μέλη προσπαθούν να διασφαλίσουν τη δυνατότητα πρόσβασης των ενεργειακών κοινοτήτων πολιτών και των κοινοτήτων ανανεώσιμης ενέργειας στα προϊόντα αντιστάθμισης κινδύνου.»

5) Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο XX:

«Άρθρο 27α

Ύστατος προμηθευτής

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν ύστατους προμηθευτές τουλάχιστον για τους οικιακούς πελάτες. Οι ύστατοι προμηθευτές ορίζονται με δίκαιη, ανοικτή, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία.
2. Οι τελικοί πελάτες που μεταβιβάζονται σε ύστατους προμηθευτές δεν χάνουν τα δικαιώματά τους ως πελάτες, ιδίως τα δικαιώματα που προβλέπονται στα άρθρα 4, 10, 11, 12, 14, 18 και 26.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι ύστατους προμηθευτές κοινοποιούν αμέσως τους όρους και τις προϋποθέσεις στους μεταβιβαζόμενους πελάτες και εξασφαλίζουν αδιάλειπτη συνέχεια της υπηρεσίας για τους εν λόγω πελάτες για τουλάχιστον 6 μήνες.
4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι τελικοί πελάτες να ενημερώνονται και να ενθαρρύνονται να στραφούν σε προσφορά που βασίζεται στην αγορά.
5. Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τον ύστατο προμηθευτή να παρέχει ηλεκτρική ενέργεια σε οικιακούς πελάτες που δεν λαμβάνουν προσφορές βασιζόμενες στην αγορά. Σε τέτοιες περιπτώσεις, εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 5.»

Άρθρο 28α

Προστασία ευάλωτων πελατών από αποσυνδέσεις

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ευάλωτοι πελάτες προστατεύονται από αποσυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας. Η εν λόγω προστασία προβλέπεται στο πλαίσιο της έννοιας των ευάλωτων πελατών

σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας και με την επιφύλαξη των μέτρων που ορίζονται στο άρθρο 10 παράγραφος 11.

6) στο άρθρο 27, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλοι οι οικιακοί πελάτες και, όπου κρίνεται σκόπιμο από τα κράτη μέλη, οι μικρές επιχειρήσεις απολαμβάνουν της καθολικής υπηρεσίας, δηλαδή του δικαιώματος να προμηθεύονται ηλεκτρική ενέργεια συγκεκριμένης ποιότητας εντός του εδάφους τους σε ανταγωνιστικές, εύκολα και άμεσα συγκρίσιμες και διαφανείς τιμές που δεν εισάγουν διακρίσεις. Για να διασφαλίσουν την παροχή καθολικής υπηρεσίας, τα κράτη μέλη επιβάλλουν στις εταιρείες διανομής την υποχρέωση σύνδεσης των πελατών με το δίκτυό τους υπό όρους, προϋποθέσεις και τιμολόγια που καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 59 παράγραφος 7. Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να ενισχύουν τη θέση των οικιακών και των μικρών και μεσαίων μη οικιακών καταναλωτών στην αγορά, με τη διεύρυνση των δυνατοτήτων για προαιρετική σωρευτική εκπροσώπηση αυτής της κατηγορίας των πελατών.»

7) Στο άρθρο 31, η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Ο διαχειριστής συστήματος διανομής παρέχει στους χρήστες του συστήματος τις πληροφορίες που χρειάζονται για την αποτελεσματική πρόσβαση στο σύστημα, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης του. Ειδικότερα, ο διαχειριστής συστήματος διανομής δημοσιεύει με σαφή και διαφανή τρόπο πληροφορίες σχετικά με τη διαθέσιμη δυναμικότητα για νέες συνδέσεις στην περιοχή λειτουργίας του, μεταξύ άλλων, σε περιοχές με συμφόρηση, σχετικά με το εάν μπορούν να εξυπηρετηθούν ευέλικτες συνδέσεις αποθήκευσης ενέργειας, και επικαιροποιεί τις εν λόγω πληροφορίες τακτικά, τουλάχιστον ανά τρίμηνο.

Οι διαχειριστές συστημάτων διανομής παρέχουν επίσης σαφείς και διαφανείς πληροφορίες στους χρήστες του συστήματος σχετικά με την κατάσταση και την επεξεργασία των αιτημάτων σύνδεσής τους. Παρέχουν τις πληροφορίες αυτές εντός τριών μηνών από την υποβολή της αίτησης.»

8) Το άρθρο 40 τροποποιείται ως εξής:

α] μετά την παράγραφο 6, προστίθεται νέα παράγραφος:

Οι απαιτήσεις των παραγράφων 5 και 6 δεν εφαρμόζονται όσον αφορά το προϊόν εξομάλυνσης αιχμών που αποτελεί αντικείμενο προμήθειας σύμφωνα με το άρθρο 7α του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.

9) Το άρθρο 59 τροποποιείται ως εξής:

α] Στην παράγραφο 1, το στοιχείο γ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

γ) σε στενή συνεργασία με τις άλλες ρυθμιστικές αρχές, να εξασφαλίζει τη συμμόρφωση του ενιαίου μηχανισμού κατανομής που θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1719, του ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και του φορέα ΔΣΔ της ΕΕ προς τις υποχρεώσεις που υπέχουν από την παρούσα οδηγία, τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/943, τους κώδικες δικτύου και τις κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδονται δυνάμει των άρθρων 59, 60 και 61 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, και από άλλη συναφή ενωσιακή νομοθεσία, μεταξύ άλλων, όσον αφορά διασυνοριακά θέματα, και τις αποφάσεις του ACER, και να εντοπίζει ταχέως από κοινού τη μη συμμόρφωση του ενιαίου μηχανισμού κατανομής, του ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και του φορέα ΔΣΔ της ΕΕ με τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους· εάν οι ρυθμιστικές αρχές δεν έχουν κατορθώσει να καταλήξουν σε συμφωνία εντός τεσσάρων μηνών από την έναρξη των διαβουλεύσεων προκειμένου να εντοπισθεί από κοινού η μη συμμόρφωση, το θέμα παραπέμπεται στον ACER για λήψη απόφασης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/942·

β] Στην παράγραφο 1, το στοιχείο κστ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

κστ) Στη ρυθμιστική αρχή ανατίθενται τα εξής καθήκοντα: να παρακολουθεί την άρση αδικαιολόγητων εμποδίων και περιορισμών στην ανάπτυξη της κατανάλωσης αυτοπαραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας και των ενεργειακών κοινοτήτων πολιτών, μεταξύ άλλων, σχετιζόμενων με τη σύνδεση ευέλικτης κατανεμημένης παραγωγής ενέργειας εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος σύμφωνα με το άρθρο 58 στοιχείο δ).

γ] Η παράγραφος 4 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

4. Η ρυθμιστική αρχή που βρίσκεται στο κράτος μέλος στο οποίο εδρεύει ο ενιαίος μηχανισμός κατανομής, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας ή ο φορέας ΔΣΔ της ΕΕ έχει την εξουσία να επιβάλλει αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις στους εν λόγω φορείς όταν δεν συμμορφώνονται προς τις υποχρεώσεις που υπέχουν από την παρούσα οδηγία, τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/943 ή προς τυχόν σχετικές, νομικά δεσμευτικές αποφάσεις των ρυθμιστικών αρχών ή του ACER ή να προτείνει σε αρμόδιο δικαστήριο να επιβάλλει τις εν λόγω κυρώσεις.

10) παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο 66α:

«Άρθρο 66α

Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή ηλεκτρική ενέργεια στη διάρκεια κρίσεως των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας

1. Η Επιτροπή μπορεί με απόφασή της να κηρύξει περιφερειακή ή ενωσιακή κρίση τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) πολύ υψηλές τιμές στις αγορές χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, πολλαπλάσιες κατά τουλάχιστον δυόμισι φορές σε σχέση με τη μέση τιμή κατά τα προηγούμενα 5 έτη, οι οποίες αναμένεται να διατηρηθούν για τουλάχιστον 6 μήνες·
 - β) σημειώνονται απότομες αυξήσεις των τιμών λιανικής της ηλεκτρικής ενέργειας κατά τουλάχιστον 70 %, οι οποίες αναμένεται να συνεχιστούν για τουλάχιστον 6 μήνες· και
 - γ) η ευρύτερη οικονομία επηρεάζεται αρνητικά από τις αυξήσεις των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας.
2. Η Επιτροπή προσδιορίζει στην απόφασή της με την οποία κηρύσσει περιφερειακή ή ενωσιακή κρίση τιμών ηλεκτρικής ενέργειας την περίοδο ισχύος της εν λόγω απόφασης, η οποία μπορεί να διαρκέσει έως ένα έτος.
3. Όταν η Επιτροπή έχει εκδώσει απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μπορούν, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της εν λόγω απόφασης, να προβαίνουν σε στοχευμένες δημόσιες παρεμβάσεις στον καθορισμό των τιμών για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Οι εν λόγω δημόσιες παρεμβάσεις:
 - α) περιορίζονται στο 70 % κατ' ανώτατο όριο της κατανάλωσης του δικαιούχου κατά την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους και διατηρούν κίνητρο για μείωση της ζήτησης·
 - β) πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφοι 4 και (7)·
 - γ) κατά περίπτωση, πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 4.
4. Όταν η Επιτροπή έχει εκδώσει απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μπορούν, κατά τη διάρκεια ισχύος της εν λόγω απόφασης, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 5 παράγραφος 7 στοιχείο γ), κατά την εφαρμογή στοχευμένων δημόσιων παρεμβάσεων στον καθορισμό των τιμών για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 6 ή την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, να καθορίζουν, κατ' εξαίρεση και προσωρινά, τιμή για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας κάτω του κόστους, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) η τιμή που καθορίζεται για τα νοικοκυριά ισχύει μόνο για το 80 % κατ' ανώτατο όριο της μέσης κατανάλωσης των νοικοκυριών και διατηρεί κίνητρο για μείωση της ζήτησης·
 - β) δεν γίνεται διάκριση μεταξύ προμηθευτών·
 - γ) χορηγείται στους προμηθευτές αντιστάθμιση για την προμήθεια κάτω του κόστους· και
 - δ) όλοι οι προμηθευτές είναι επιλέξιμοι για την παροχή προσφορών στην τιμή για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας κάτω του κόστους στην ίδια βάση.

11) στο άρθρο 71, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς το άρθρο 2 σημεία 8 και 49, τα άρθρα 3 και 5, το άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3, το άρθρο 7 παράγραφος 1, το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχεία ι) και ιβ), το άρθρο 9 παράγραφος 2, το άρθρο 10 παράγραφοι 2 έως 12, το άρθρο 11 παράγραφοι 3 και 4, τα άρθρα 12 έως 24, τα άρθρα 26, 28 και 29, το άρθρο 31 παράγραφοι 1, 2 και 4 έως 10· τα άρθρα 32 έως 34 και 36, το άρθρο 38 παράγραφος 2, τα άρθρα 40 και 42, το άρθρο 46 παράγραφος 2 στοιχείο δ), τα άρθρα 51 και 54, τα άρθρα 57 έως 58, το άρθρο 59 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και δ) έως κε), το άρθρο 59 παράγραφοι 2 και 3, το άρθρο 59 παράγραφοι 5 έως 10, τα άρθρα 61 έως 63, το άρθρο 70 σημεία 1 έως 3, 5 στοιχείο β) και 6 και τα παραρτήματα I και II το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020. Κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Ωστόσο, τα κράτη μέλη θεσπίζουν νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωση με:

α) το άρθρο 70 σημείο 5 στοιχείο α) έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019,

β) το άρθρο 70 σημείο 4 έως τις 25 Οκτωβρίου 2020.

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωση με το άρθρο 2 σημεία 10α, 10β, 15α, 24α, το άρθρο 4, το άρθρο 11 παράγραφοι 1, 1α και 2, το άρθρο 15α, το άρθρο 18α, το άρθρο 27 παράγραφος 1, το άρθρο 27α, το άρθρο 28α, το άρθρο 31 παράγραφος 3, το άρθρο 40 παράγραφος 7, το άρθρο 59 παράγραφος 1 στοιχεία γ) και κστ), το άρθρο 59 παράγραφος 4 το άρθρο 66α το αργότερο έξι μήνες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι εν λόγω διατάξεις περιλαμβάνουν επίσης δήλωση που διευκρινίζει ότι οι παραπομπές προς την οδηγία που καταργείται από την παρούσα οδηγία, οι οποίες περιέχονται στις ισχύουσες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία. Ο τρόπος πραγματοποίησης αυτής της παραπομπής και η διατύπωση αυτής της δήλωσης καθορίζονται από τα κράτη μέλη.»

Άρθρο 3

Τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

Η οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 τροποποιείται ως εξής:

1) το άρθρο 4 παράγραφος 3 τροποποιείται ως εξής:

α) το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Για τον σκοπό αυτόν, στα καθεστώτα άμεσης στήριξης των τιμών η στήριξη παρέχεται με τη μορφή προσαύξησης επί της τιμής της αγοράς, η οποία θα μπορούσε να είναι, μεταξύ άλλων, διαφορική ή σταθερή. Η περίοδος αυτή δεν εφαρμόζεται στη στήριξη της ηλεκτρικής ενέργειας από τις ανανεώσιμες πηγές που απαριθμούνται στο άρθρο 19β παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/944, στις οποίες εφαρμόζεται το άρθρο 19β παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού.»

2) στο άρθρο 36, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με τα άρθρα 2 έως 13, 15 έως 31 και 37 και τα παραρτήματα II, III και V έως IX το αργότερο έως την 30ή Ιουνίου 2021. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς το άρθρο 4 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο το αργότερο [έξι μήνες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού].

Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω μέτρων.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι εν λόγω διατάξεις περιλαμβάνουν επίσης δήλωση που διευκρινίζει ότι οι παραπομπές προς την οδηγία που καταργείται από την παρούσα οδηγία, οι οποίες περιέχονται στις ισχύουσες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία. Ο τρόπος πραγματοποίησης αυτής της παραπομπής και η διατύπωση αυτής της δήλωσης καθορίζονται από τα κράτη μέλη.»

Άρθρο 4

Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2019/942 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, για την ίδρυση Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας,

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/942 τροποποιείται ως εξής:

1) Το άρθρο 2 τροποποιείται ως εξής:

α) το στοιχείο α) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«α) διατυπώνει γνώμες και συστάσεις προς τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας, το ΕΔΔΣΜ φυσικού αερίου, τον φορέα ΔΣΔ της ΕΕ, τον ενιαίο μηχανισμό κατανομής που θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1719, τα περιφερειακά κέντρα συντονισμού και τους ορισθέντες διαχειριστές αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, σχετικά με την έγκριση μεθοδολογιών, όρων και προϋποθέσεων σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4, το άρθρο 5 παράγραφοι 2, 3 και 4· σχετικά με την επανεξέταση των ζωνών προσφοράς σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 7· σχετικά με τεχνικά ζητήματα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1· σχετικά με τη διαιτησία μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 10· σχετικά με τα περιφερειακά συντονιστικά κέντρα όπως αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο α)· σχετικά με την έγκριση και τροποποίηση μεθοδολογιών και υπολογισμών και τεχνικών προδιαγραφών όπως αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1· σχετικά με την έγκριση και τροποποίηση μεθοδολογιών όπως αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 3· σχετικά με τις αποφάσεις εξαιρέσεων όπως αναφέρονται στο άρθρο 10· σχετικά με τις υποδομές σύμφωνα με το άρθρο 11 στοιχείο δ)· και σχετικά με την ακεραιότητα και τη διαφάνεια της αγοράς χονδρικής σύμφωνα με το άρθρο 12.»

β) το στοιχείο δ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«δ) εκδίδει ατομικές αποφάσεις σχετικά με την παροχή πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2, το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο β), και το άρθρο 8 στοιχείο γ)· σχετικά με την έγκριση μεθοδολογιών, όρων και προϋποθέσεων σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4, το άρθρο 5 παράγραφοι 2, 3 και 4· σχετικά με την επανεξέταση των ζωνών προσφοράς σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 7· σχετικά με τεχνικά ζητήματα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1· σχετικά με τη διαιτησία μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 10· σχετικά με τα περιφερειακά συντονιστικά κέντρα όπως αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο α)· σχετικά με την έγκριση και τροποποίηση μεθοδολογιών και υπολογισμών και τεχνικών προδιαγραφών όπως αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1· σχετικά με την έγκριση και τροποποίηση μεθοδολογιών όπως αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 3· σχετικά με τις αποφάσεις εξαιρέσεων όπως αναφέρονται στο άρθρο 10· σχετικά με τις υποδομές σύμφωνα με το άρθρο 11 στοιχείο δ)· σχετικά με την ακεραιότητα και τη διαφάνεια της αγοράς χονδρικής σύμφωνα με το άρθρο 12, σχετικά με την έγκριση και την τροποποίηση προτάσεων του ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας που σχετίζονται με τους περιφερειακούς εικονικούς κόμβους σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 9· και σχετικά με την έγκριση και την τροποποίηση προτάσεων του ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και του φορέα ΔΣΔ της

ΕΕ σχετικά με τη μεθοδολογία όσον αφορά τα δεδομένα και την ανάλυση που πρέπει να παρέχονται σε σχέση με τις ανάγκες ευελιξίας σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 10. »·

2) στο άρθρο 3 παράγραφος 2, προστίθεται το ακόλουθο τέταρτο εδάφιο:

«Η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται επίσης στον ενιαίο μηχανισμό κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719.»·

3) στο άρθρο 4, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 9:

«9. Οι παράγραφοι 6, 7 και 8 εφαρμόζονται επίσης στον ενιαίο μηχανισμό κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719.»·

4) στο άρθρο 5 παράγραφος 8, προστίθεται το ακόλουθο δεύτερο εδάφιο:»·

Ο ACER παρακολουθεί τον ενιαίο μηχανισμό κατανομής που θεσπίστηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1719.

5) Στο άρθρο 5, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 9:

«9. Ο ACER εγκρίνει και, εφόσον απαιτείται, τροποποιεί την πρόταση του ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας σχετικά με τη δημιουργία περιφερειακών εικονικών κόμβων για την προθεσμιακή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.»

6) Στο άρθρο 5, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 10:

«10. Ο ACER εγκρίνει και, εφόσον απαιτείται, τροποποιεί την κοινή πρόταση του ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και του φορέα ΔΣΔ της ΕΕ σχετικά με τη μεθοδολογία όσον αφορά τα δεδομένα και την ανάλυση που πρέπει να παρέχονται σε σχέση με τις ανάγκες ευελιξίας σύμφωνα με το άρθρο 19ε παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.»

7) στο άρθρο 15, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 5:

«5. Ο ACER εκδίδει έκθεση στην οποία αναλύονται οι εθνικές εκτιμήσεις των αναγκών ευελιξίας και διατυπώνονται συστάσεις για ζητήματα διασυνοριακού ενδιαφέροντος όσον αφορά τις διαπιστώσεις των ρυθμιστικών αρχών σύμφωνα με το άρθρο 19ε παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943.»·

Άρθρο 5
Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την [xxx] ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Στρασβούργο,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

- 1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ**
 - 1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας**
 - 1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής**
 - 1.3. Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά:**
 - 1.4. Στόχοι**
 - 1.4.1. Γενικοί στόχοι
 - 1.4.2. Ειδικοί στόχοι
 - 1.4.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις
 - 1.4.4. Δείκτες επιδόσεων
 - 1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας**
 - 1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας
 - 1.5.2. Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου, «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή παρέμβαση και η οποία προστίθεται στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.
 - 1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος
 - 1.5.4. Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα
 - 1.5.5. Αξιολόγηση των διαφόρων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής
 - 1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας**
 - 1.7. Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού**
- 2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ**
 - 2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων**
 - 2.2. Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου**
 - 2.2.1. Αιτιολόγηση των τρόπων διαχείρισης, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της προτεινόμενης στρατηγικής ελέγχου
 - 2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους
 - 2.2.3. Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο)
 - 2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας**

- 3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ**
- 3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται**
- 3.2. Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις**
- 3.2.1. *Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις*
- 3.2.2. *Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται με επιχειρησιακές πιστώσεις*
- 3.2.3. *Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις*
- 3.2.3.1. *Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους*
- 3.2.4. *Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο*
- 3.2.5. *Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση*
- 3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα**

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ»

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας

Κανονισμός (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 και του κανονισμού (ΕΕ) 2019/942 με σκοπό τη βελτίωση του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ.

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής

Τομέας πολιτικής: Ενέργεια

Δραστηριότητα: Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

1.3. Η πρόταση αφορά

X νέα δράση

☐ νέα δράση έπεται από δοκιμαστικό σχέδιο / προπαρασκευαστική ενέργεια²⁹

X την παράταση υφιστάμενης δράσης

☐ συγχώνευση μίας ή περισσότερων δράσεων προς άλλη/νέα δράση

1.4. Στόχοι

1.4.1. Γενικοί στόχοι

Βλ. αιτιολογική έκθεση

1.4.2. Ειδικοί στόχοι

Οι ακόλουθοι ειδικοί στόχοι εστιάζουν στους στόχους που εξετάζονται στις διατάξεις που απαιτούν πρόσθετους πόρους για τον ACER και τη ΓΔ Ενέργειας.

Ειδικός στόχος αριθ. 1:

Διευκόλυνση των προθεσμιακών αγορών. Καθορισμός των νέων κόμβων διαπραγμάτευσης προθεσμιακών αγορών.

Ειδικός στόχος αριθ. 2:

Διευκόλυνση λύσεων ευελιξίας, ιδίως απόκρισης ζήτησης

²⁹

Όπως αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

Ειδικός στόχος αριθ. 3:

Διασφάλιση αντιστάθμισης κινδύνου και δίκαιων κανόνων όσον αφορά τους ύστατους προμηθευτές . Παροχή δικαιώματος κοινής χρήσης ενέργειας στους καταναλωτές.

1.4.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις

Να προσδιοριστούν τα αποτελέσματα που θα πρέπει να έχει η πρόταση/πρωτοβουλία όσον αφορά τους στοχοθετημένους δικαιούχους / τις στοχοθετημένες ομάδες.

Οι πρόσθετοι πόροι θα παράσχουν στον ACER και στη ΓΔ Ενέργειας τη δυνατότητα να επιτελούν τα καθήκοντα που απαιτούνται για την εκπλήρωση της εντολής τους βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρούσας πρότασης.

1.4.4. Δείκτες επιδόσεων

Να προσδιοριστούν οι δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου και των επιτευγμάτων.

Βλέπε αιτιολογική έκθεση όσον αφορά την παρακολούθηση της προόδου και των επιτευγμάτων της πρωτοβουλίας.

- α) Αποτελεσματικότητα και εγκυρότητα: οι δείκτες θα πρέπει να διευκολύνουν την παρακολούθηση των επιδόσεων μέσω της παροχής πληροφοριών σχετικά με την πρόοδο σε τακτική βάση και σχετικά με τα επιτεύγματα κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.
- β) Αποδοτικότητα: οι διαδικασίες θα πρέπει να βελτιστοποιηθούν για τη συλλογή και την επεξεργασία δεδομένων, ώστε να αποφεύγονται περιττά ή αλληλεπικαλυπτόμενα αιτήματα παροχής πληροφοριών.
- γ) Συνάφεια των δεικτών και ανάγκη περιορισμού της σχετικής διοικητικής επιβάρυνσης.
- δ) Σαφήνεια: οι δείκτες θα πρέπει να παρέχονται σε σαφή και κατανοητή μορφή, με υποστηρικτικά μεταδεδομένα και σε μορφή που διευκολύνει την ορθή ερμηνεία και την ουσιαστική επικοινωνία.

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας

Η ακόλουθη αξιολόγηση, στον βαθμό που αφορά τον ACER, λαμβάνει υπόψη τις εκτιμήσεις των αναγκών σε πόρους το 2023 για συγκρίσιμα καθήκοντα, όπως προσδιορίστηκαν το 2020/2021 από ανεξάρτητο σύμβουλο.

Ειδικός στόχος αριθ. 1: Ορισμός των νέων κόμβων διαπραγμάτευσης προθεσμιακών αγορών (άρθρο 9):

Θεσπίζεται νέα διάταξη βάσει της οποίας απαιτείται από το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας να υποβάλει στον ACER πρόταση για τη δημιουργία εικονικών κόμβων για την προθεσμιακή αγορά. Εντός 6 μηνών, ο ACER είτε την εγκρίνει είτε την τροποποιεί. Μετά τη δημιουργία των εν λόγω εικονικών κόμβων, αναμένεται ότι ο ACER θα πρέπει να εξακολουθήσει να τους παρακολουθεί. Ο ACER θα διαδραματίζει επίσης ρόλο στην εφαρμογή της νομοθεσίας σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του ενιαίου μηχανισμού κατανομής με τη νομοθεσία της ΕΕ.

ACER

Ο σχεδιασμός του εν λόγω κόμβου είναι κρίσιμης σημασίας για τη δυνατότητά του να προσελκύσει προθεσμιακή ρευστότητα και να αντικαταστήσει τα προϊόντα ανά ζώνη. Το μοντέλο ζώνης προς κόμβο αντιπροσωπεύει σημαντική αλλαγή προτύπου σε σύγκριση με τον υφιστάμενο σχεδιασμό. Ειδικότερα, θα πρέπει να επιτελούνται τα ακόλουθα νέα καθήκοντα:

Σχεδιασμός (συμπεριλαμβανομένων λεπτομερών μελετών) σχετικά με τη διαμόρφωση των τιμών των κόμβων προθεσμιακής διαπραγμάτευσης (τουλάχιστον της Κεντρικής περιφέρειας και της Σκανδιναβίας, ενδεχομένως άλλων), καθώς και έγκριση νέας μεθοδολογίας για το θέμα

Σχεδιασμός (συμπεριλαμβανομένων λεπτομερών μελετών) των προϊόντων μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς που πρόκειται να προσφερθούν (γεωγραφική εμβέλεια και σχεδιασμός)

Πιθανές αποφάσεις σχετικά με τις ευκαιρίες αντιστάθμισης κινδύνου που απορρέουν από τις νέες απαιτήσεις μετά από κλιμακώσεις από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές

Δραστηριότητες παρακολούθησης που συνδέονται με τον σχεδιασμό του νέου κόμβου [όγκος μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων μεταφοράς (LTTR), ρευστότητα κόμβων, αποτίμηση LTTR, ...)

Δεδομένης της αυξανόμενης σημασίας των προθεσμιακών αγορών, εκτιμάται ότι θα απαιτηθεί τουλάχιστον 1 ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης (ΠΙΑ) για εργασίες που σχετίζονται με εικονικούς κόμβους και τον ενιαίο μηχανισμό κατανομής.

ENER

Δεδομένου ότι η σημασία των προθεσμιακών αγορών θα αυξηθεί και ότι οι εν λόγω αγορές θα συμπληρώσουν αλλά δεν θα αντικαταστήσουν τις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας σε μικρότερα χρονικά πλαίσια (αγορά επόμενης ημέρας, ενδοημερήσια αγορά, αγορά εξισορρόπησης), εκτιμάται ότι η διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των νέων διατάξεων θα οδηγήσει σε νέο φόρτο εργασίας για την ENER ο οποίος αντιστοιχεί συνολικά σε 1 ΠΙΑ.

Ειδικός στόχος αριθ. 2: Διευκόλυνση λύσεων ευελιξίας, ιδίως απόκρισης ζήτησης

Ανά διετία, η ρυθμιστική αρχή κάθε κράτους μέλους αξιολογεί και συντάσσει έκθεση σχετικά με την ανάγκη ευελιξίας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας με βάση δεδομένα και αναλύσεις από τους διαχειριστές δικτύων. Το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και ο φορέας ΔΣΔ της ΕΕ συντονίζουν τους διαχειριστές δικτύου όσον αφορά τα εν λόγω δεδομένα και αναλύσεις. Για τον σκοπό αυτόν, το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας και ο φορέας ΔΣΔ της ΕΕ προτείνουν μεθοδολογία. Εντός 6 μηνών, ο ACER είτε την εγκρίνει είτε την τροποποιεί. Οι ρυθμιστικές αρχές υποβάλλουν τις εθνικές αξιολογήσεις τους στον ACER. Στη συνέχεια, ο ACER εκδίδει έκθεση εντός 12 μηνών.

Τα κράτη μέλη θέτουν εθνικό στόχο για την απόκριση από την πλευρά της ζήτησης και τον περιλαμβάνουν στα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν μηχανισμό ισχύος λαμβάνουν υπόψη την απόκριση ζήτησης κατά τον σχεδιασμό του μηχανισμού ισχύος. Άλλες διατάξεις ορίζουν πότε μπορεί να χορηγηθεί χρηματοδοτική στήριξη σε ευέλικτα καθεστώτα στήριξης και αρχές σχεδιασμού για τα εν λόγω καθεστώτα.

Σε σχέση επίσης με τον συγκεκριμένο ειδικό στόχο εισάγονται επίσης νέες διατάξεις σχετικά με τα «προϊόντα εξομάλυνσης αιχμών» και τη χρήση δεδομένων από συσκευές μέτρησης.

ACER

Ο φόρτος εργασίας του ACER για την έγκριση ή την τροποποίηση της μεθοδολογίας που σχετίζεται με τα δεδομένα και την ανάλυση των αναγκών ευελιξίας αναμένεται να είναι παρόμοιος με εκείνον για την έγκριση της τροποποίησης του σχεδίου μεθοδολογίας του ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας για την αξιολόγηση της επάρκειας των πόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με αποτέλεσμα να απαιτούνται 0,75 ΙΠΑ. Ο φόρτος εργασίας του ACER για την κατάρτιση της έκθεσης σχετικά με την ευελιξία ανά διετία αναμένεται να είναι παρόμοιος με εκείνον της διετούς έκθεσης βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τις μεθοδολογίες τιμολόγησης μεταφοράς και διανομής σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/943, με αποτέλεσμα να απαιτείται 0,5 ΙΠΑ. Μπορεί να αναμένεται πρόσθετος φόρτος εργασίας λόγω του αντικτύπου της διευκόλυνσης λύσεων ευελιξίας σχετικά με την αξιολόγηση της επάρκειας των πόρων: Ο φόρτος εργασίας του ACER που σχετίζεται με την αξιολόγηση της επάρκειας των πόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι πιθανό να αυξηθεί. Επιπλέον, σε περίπτωση που το ΕΔΔΣΜ ηλεκτρικής ενέργειας ή ο φορέας ΔΣΔ της ΕΕ δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους βάσει του ενωσιακού δικαίου, ο ACER ενδέχεται να χρειαστεί να ζητήσει πληροφορίες με απόφαση δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 2 ή ο ACER, από κοινού με τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές, ενδέχεται να χρειαστεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 6 έως 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/942. Ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι απαιτούνται συνολικά 2 ΙΠΑ για την υλοποίηση του ειδικού στόχου 2.

ENER

Ο ειδικός στόχος 2 θα καταστήσει πιο περίπλοκη την αξιολόγηση από την Επιτροπή των μηχανισμών ισχύος (τόσο του απαιτούμενου προηγούμενου σχεδίου εφαρμογής όσο και της διαδικασίας κρατικών ενισχύσεων). Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα αναφέρουν τους εθνικούς στόχους για την απόκριση ζήτησης στο πλαίσιο της διαδικασίας του εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα, πληροφορίες που θα πρέπει να υποβληθούν σε επεξεργασία από την Επιτροπή. Ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι αυτό θα δημιουργήσει νέο φόρτο εργασίας για την ENER, ο οποίος αντιστοιχεί συνολικά σε 1 ΙΠΑ.

Ειδικός στόχος αριθ. 3: Διασφάλιση αντιστάθμισης κινδύνου και δίκαιων κανόνων όσον αφορά τους ύστατους προμηθευτές . Παροχή δικαιώματος κοινής χρήσης ενέργειας στους καταναλωτές.

ACER

Άνευ αντικειμένου

ENER

Ο ειδικός στόχος αριθ. 3 περιλαμβάνει νέους κανόνες στην οδηγία για την ηλεκτρική ενέργεια, των οποίων η ορθή μεταφορά και εφαρμογή από τα κράτη μέλη πρέπει να παρακολουθείται από την Επιτροπή. Επιπλέον, δεδομένου ότι αφορά άμεσα τους καταναλωτές, μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικό αριθμό καταγγελιών, επιστολών κ.λπ. Ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι αυτό θα δημιουργήσει νέο φόρτο εργασίας για την ENER, ο οποίος αντιστοιχεί συνολικά σε 1 ΠΠΑ.

Γενικά έξοδα

ACER

Τα πρόσθετα ΠΠΑ που περιγράφονται ανωτέρω δεν περιλαμβάνουν τα γενικά έξοδα. Ένα επιπλέον ΠΠΑ, κατά προτίμηση ένας/μία βοηθός (AST) που αντικαθιστά προσωρινό προσωπικό που απασχολείται στο τμήμα εταιρικών υπηρεσιών. ENER

Άνευ αντικειμένου

- 1.5.2. Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου, «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή παρέμβαση και η οποία προστίθεται στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.

Βλ. αιτιολογική έκθεση

- 1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

Η πείρα από προηγούμενες νομοθετικές προτάσεις έχει δείξει ότι οι ανάγκες στελέχωσης του ACER υποτιμούνται εύκολα. Προκειμένου να αποφευχθεί η επανάληψη της εμπειρίας της τρίτης δέσμης μέτρων για την εσωτερική αγορά του 2009, όπου η υποτίμηση των αναγκών σε προσωπικό είχε ως αποτέλεσμα διαρθρωτική υποστελέχωση (που επιλύθηκε σε συνολικό επίπεδο για πρώτη φορά μόνο με τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2022), για τους σκοπούς της παρούσας πρότασης, η εκτίμηση των αναγκών προσωπικού καλύπτει αρκετά έτη στο μέλλον.

- 1.5.4. Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα

Η πρωτοβουλία αυτή περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2023 στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

1.5.5. *Αξιολόγηση των διαφόρων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής*

Τα ΠΠΑ είναι αναγκαία για την εκτέλεση νέων καθηκόντων, ενώ τα υφιστάμενα καθήκοντα δεν θα μειωθούν στο άμεσο μέλλον.

1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας

☐ **περιορισμένη διάρκεια**

☐ Πρόταση/πρωτοβουλία με ισχύ από [HH/MM]EEEE έως [HH/MM]EEEE

☐ Δημοσιονομικές επιπτώσεις από το EEEE έως το EEEE

☒ **Χ απεριόριστη διάρκεια**

Περίοδος σταδιακής εφαρμογής από το EEEE έως το EEEE,
και στη συνέχεια πλήρης εφαρμογή.

1.7. Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού³⁰

☒ **Χ Άμεση διαχείριση** από την Επιτροπή

☐ από τους εκτελεστικούς οργανισμούς

☐ **Επιμερισμένη διαχείριση** με τα κράτη μέλη

☒ **Χ Έμμεση διαχείριση** με ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης του προϋπολογισμού:

☐ σε διεθνείς οργανισμούς και στις οργανώσεις τους (να προσδιοριστούν)

☐ στην ΕΤΕπ και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

☒ **Χ** στους οργανισμούς που αναφέρονται στα άρθρα 70 και 71

☐ σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου

☐ σε οργανισμούς που διέπονται από ιδιωτικό δίκαιο και έχουν αποστολή δημόσιας υπηρεσίας, στον βαθμό που παρέχουν επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις

☐ σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους, στους οποίους έχει ανατεθεί η εκτέλεση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και οι οποίοι παρέχουν επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις

☐ σε οργανισμούς ή πρόσωπα επιφορτισμένα με την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων στην ΚΕΠΠΑ βάσει του τίτλου V της ΣΕΕ και τα οποία προσδιορίζονται στην αντίστοιχη βασική πράξη.

Παρατηρήσεις

--

³⁰ Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις μεθόδους εκτέλεσης του προϋπολογισμού, καθώς και οι παραπομπές στον δημοσιονομικό κανονισμό είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

Να προσδιοριστούν η συχνότητα και οι όροι.

Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό του, ο ACER πρέπει να παρέχει, στο πλαίσιο του εγγράφου προγραμματισμού του, ετήσιο πρόγραμμα εργασίας που θα περιλαμβάνει λεπτομέρειες σχετικά με τους πόρους, τόσο τους οικονομικούς όσο και τους ανθρώπινους, για καθεμία από τις δραστηριότητες που διεξάγονται.

Ο ACER υποβάλλει μηνιαίες εκθέσεις στη ΓΔ ENER σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού, συμπεριλαμβανομένων των αναλήψεων υποχρεώσεων, των πληρωμών ανά τίτλο του προϋπολογισμού, καθώς και των ποσοστών κενών θέσεων ανά είδος προσωπικού.

Επίσης, η ΓΔ ENER εκπροσωπείται άμεσα στα όργανα διακυβέρνησης του ACER. Μέσω των εκπροσώπων της στο διοικητικό συμβούλιο, η ΓΔ ENER θα ενημερώνεται για τη χρήση του προϋπολογισμού και τον πίνακα προσωπικού σε κάθε συνεδρίασή του κατά τη διάρκεια του έτους.

Τέλος, σύμφωνα και με τους δημοσιονομικούς κανόνες, ο ACER υπόκειται σε ετήσιες απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις δραστηριότητες και τη χρήση των πόρων μέσω του διοικητικού συμβουλίου και της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων του.

Τα καθήκοντα που εκτελεί απευθείας η ΓΔ ENER θα ακολουθούν τον ετήσιο κύκλο σχεδιασμού και παρακολούθησης, όπως εφαρμόζεται στην Επιτροπή και στους εκτελεστικούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής εκθέσεων αποτελεσμάτων μέσω της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της ΓΔ ENER.

2.2. Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Αιτιολόγηση των τρόπων διαχείρισης, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της προτεινόμενης στρατηγικής ελέγχου

Μολονότι ο ACER θα πρέπει να αναπτύξει νέα εμπειρογνωσία, είναι ωστόσο οικονομικά αποδοτικότερο να ανατεθούν τα νέα καθήκοντα βάσει της παρούσας πρότασης σε υφιστάμενο οργανισμό ο οποίος επιτελεί ήδη παρόμοια καθήκοντα.

Η ΓΔ ENER κατάρτισε στρατηγική ελέγχου για τη διαχείριση των σχέσεών της με τον ACER, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της Επιτροπής για το 2017. Ο ACER αναθεώρησε και εξέδωσε το δικό του πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου τον Δεκέμβριο του 2018.

2.2.2. *Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους*

Ο κύριος κίνδυνος είναι εσφαλμένες εκτιμήσεις όσον αφορά τον φόρτο εργασίας που δημιουργείται από την παρούσα πρόταση, δεδομένου ότι εισάγει νέα καθήκοντα. Ο κίνδυνος αυτός πρέπει να γίνει αποδεκτός, δεδομένου ότι, όπως έχει καταδείξει η πείρα, εάν δεν συμπεριληφθούν στην αρχική πρόταση οι ανάγκες για πρόσθετους πόρους, είναι πολύ δύσκολο να διορθωθεί η κατάσταση αυτή αργότερα.

Το γεγονός ότι η πρόταση περιλαμβάνει διάφορα νέα καθήκοντα μετριάξει αυτόν τον κίνδυνο, δεδομένου ότι, ενώ ο φόρτος εργασίας ορισμένων μελλοντικών καθηκόντων ενδέχεται να υποτιμάται, άλλοι φόρτοι εργασίας μπορεί να υπερεκτιμώνται και, έτσι, να δημιουργηθεί περιθώριο για πιθανή μελλοντική ανακατανομή πόρων.

2.2.3. *Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο)*

Η κατανομή πρόσθετων καθηκόντων για την υφιστάμενη εντολή του ACER δεν αναμένεται να επιφέρει ειδικούς πρόσθετους ελέγχους στον ACER και, ως εκ τούτου, ο λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης θα παραμείνει αμετάβλητος.

Ομοίως, τα καθήκοντα που ανατίθενται στη ΓΔ ENER δεν θα οδηγήσουν σε πρόσθετους ελέγχους ή σε μεταβολή του λόγου του κόστους του ελέγχου.

2.3. **Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας**

Να προσδιοριστούν τα ισχύοντα ή τα προβλεπόμενα μέτρα πρόληψης και προστασίας, π.χ. στη στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης.

Ο ACER εφαρμόζει τις αρχές καταπολέμησης της απάτης των αποκεντρωμένων οργανισμών της ΕΕ, σύμφωνα με την προσέγγιση της Επιτροπής.

Τον Μάρτιο του 2019, ο ACER εξέδωσε νέα στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης, η οποία καταργεί την απόφαση 13/2014 του διοικητικού συμβουλίου του ACER. Η νέα στρατηγική, η οποία εκτείνεται σε περίοδο τριών ετών, βασίζεται στα ακόλουθα στοιχεία: ετήσια αξιολόγηση κινδύνων, πρόληψη και διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων, εσωτερικούς κανόνες για την καταγγελία δυσλειτουργιών, πολιτική και διαδικασία για τη διαχείριση ευαίσθητων λειτουργιών, καθώς και μέτρα που σχετίζονται με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα.

Η ΓΔ ENER εξέδωσε επίσης αναθεωρημένη στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης το 2020. Η στρατηγική της ENER για την καταπολέμηση της απάτης βασίζεται στη στρατηγική

της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης και σε ειδική εκτίμηση κινδύνου που διενεργήθηκε εσωτερικά για τον εντοπισμό τομέων που είναι πιο ευάλωτοι σε περιπτώσεις απάτης, των ελέγχων που ήδη εφαρμόζονται και των δράσεων που απαιτούνται για τη βελτίωση της ικανότητας της ΓΔ ENER να προλαμβάνει, να εντοπίζει και να αντιμετωπίζει περιπτώσεις απάτης.

Τόσο ο κανονισμός ACER όσο και οι συμβατικές διατάξεις που ισχύουν για τις δημόσιες συμβάσεις διασφαλίζουν ότι οι έλεγχοι και οι επιτόπιοι έλεγχοι μπορούν να διενεργούνται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης της OLAF, με τη χρήση των τυποποιημένων διατάξεων που συνιστά η OLAF.

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται

Υφιστάμενες γραμμές του προϋπολογισμού

Κατά σειρά τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμών του προϋπολογισμού.

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός	ΔΠ/ΜΔΠ ³¹	χωρών ΕΖΕΣ ³²	υποψηφίων για ένταξη χωρών και δυνάμει υποψηφίων χωρών ³³	άλλων τρίτων χωρών	άλλα έσοδα για ειδικό προορισμό
02	Γραμμή προϋπολογισμού 02 10 06 και ITER	ΔΠ/ΜΔΠ	ΝΑΙ/ΟΧ I	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΝΑΙ/ΟΧ I	ΝΑΙ/ΟΧΙ

Νέες γραμμές του προϋπολογισμού, των οποίων έχει ζητηθεί η δημιουργία

Κατά σειρά τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμών του προϋπολογισμού.

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός	ΔΠ/ΜΔΠ	χωρών ΕΖΕΣ	υποψηφίων για ένταξη χωρών και	άλλων τρίτων	άλλα έσοδα για ειδικό προορισμό

³¹ ΔΠ = Διαχωριζόμενες πιστώσεις / ΜΔΠ = Μη διαχωριζόμενες πιστώσεις.

³² ΕΖΕΣ: Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών.

³³ Υποψήφιας χώρες και, κατά περίπτωση, δυνάμει υποψήφια μέλη των Δυτικών Βαλκανίων.

				δυνάμει υποψηφίων χωρών	χωρών	
	[XX.YY.YY.YY]		ΝΑΙ/ΟΧ Ι	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΝΑΙ/ΟΧ Ι	ΝΑΙ/ΟΧΙ

3.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις δαπάνες

3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις δαπάνες

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	01	Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία
--	----	--

ACER			Έτος 2024	Έτος 2025	Έτος 2026	Έτος 2027	Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να εμφανίζεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)			ΣΥΝΟΛΟ
Τίτλος 1:	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1)	0.684	0.684	0.684	0.684				2.736
	Πληρωμές	(2)	0.684	0.684	0.684	0.684				2.736
Τίτλος 2:	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1α)								
	Πληρωμές	(2α)								
Τίτλος 3:	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(3α)								
	Πληρωμές	(3β)								
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων για τον ACER	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=1+1α +3α	0.684	0.684	0.684	0.684				2.736
	Πληρωμές	=2+2α +3β	0.684	0.684	0.684	0.684				2.736

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	7	«Διοικητικές δαπάνες»						
---	----------	------------------------------	--	--	--	--	--	--

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

		Έτος 2024	Έτος 2025	Έτος 2026	Έτος 2027	Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να εμφανίζεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)			ΣΥΝΟΛΟ
ΓΔ: ENER									
Ο Ανθρώπινοι πόροι		0.513	0.513	0.513	0.513				2.052
Ο Άλλες διοικητικές δαπάνες									
ΣΥΝΟΛΟ ΓΔ ENER	Πιστώσεις	0.513	0.513	0.513	0.513				2.052

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 7³⁴ του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	(Σύνολο αναλήψεων υποχρεώσεων = Σύνολο πληρωμών)	0.513	0.513	0.513	0.513				2.052
---	--	-------	-------	-------	-------	--	--	--	-------

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

		Έτος 2024	Έτος 2025	Έτος 2026	Έτος 2027	Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να εμφανίζεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)			ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 7	Αναλήψεις υποχρεώσεων	1.197	1.197	1.197	1.197				4.788
	Πληρωμές	1.197	1.197	1.197	1.197				4.788

³⁴ Οι απαιτούμενες πιστώσεις για ανθρώπινους πόρους και άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα θα καλυφθούν από τις πιστώσεις της ΓΔ που έχουν ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχουν ανακατανομηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ, οι οποίες θα συμπληρωθούν, αν χρειαστεί, με τυχόν πρόσθετα κονδύλια που μπορεί να χορηγηθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου									
---------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.2.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις πιστώσεις [του οργανισμού]

- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων
- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων, όπως εξηγείται κατωτέρω:

Ποσά σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Να προσδιοριστούν οι στόχοι και τα αποτελέσματα ↓			Έτος Ν		Έτος Ν+1		Έτος Ν+2		Έτος Ν+3		Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να εμφανίζεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)						ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ																	
	Είδος 35	Μέσο κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Συνολικός αριθ.	Συνολικό κόστος
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 1 ³⁶ ...																		
— Αποτέλεσμα																		
— Αποτέλεσμα																		
— Αποτέλεσμα																		
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 1																		
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 2 ...																		
— Αποτέλεσμα																		
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 2																		

³⁵ Τα αποτελέσματα είναι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που θα παρασχεθούν (π.χ.: αριθμός ανταλλαγών φοιτητών που θα χρηματοδοτηθούν, αριθμός χλμ. οδών που θα κατασκευαστούν κ.λπ.).

³⁶ Όπως περιγράφεται στο σημείο 1.4.2. «Ειδικοί στόχοι...».

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ																
-----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Κατά περίπτωση, τα ποσά αντικατοπτρίζουν το άθροισμα της συνεισφοράς της Ένωσης στον οργανισμό και των λοιπών εσόδων του οργανισμού (τέλη και επιβαρύνσεις).

3.2.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στους ανθρώπινους πόρους του ACER

3.2.3.1. Συνοπτική παρουσίαση

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα

☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα, όπως εξηγείται κατωτέρω:

Εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία) Κατά περίπτωση, τα ποσά αντικατοπτρίζουν το άθροισμα της συνεισφοράς της Ένωσης στον οργανισμό και των λοιπών εσόδων του οργανισμού (τέλη και επιβαρύνσεις).

	Έτος 2024	Έτος 2025	Έτος 2026	Έτος 2027	ΣΥΝΟΛΟ
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------

Έκτακτοι υπάλληλοι (βαθμοί AD)	0.513	0.513	0.513	0.513	2.052
Έκτακτοι υπάλληλοι (βαθμοί AST)	0.171	0.171	0.171	0.171	0.684
Έκτακτοι υπάλληλοι (βαθμοί AST/SC)					
Συμβασιούχοι υπάλληλοι					
Αποσπασμένοι εθνικοί εμπειρογνώμονες					

ΣΥΝΟΛΟ	0.684	0.684	0.684	0.684	2.736
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Απαιτήσεις προσωπικού (ΙΠΑ):

	Έτος 2024	Έτος 2025	Έτος 2026	Έτος 2027	ΣΥΝΟΛΟ
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------

Έκτακτοι υπάλληλοι (βαθμοί AD)	3	3	3	3	3
Έκτακτοι υπάλληλοι (βαθμοί AST)	1	1	1	1	1
Έκτακτοι υπάλληλοι (βαθμοί AST/SC)					
Συμβασιούχοι υπάλληλοι					
Αποσπασμένοι εθνικοί εμπειρογνώμονες					

ΣΥΝΟΛΟ	4	4	4	4	4
--------	---	---	---	---	---

Η προβλεπόμενη ημερομηνία πρόσληψης για τα ΙΠΑ είναι η 1η Ιανουαρίου 2024.

3.2.3.2. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους για την αρμόδια ΓΔ

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων

☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων, όπως εξηγείται κατωτέρω:

Εκτίμηση η οποία πρέπει να εκφράζεται σε ακέραιο αριθμό (ή το πολύ με ένα δεκαδικό ψηφίο)

	Έτος 2024	Έτος 2025	Έτος 2026	Έτος 2027	Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να εμφανίζεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)		
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)							
20 01 02 01 και 20 01 02 02 (έδρα και αντιπροσωπείες της Επιτροπής)	3	3	3	3			
20 01 02 03 (αντιπροσωπείες της ΕΕ)							
01 01 01 01 (έμμεση έρευνα)							
10 01 05 01 (άμεση έρευνα)							
Ο Εξωτερικό προσωπικό (σε μονάδα ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης: ΙΠΑ)³⁷							
20 02 01 (AC, END, INT από το συνολικό κονδύλιο)							
20 02 03 (AC, AL, END, INT και JPD στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)							
Γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) ³⁸	— στην έδρα ³⁹						
	— στις αντιπροσωπείες της ΕΕ						
01 01 01 02 (AC, END, INT —							

³⁷ AC = Συμβασιούχος υπάλληλος· AL = Τοπικός υπάλληλος· END = Αποσπασμένος εθνικός εμπειρογνώμονας· INT = Προσωρινό προσωπικό· JPD = Νέος επαγγελματίας σε αντιπροσωπεία της ΕΕ.

³⁸ Επιμέρους ανώτατο όριο εξωτερικού προσωπικού που καλύπτεται από επιχειρησιακές πιστώσεις (πρώην γραμμές «ΒΑ»).

³⁹ Κυρίως για τα ταμεία πολιτικής συνοχής της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ).

έμμεση έρευνα)							
10 01 05 02 (AC, END, INT — άμεση έρευνα)							
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)							
ΣΥΝΟΛΟ	3	3	3	3			

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους θα καλυφθούν από το προσωπικό της ΓΔ που έχει ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχει ανακατανεμηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ και το οποίο θα συμπληρωθεί, εάν χρειαστεί, από πρόσθετους πόρους που μπορεί να διατεθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

Περιγραφή των προς εκτέλεση καθηκόντων:

Μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι	Απαιτούνται τρία επιπλέον ΙΠΑ για τα ακόλουθα πρόσθετα καθήκοντα: • Διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των νέων διατάξεων • Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα αναφέρουν τους εθνικούς στόχους για την απόκριση ζήτησης στο πλαίσιο της διαδικασίας του εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να υποβληθούν σε επεξεργασία από την Επιτροπή. • Παρακολούθηση της ορθής μεταφοράς και εφαρμογής από τα κράτη μέλη των νέων κανόνων της οδηγίας για την ηλεκτρική ενέργεια. Επιπλέον, δεδομένου ότι αφορά άμεσα τους καταναλωτές, μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικό αριθμό καταγγελιών, επιστολών κ.λπ.
Εξωτερικό προσωπικό	Α.Α.

3.2.4. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία είναι συμβατή με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία απαιτεί αναπρογραμματισμό του σχετικού τομέα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Η πρωτοβουλία δρομολογήθηκε εξαιτίας της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης και, ως εκ τούτου, δεν ελήφθη υπόψη κατά τον υπολογισμό των τομέων του ΠΔΠ. Δεδομένου ότι η συγκεκριμένη πρωτοβουλία είναι νέα, θα απαιτήσει επαναπρογραμματισμό τόσο για τη γραμμή της συνεισφοράς στον ACER όσο και για τη γραμμή που θα στηρίξει πρόσθετες εργασίες εντός της ΓΔ ENER. Οι δημοσιονομικές επιπτώσεις στον ACER, όπως περιγράφονται στο παρόν νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο, θα αντισταθμιστούν από αντισταθμιστική μείωση των προγραμματισμένων δαπανών στη γραμμή του προϋπολογισμού ITER.

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία απαιτεί τη χρησιμοποίηση του μηχανισμού ευελιξίας ή την αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου⁴⁰.

Να εξηγηθούν οι απαιτούμενες ενέργειες και να προσδιοριστούν οι σχετικοί τομείς και οι σχετικές γραμμές του προϋπολογισμού, καθώς και τα αντίστοιχα ποσά.

3.2.5. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση

Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν προβλέπει συγχρηματοδότηση από τρίτους.

Η πρόταση/πρωτοβουλία προβλέπει τη συγχρηματοδότηση που εκτιμάται κατωτέρω:

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

	Έτος N	Έτος N+1	Έτος N+2	Έτος N+3	Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να εμφανίζεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)			Σύνολο
Προσδιορισμός του φορέα συγχρηματοδότησης								
ΣΥΝΟΛΟ συγχρηματοδοτούμενων πιστώσεων								

⁴⁰ Βλ. άρθρα 12 και 13 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 2093/2020 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2021 έως 2027.

3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

X Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στα έσοδα.

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία έχει τις δημοσιονομικές επιπτώσεις που περιγράφονται κατωτέρω:

☐ στους ιδίους πόρους

☐ στα λοιπά έσοδα

Να αναφερθεί αν τα έσοδα προορίζονται για γραμμές δαπανών ☐

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Γραμμή εσόδων του προϋπολογισμού:	Διαθέσιμες πιστώσεις για το τρέχον οικονομικό έτος	Επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας ⁴¹					
		Έτος N	Έτος N+1	Έτος N+2	Έτος N+3	Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται, ώστε να εμφανίζεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)	
Άρθρο							

Ως προς τα έσοδα «για ειδικό προορισμό», να προσδιοριστούν οι γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται.

--

Να προσδιοριστεί η μέθοδος υπολογισμού των επιπτώσεων στα έσοδα.

--

⁴¹ Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (δασμούς, εισφορές ζάχαρης), τα αναγραφόμενα ποσά πρέπει να είναι καθαρά ποσά, δηλ. τα ακαθάριστα ποσά μετά την αφαίρεση του 20 % για έξοδα είσπραξης.